

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání





EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání



Projekt P- KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.



Obsah

1	Analýza potřeb na školách	5
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	5
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	5
1.2.1	<i>Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti.....</i>	6
1.2.2	<i>Charakteristika datového souboru.....</i>	6
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	7
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	8
2	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Ústeckém kraji	10
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	13
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	14
2.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	16
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	17
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	19
2.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	20
2.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOU, SOŠ A NA GYMNÁZIÍCH	23
3	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Ústeckém kraji	29
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	31
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	32
3.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	34
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	35
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	36
3.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	38
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	40
4	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Ústeckém kraji	46
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	49
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	50
4.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	51
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	53
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	54
4.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	56
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	58

5	Podpora polytechnického vzdělávání v Ústeckém kraji	64
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	66
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	67
5.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	69
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	70
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	71
5.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	74
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	76
6	Rozvoj kariérového poradenství v Ústeckém kraji	82
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	84
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	85
6.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	87
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	88
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	89
6.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	91
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	93
7	Podpora inkluzivního vzdělávání v Ústeckém kraji.....	99
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	101
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	102
7.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	104
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	106
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	107
7.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	109
7.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	111
8	Podpora infrastruktury škol – investiční část	117
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI ČR	117
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	118
9	Nepovinné oblasti.....	120
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ	120
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY.....	121
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	123
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	125
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	127

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
 - Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
 - Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
 - Rozvoj kariérového poradenství
 - Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
 - Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1365 škol. Z těchto škol se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1335 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky

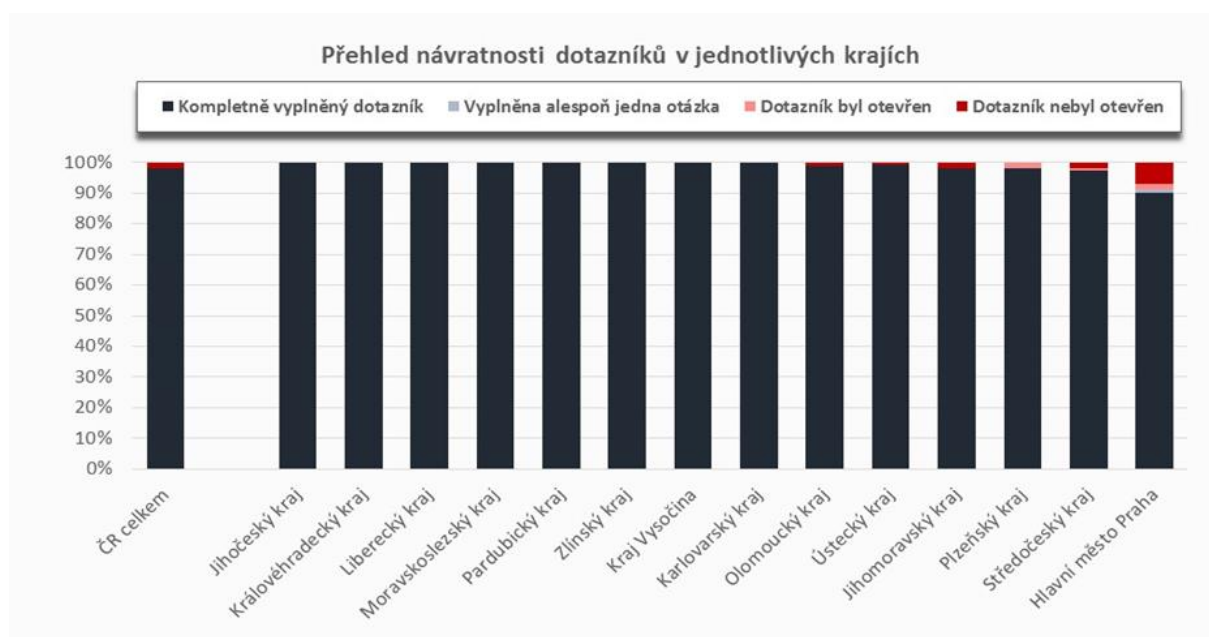
spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými guaranty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2018 a poté v roce 2020 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

1.2.1 Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích



Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

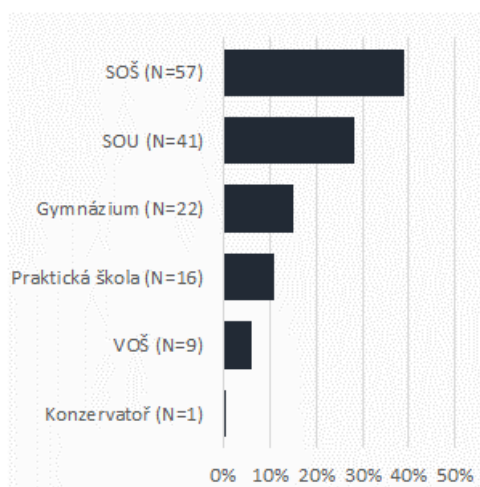
	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihočeský kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Královéhradecký kraj	83	100%	0	0%	0	0%	0	0%	83	100%
Liberecký kraj	51	100%	0	0%	0	0%	0	0%	51	100%
Moravskoslezský kraj	144	100%	0	0%	0	0%	0	0%	144	100%
Pardubický kraj	76	100%	0	0%	0	0%	0	0%	76	100%
Zlínský kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Kraj Vysočina	63	100%	0	0%	0	0%	0	0%	63	100%
Karlovarský kraj	37	100%	0	0%	0	0%	0	0%	37	100%
Olomoucký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Ústecký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Jihomoravský kraj	126	98%	0	0%	0	0%	2	2%	128	100%
Plzeňský kraj	55	98%	0	0%	1	2%	0	0%	56	100%
Středočeský kraj	153	97%	0	0%	1	1%	3	2%	157	100%
Hlavní město Praha	189	90%	3	1%	4	2%	14	7%	210	100%
ČR celkem	1335	98%	3	0%	6	0%	21	2%	1365	100%

1.2.2 Charakteristika datového souboru

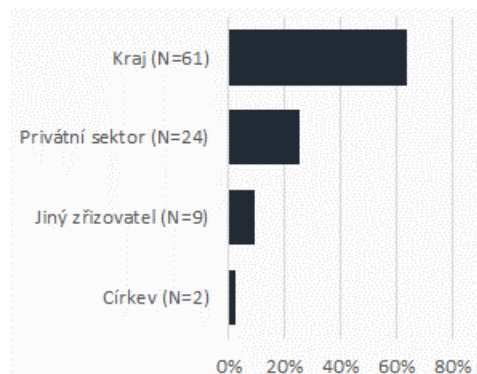
Ve struktuře středních a vyšších odborných škol Ústeckého kraje jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy a vyšší odborné školy. Kromě škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou školy často kombinované a nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ, nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (39 %), dále školy s obory středního vzdělání

s výučním listem (28 %), gymnázia (15 %), praktické školy (11 %), vyšší odborné školy (6 %) a konzervatoř.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru



Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele



Z hlediska zřizovatele mají v datovém souboru největší zastoupení kraje, přes 63,5 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (25,0 %). Podíl škol, kde je zřizovatelem církev, je 2,1 % a podíl škol, kde je jiný zřizovatel, 9,4 %.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných intervencí školami a další hlavní zjištění

Střední a vyšší odborné školy měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných oblastí a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi zdůrazňují školy v Ústeckém kraji především potřebu rozvoje infrastruktury škol a podporu odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů. Se značným odstupem jsou hodnoceny další oblasti. Nejmenší důležitost je přisuzována kariérovému poradenství, které z hlediska středního školství je více záležitostí jednotlivých žáků a inkluzivnímu vzdělávání, které je zřejmě ve středním školství považováno za vyřešené.

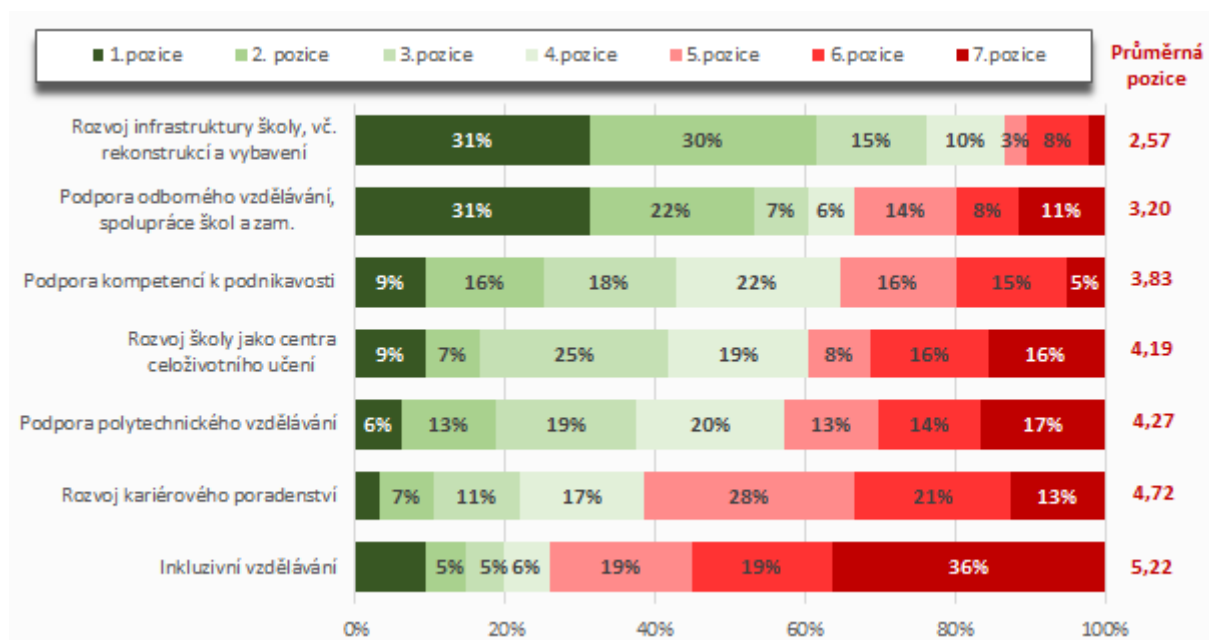
V Ústeckém kraji považují školy z hlediska Krajských akčních plánů za nejdůležitější oblast rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukce a vybavení. Jako naprostou prioritu ji uvedlo 31 % škol a dalších 30 % škol ji umístilo hned na druhé místo.

Celkově druhou nejdůležitější oblast z hlediska potřeb škol v Ústeckém kraji představuje podpora odborného vzdělávání, spolupráce škol a zaměstnavatelů. Přibližně 31 % škol v kraji tuto oblast hodnotí jako zcela prioritní a pro 22 % škol je druhou nejdůležitější.

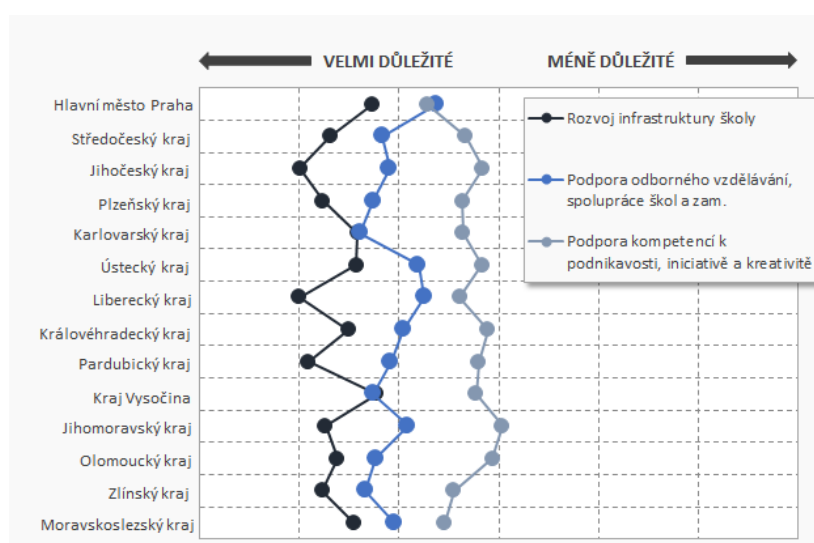
Ostatní tzv. povinné oblasti jsou pro školy v Ústeckém kraji podstatně méně důležité. Na třetím, a čtvrtém místě jsou bez velkých rozdílů v důležitosti oblasti podpory kompetencí k podnikavosti a rozvoj škol jako centra celoživotního učení. Tyto oblasti umístilo na první pozici pouze 9 % škol a 16 %, resp. 7 % je uvádí na druhé pozici. K méně důležitým oblastem patří z pohledu škol podpora polytechnického vzdělávání a rozvoj kariérového poradenství.

Relativně nejméně podstatnou oblastí v rámci uvedených povinných intervencí je, podobně jako v jiných krajích, inkluzivní vzdělávání, které 36 % škol umístilo z hlediska priorit na poslední a 19 % škol na předposlední místo (nicméně pro 9 % škol v kraji je inkluzivní vzdělávání prioritou číslo jedna).

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Ústeckém kraji



Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena. Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích



Podíváme-li se podrobněji na porovnání Ústeckého kraje s ostatními z hlediska prioritizace tzv. povinných oblastí, pak rozvoj infrastruktury školy je prioritou v Jihočeském, Libereckém a Pardubickém kraji. V Ústeckém kraji není tato oblast ve srovnání s ostatními kraji považována za tolik významnou.

Důležitost podpory odborného vzdělávání je deklarována

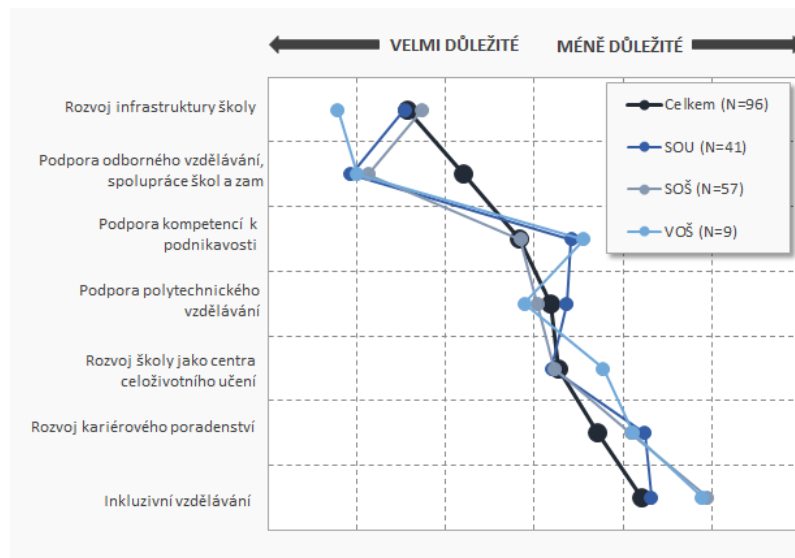
především v Karlovarském, Zlínském kraji a na Vysočině. V Ústeckém kraji dosahuje důležitost této oblasti ve srovnání s ostatními kraji podprůměrných hodnot.

Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za vysoce důležitou zejména v Hlavním městě Praha, Moravskoslezském a Zlínském kraji, v Ústeckém kraji zůstává spíše v pozadí.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí školami pro Krajský akční plán se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

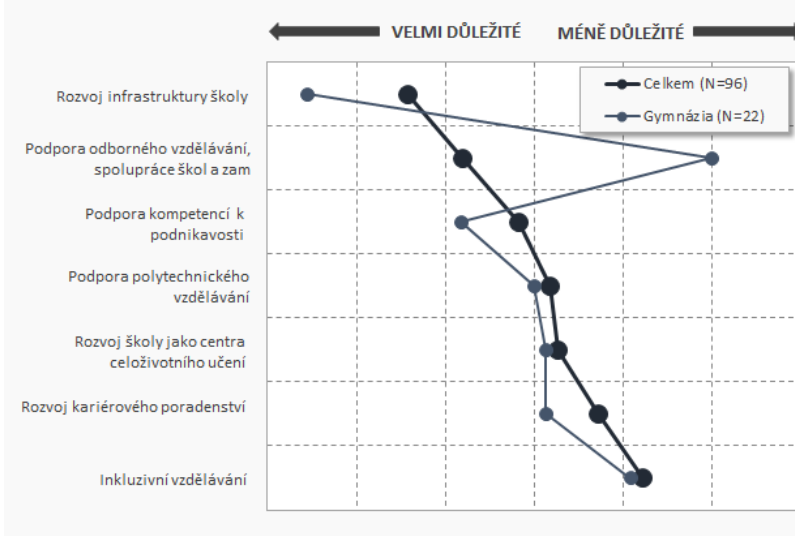
Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v Ústeckém kraji – SOU, SOŠ a VOŠ



V Ústeckém kraji SOU, SOŠ a VOŠ zdůrazňují především důležitost podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli. Ve srovnání s ostatními oblastmi kladou vyšší a střední odborné školy důraz také na rozvoj infrastruktury školy (pro VOŠ je to nejdůležitější oblast). Dalšími v pořadí jsou podpora polytechnického vzdělávání, podpora kompetencí v podnikavosti a kompetencí. Rozvoj školy jako centra

celoživotního učení je vnímán významněji spíše středními, než vyššími odbornými školami v Ústeckém kraji. Rozvoj kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání je pro tyto typy odborně zaměřených škol relativně nejméně důležitý.

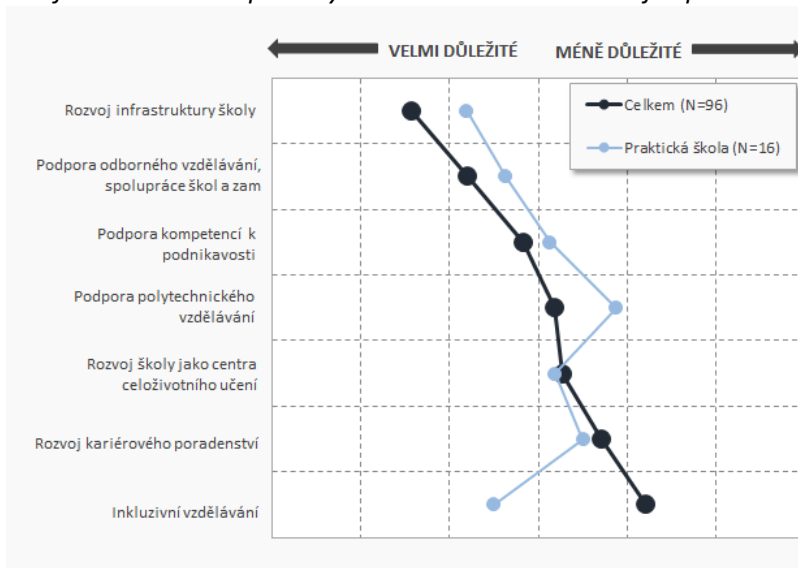
Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Ústeckém kraji – gymnázium



V případě gymnázií je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy. Na dalším místě je podpora kompetencí k podnikavosti. Těmito dvěma oblastem přikládají gymnázia výrazně vyšší důležitost, než jaká vychází v souhrnu za všechny typy škol v kraji. Vysoký a navzájem podobný důraz je gymnáziím kladen na podporu polytechnického vzdělávání, rozvoj školy jako centra celoživotního učení a rozvoj kariérového

poradenství. Pro gymnázia je rozvoj oblasti kariérového poradenství výrazně důležitější ve srovnání s ostatními typy škol v kraji. Naopak vzhledem k všeobecnému zaměření je pro gymnázia podstatně méně důležitá podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli. Inkluzivnímu vzdělávání přikládají gymnázia zhruba stejnou důležitost, jaká vychází v souhrnu za všechny školy v Ústeckém kraji.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Ústeckém kraji – praktická škola



Ve srovnání s ostatními oblastmi je pro praktické školy prioritou především rozvoj infrastruktury, inkluzivního vzdělávání a podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce se zaměstnavateli. Přičemž inkluzivní vzdělávání je pro praktické školy výrazně vyšší prioritou než pro ostatní školy v Ústeckém kraji. Oproti celokrajským výsledkům je kladen mírně vyšší důraz také na kariérové poradenství. Rozvoji školy jako centra

celoživotního učení přikládají praktické školy téměř stejnou prioritu, jaká vychází v průměru za všechny školy v Ústeckém kraji. Ostatním povinným oblastem přikládají praktické školy naopak nižší prioritu, přičemž nejnižší prioritou je pro praktické školy podpora polytechnického vzdělávání.

Tab. 2: Prioritizace povinných oblastí v Ústeckém kraji – konzervatoř

Průměrná důležitost povinných oblastí (1=nejdůležitější; 7=nejméně důležitá)		
	Celkem (N=96)	Konzervatoř (N=1)
Podpora polytechnického vzdělávání	4,3	1,0
Podpora odborného vzdělávání	3,2	2,0
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,2	3,0
Rozvoj kariérového poradenství	4,7	4,0
Inkluzivní vzdělávání	5,2	5,0
Rozvoj infrastruktury školy	2,6	6,0
Podpora kompetencí k podnikavosti	3,8	7,0

V případě konzervatoří je nejvyšší důraz kladen na podporu polytechnického vzdělávání a podporu odborné spolupráce škol a zaměstnavatelů. Na třetí pozici je z hlediska významu rozvoj školy jako centra celoživotního učení a na čtvrté pozici rozvoj kariérového poradenství. Konzervatoře kladou

v rámci sledovaných oblastí nejmenší důraz na podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukcí a vybavení. V těchto oblastech je důležitost hodnocena jako výrazně nižší i ve srovnání se školami v kraji jako celku.

2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Ústeckém kraji

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola

sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná **spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení** a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění

- Poměrně značná část škol má rozvinutou systematickou spolupráci se zaměstnavateli a vzhledem k akcentaci důležitosti této oblasti chce většina škol tuto spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň.
- V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli je na velké části škol realizován odborný výcvik či praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, dále jsou zapojováni odborníci z praxe do přednášek a samotné výuky, značná část škol také spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. VOŠ kromě praxí u zaměstnavatelů preferují zapojení odborníků z praxe do výuky a přednášek a hledání dalších zaměstnavatelů pro spolupráci. Rovněž gymnázia se snaží zapojovat do výuky odborníky z praxe, naproti tomu se praktické školy soustředí především na výcvik žáků u zaměstnavatelů.
- Spolupráce škol se zaměstnavateli nejčastěji naráží na to, že firmám činí problémy se přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků, případně nemají o spolupráci se školami zájem.

Problémem v Ústeckém kraji je také nedostatečná disciplinovanost a motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí, dále je problémem i finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště firmy. Praktické školy narážejí i na malou dostupnost firem a nutnost přizpůsobit práce ve firmě možnostem žáků.

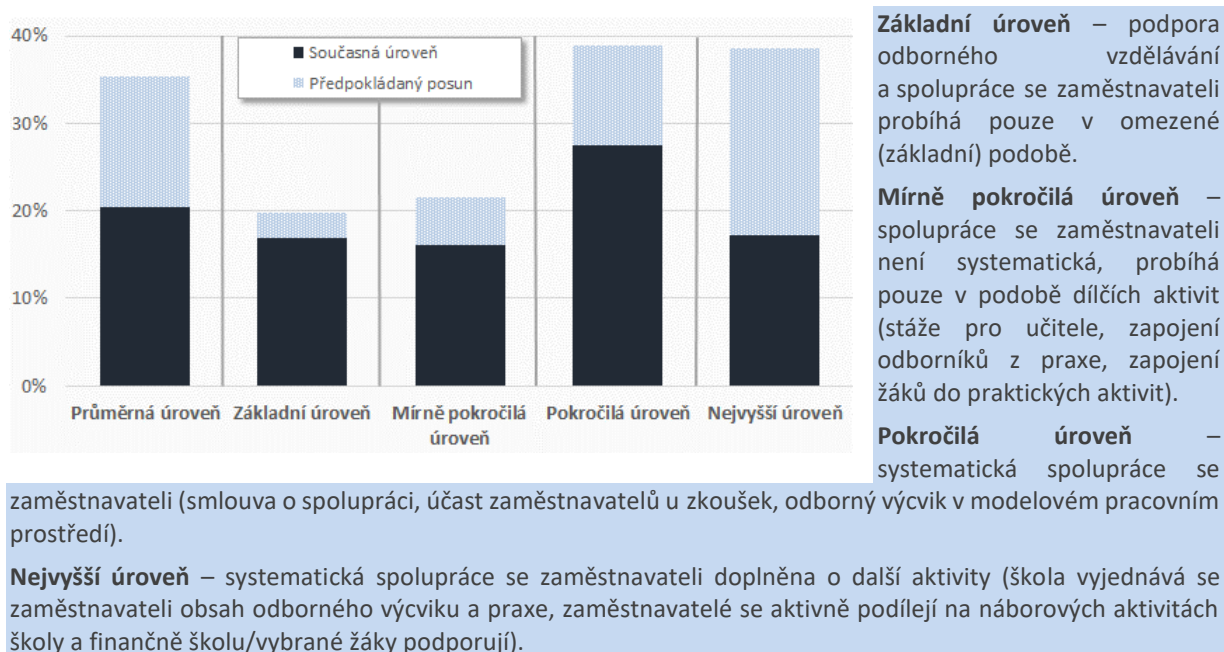
- Školám by v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohl odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů, k tomu však potřebují zajištění finančních prostředků, např. pro úhradu zdravotních prohlídek a na pomůcky, pojištění a dojíždění. Odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů by uvítalo 80 % SOU a 75 % SOŠ. Je ale zřejmé, že realizace OV či praxe v reálném pracovním prostředí je výrazně limitována právě finančními prostředky. SOŠ také deklarují potřebu zajištění přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce, naproti tomu VOŠ vidí jako podstatné opatření i rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů formou vzdělávání. Praktické školy zdůrazňují potřebu odborného výcviku žáků na pracovištích zaměstnavatelů a k tomu považují za potřebnou přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, vč. možnosti spolupráce a komunikace.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Většina škol se v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zaměřuje na systematickou spolupráci se zaměstnavateli (pokročilá úroveň – 28 %) – školy se snaží rozvíjet sledovanou oblast systematickou spolupráci se zaměstnavateli (školy mají smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek na školách, odborný výcvik je realizován v modelovém pracovním prostředí). Ve značné míře jsou zastoupeny i činnosti spadající do základní úrovně (17 %), kdy je spolupráce se zaměstnavateli a podpora odborného vzdělávání realizována pouze v omezené (základní) podobě. Školy vykonávají aktivity i v rámci nejvyšší úrovně (16 %). Systematická spolupráce se zaměstnavateli je v takových případech doplňována dalšími dílčími aktivitami (například vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školy nebo vybrané žáky podporují). Ve stejné míře školy vykonávají také aktivity v rámci mírně pokročilé úrovně (16 %), kde není spolupráce se zaměstnavateli systematická, ale probíhá v podobě dílčích činností.

Vzhledem k akcentaci důležitosti této oblasti chce většina škol systematickou spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň – předpokládaný posun v této úrovni činí 21 p. b. Určitý nárůst lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně, kde je již spolupráce se zaměstnavateli systematická (předpokládaný posun je 11 p. b.).

Graf 9: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun



Zaměříme-li se podrobněji na současnou úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun podle typů škol (viz. Příloha 1), pak na velké části **SOU a SOŠ** jsou v této oblasti realizovány činnosti s prvky systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň - 44 % SOU a 41 % SOŠ). Tyto školy mají se zaměstnavateli smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek a odborný výcvik probíhá v modelovém pracovním prostředí. SOU, i SOŠ se zároveň plánují v budoucnu zaměřit na rozšiřování této systematické spolupráce o další dílčí aktivity a posunout se tak na nejvyšší úroveň v rámci této oblasti (předpokládaný posun v nejvyšší

úrovni SOU o 34 % a SOŠ o 30 %). Z aktivit nejvyšší úrovně realizují SOU a SOŠ shodně 27 %. Nejvyšší posun plánují v rámci nejvyšší úrovně (SOU o 34 p. b., SOŠ o 30 p. b.). I v rámci pokročilé úrovně plánují posun (SOU o 13 p. b., SOŠ o 12 p. b.).

VOŠ realizují především aktivity pokročilé a nejvyšší úrovně, a to ze 44, resp. 43 %. Nejvyšší posun plánují v rámci nejvyšší úrovně, a to o 24 %, v rámci pokročilé o 10 %. Realizace aktivit základní a mírně pokročilé úrovně je na VOŠ v Ústeckém kraji ojedinělá.

V rámci **gymnází** je rozvíjena spolupráce se zaměstnavateli především na základní úrovni a probíhá v omezené podobě (30 %). Realizace aktivit ostatních úrovní je nízká, u mírně pokročilé úrovně jen 14 %, na pokročilé úrovni 12 % a v rámci nejvyšší úrovně je realizováno jen 9 % aktivit. Předpokládaný posun škol je v této oblasti obecně velmi nízký.

V případě **konzervatoře** jsou nejčastěji rozvíjeny činnosti na mírně pokročilé úrovni či pokročilé (50 % a 43 %). Konzervatoř by se chtěla dále zaměřit na další rozvíjení systematické spolupráce (pokročilá úroveň, předpokládaný posun o 43 p. b.) či zahájit spolupráci se zaměstnavateli na nejvyšší úrovni (posun o 25 p. b.).

Spolupráce se zaměstnavateli vykazuje na **praktických** školách prvky systematické spolupráce pouze nepatrně, nejčastěji probíhá pouze v omezené podobě (základní úroveň - 19 %). Praktické školy nevykazují velký zájem o rozvoj spolupráce se zaměstnavateli, i když největší posun předpokládají do budoucna v oblasti rozvíjení systematické spolupráce (nejvyšší úroveň, předpokládaný posun o 10 p. b.).

2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli je na většině škol realizován odborný výcvik a praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (63 %), dále jsou zapojováni odborníci z praxe do přednášek a samotné výuky (56 %), 42 % škol spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oborů. Více než třetina škol provádí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (35 %), nebo zajišťuje účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (34 %). Další část škol provádí analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce s nimi (31 %), spolupracuje s reprezentanty zaměstnavatelů a regionálními sektorovými dohodami (30 %), případně má zpracovány plány spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (28 %). Čtvrtina škol má zajištěny stáže pro pedagogy přímo na pracovištích firem a v moderních provozech (26 %), popřípadě zajišťuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (24 %). 22 % škol soustředí svou pozornost na zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. V pětině škol je zajištěna účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Osm procent škol provádí v rámci spolupráce se zaměstnavateli ještě jiné aktivity.

Graf 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí



Z hlediska činností, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání nejčastěji podílejí z pohledu jednotlivých typů škol, patří na **SOU a SOŠ** k nejčastějším aktivitám odborný výcvik nebo praxe žáků u zaměstnavatelů (93 % SOU, 89 % SOŠ) a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (SOU 66 %, SOŠ 61 %). U SOU je dále velmi často zajišťována účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (73 % SOU) a 70 % SOŠ organizuje přednášky nebo zajišťuje různé jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce.

VOŠ kromě praxí u zaměstnavatelů (100 %) preferují zapojení odborníků z praxe do výuky a přednášek v rámci studia (100 %) a hledání dalších zaměstnavatelů pro spolupráci (analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce probíhá u 78 % VOŠ).

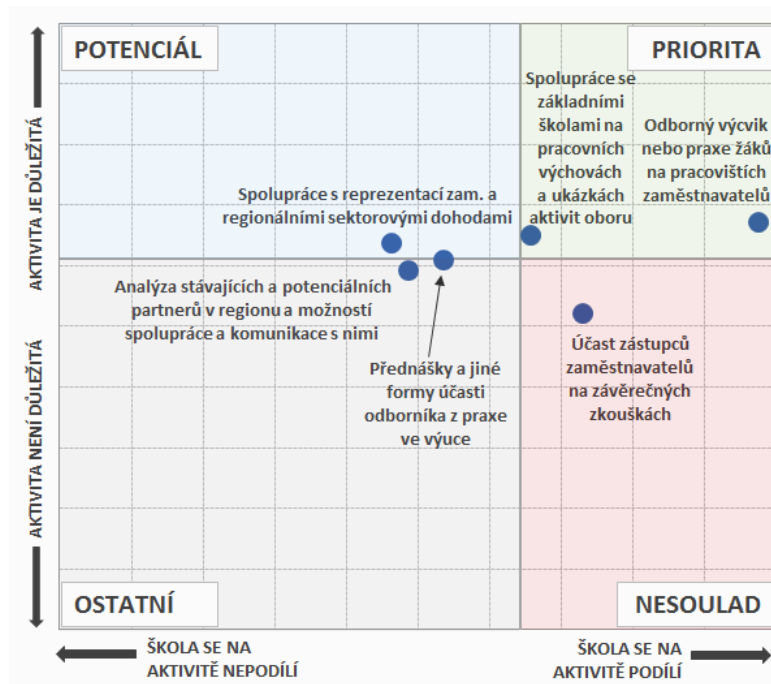
Gymnázia se soustředí především na zapojení odborníků z praxe do výuky (64 %), nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (32 %) a na spolupráci se základními školami na pracovních výchovách (18 %).

Konzervatoř realizuje řadu aktivit v této oblasti – zajišťuje praxi žáků na pracovištích, také účast odborníků z praxe ve výuce, spolupracuje se ZŠ, analyzuje potenciální partnery a možnosti spolupráce s nimi a zpracovává plány spolupráce se zaměstnavateli.

Praktické školy se soustředí především na výcvik a praxi žáků u zaměstnavatelů (38 %), spolupráci se ZŠ na pracovní výchově (25 %), nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (rovněž 25 %).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 11: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



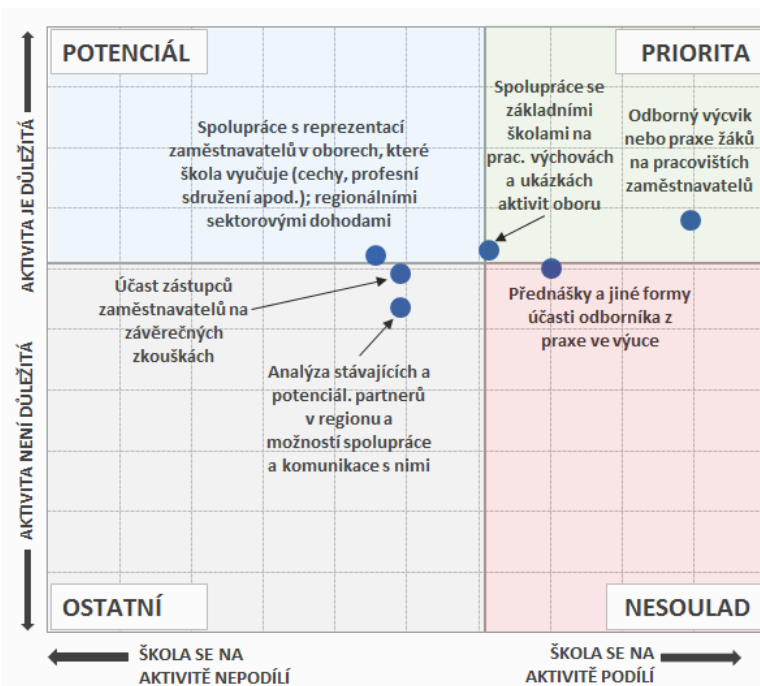
Z hlediska zapojení škol do jednotlivých činností podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, je prioritou pro SOU především výcvik a praxe žáků v reálném pracovním prostředí u zaměstnavatelů – na této aktivitě se SOU podílí nejvíce, zároveň je této činnosti přisuzována největší důležitost. Další prioritou SOU je spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru.

Přestože se SOU poměrně intenzivně soustředí na účast zaměstnavatelů u zkoušek, ve srovnání s ostatními aktivitami je

této činnosti přisuzována nižší důležitost než dalším uváděným aktivitám.

Značná důležitost je přikládána spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů, která zatím nebyla realizována dostatečně. Málo časté jsou i přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, nicméně i přesto jsou tyto aktivity z pozice SOU hodnoceny jako relativně důležité.

Graf 12: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



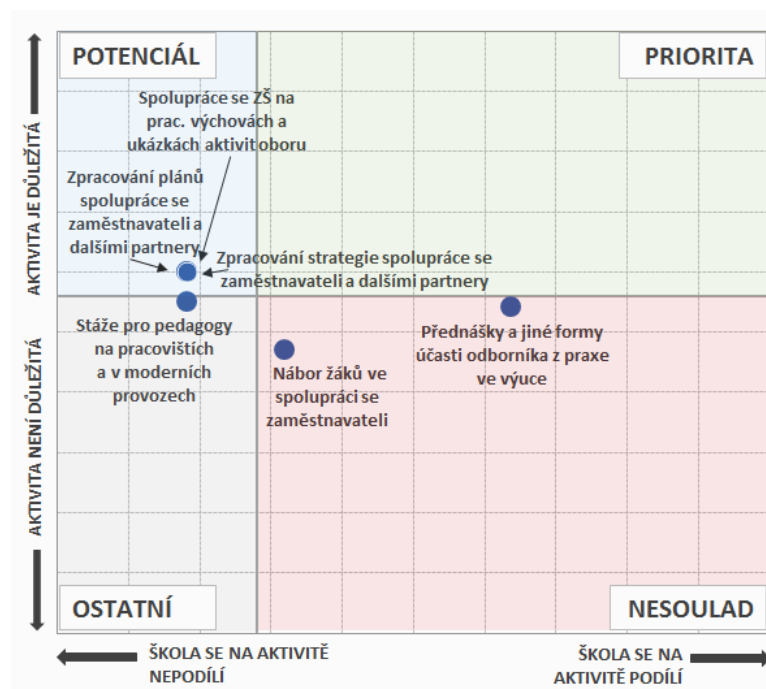
V případě SOŠ je, podobně jako u SOU, hlavní prioritou odborný výcvik a praxe žáků u zaměstnavatelů – na této aktivitě se SOŠ podílí nejvíce a zároveň je pro školy tato činnost ve srovnání s ostatními aktivitami nejdůležitější.

V případě SOŠ lze vidět určitý potenciál ve spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru, kterou realizují hojněji než stejně důležité vnímanou spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje. Právě v této aktivitě leží určitý potenciál k budoucímu rozvoji.

Poměrně hojně realizovanou aktivitou jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, nicméně důležitost této činnosti hodnotí SOŠ jako průměrnou.

V menší míře SOŠ analyzují stávající a potenciální partnery v regionu pro možnost spolupráce a zajišťují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Současně těmto aktivitám přisuzují i nižší míru důležitosti.

Graf 13: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



V případě gymnázií je jednoznačně nejčastěji realizovanou aktivitou zapojování odborníků z praxe do výuky (například formou přednášek), nicméně důležitost této aktivity je vnímána jako průměrná.

Jako méně podstatný hodnotí gymnázia také nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli, což zřejmě souvisí s dostatečným zájmem žáků o gymnaziální studium.

Ostatní aktivity, jimž gymnázia přikládají velký význam, jsou zastoupeny málo. Jedná se o spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách či ukázkách aktivit

oboru a zpracování strategie i plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Tyto tři aktivity představují pro gymnázia značný potenciál v oblasti možného rozvoje spolupráce se zaměstnavateli.

Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech byly sice také zmiňovány, ale vzhledem k povaze gymnaziálního vzdělávání nejsou hodnoceny jako klíčově důležité a ani četnost jejich realizace není vysoká.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli školy nejčastěji naráží na to, že firmám činí problémy se přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (50 %) a na nezájem firem o spolupráci se školami (41 %). Problémem části škol v Ústeckém kraji je nedostatečná disciplinovanost a motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (40 %). Podobně jako v ostatních krajích činí problém i finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště firmy (39 %).

Značné potíže způsobuje třetině škol v Ústeckém kraji malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (31 %). 29 % škol uvádí, že firmy sice mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat. Téměř čtvrtina škol se setkala s tím, že firma požaduje po žácích standard práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě nedosahují (23 %). Pro pětinu škol je spolupráce pro školu

příliš finančně nákladná (21 %). Pětina škol také uvedla, že zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (19 %).

Nicméně 16 % škol uvedlo, že v oblasti spolupráce se zaměstnavateli nenarážejí na žádné překážky. 7 % škol má jiné než výše specifikované potíže.

Graf 14: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli



Z hlediska typu školy (viz. Příloha 3) stejně jako nejvíce aktivit v oblasti odborného vzdělávání vykonávají **SOU a SOŠ**, stejně tak i nacházejí nejvíce překážek v oblasti rozvoje této oblasti. SOU i SOŠ zmiňují jako častou překážku omezenou možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (73 % SOU, 56 % SOŠ). Dále v hojné míře uvádějí, že žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (71 % SOU, 51 % SOŠ). Dalším problémem je finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (56 % SOU, 58 % SOŠ). Polovina SOŠ naráží i na nezájem firem o spolupráci se školami.

Významným problémem z hlediska finanční náročnosti spolupráce s firmami jsou pro VOŠ zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (78 % VOŠ). Více než polovina VOŠ v Ústeckém kraji uvedla, že firmy mají o spolupráci se školou zájem, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat (56 %). Důvodem může být i přílišná finanční nákladnost spolupráce se zaměstnavateli, kterou zmiňuje 44 % VOŠ.

Vzhledem k oborovému zaměření **gymnázíí**, polovina z nich v této oblasti na žádné překážky nenarážejí. Pokud ano, týká se to nezájmu firem o spolupráci (23 %) a problémům přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (23 %). **Konzervatoř** deklaruje přílišnou finanční náročnost spolupráce pro školu.

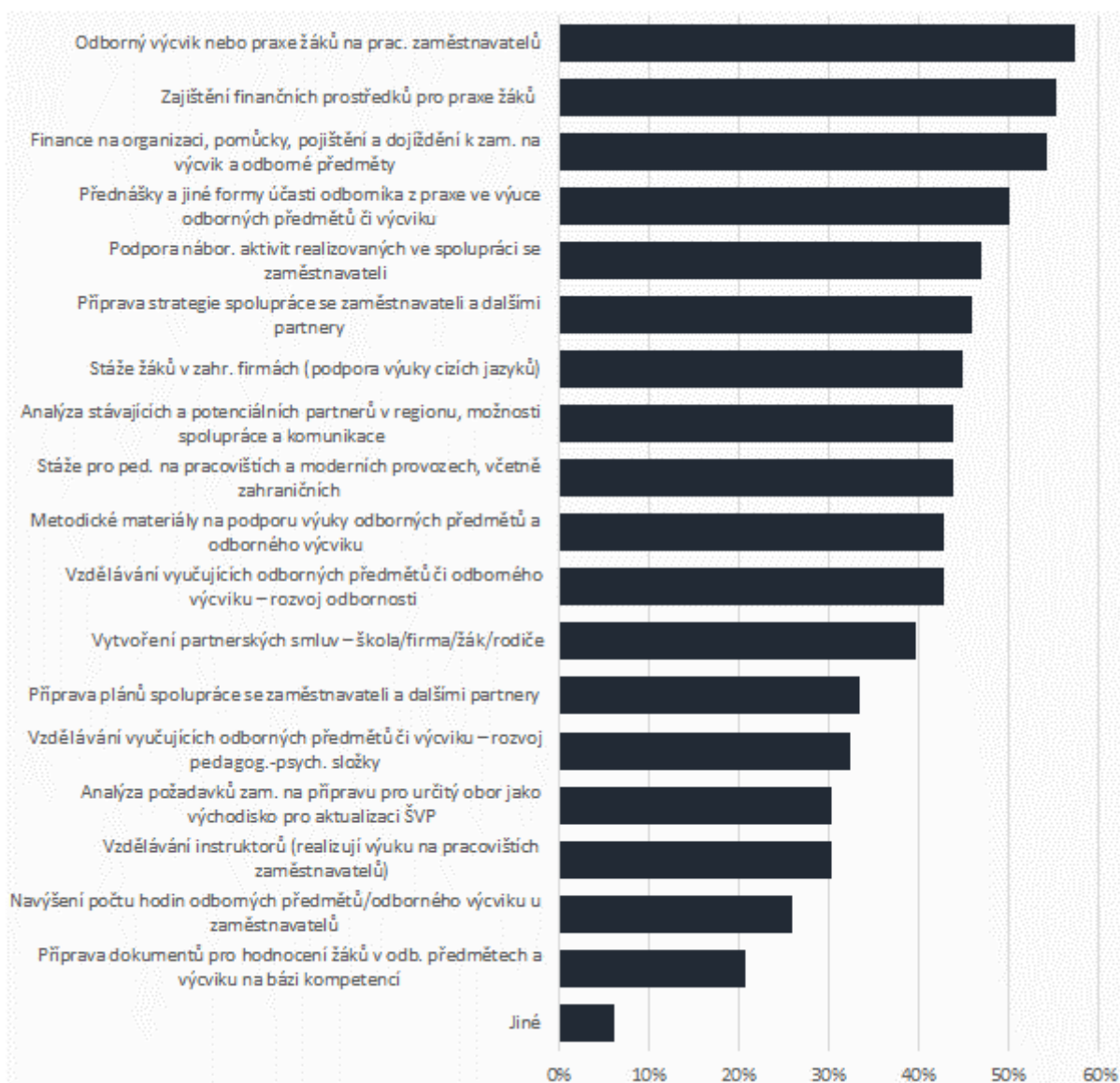
Praktické školy nejčastěji naráží na to, že se firmy nemohou vzdělávacím potřebám žáků přizpůsobit (56 %), žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní (31 %), nezájem firem a jejich malou dostupnost (25 %).

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohly odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů (57 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek – 55 %) a na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (54 %). Nezanedbatelný podíl dosahuje i zajištění přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (uvítalo by je 50 % škol).

Téměř polovina škol zmínila vhodnost podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (47 %) a chtěla by připravovat strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (46 %). 45 % škol by uvítalo možnost stáží žáků v zahraničních firmách (i jako podporu výuky cizích jazyků) a 44 % škol by mělo zájem o stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních. Analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace vidí jako užitečné opatření 44 % škol v Ústeckém kraji.

Graf 15: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli



Metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku, zaměřené na rozvoj odbornosti, by pomohly 43 % škol. 40 % škol spatřuje klíč ve vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče.

Třetina škol vidí cestu ke zlepšení realizace intervence v přípravě plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (33 %) a ve vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku v oblasti rozvoje pedagogicko-psychologické složky (32 %). Třicet procent škol vidí východisko v analýze požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci školních vzdělávacích plánů, nebo ve vzdělávání instruktorů (realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů).

Čtvrtina by volila cestu navýšením počtu hodin odborných předmětů či odborného výcviku u zaměstnavatelů (26 %). Pětina škol věří, že by mohla napomoci příprava dokumentů pro hodnocení žáků v odborných předmětech a výcviku na bázi kompetencí. 6 % škol by volilo ještě jiná než výše uvedená opatření.

V tabulce (Příloha č. 4) můžeme vidět, jaká jsou nejdůležitější opatření z pohledu jednotlivých typů škol. Z analýzy vyplývá, že v rámci opatření **všechny typy škol** (kromě gymnázií) zdůrazňují jako jedno z nejdůležitějších opatření, aby odborný výcvik nebo praxe žáků probíhaly na pracovištích zaměstnavatelů.

Kromě praxe na pracovištích, kterou zmínilo 80 % SOU a 75 % SOŠ, by bylo pro **SOU a SOŠ** vítaným opatřením zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek (SOU 80 %, SOŠ 75 %) i financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odb. výcvik (83 % SOU, 74 % SOŠ).

VOŠ by uvítala již zmíněné zajištění finančních prostředků pro praxe žáků např. úhradou zdravotních prohlídek, dále finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odb. předměty, vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti, možnost zajistit odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (vše 89 %).

Gymnázia by potřebovala připravit strategii spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (41 %), podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli a zajistit stáže žáků v zahraničních firmách na podporu výuky cizích jazyků (obojí 32 %).

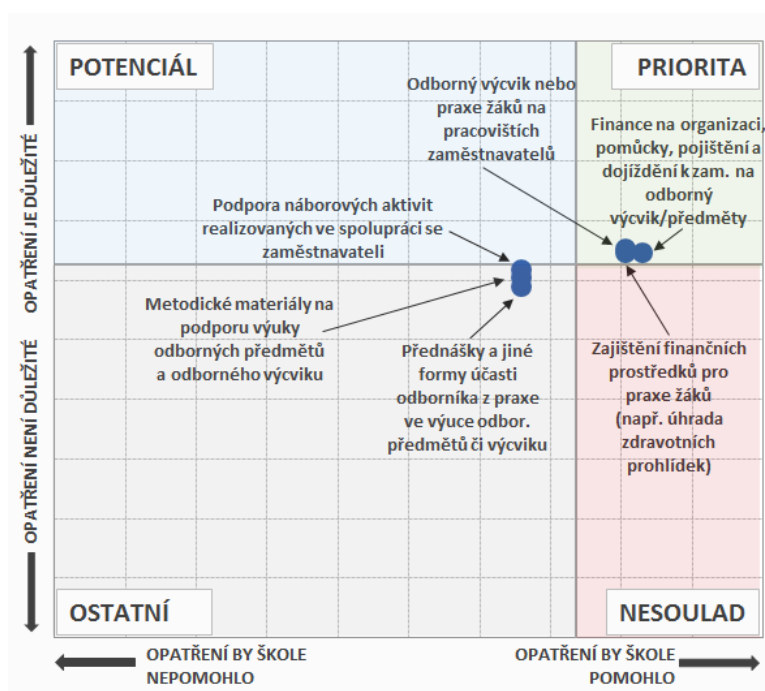
Konzervatoř hodnotí jako přínosná opatření: zajištění odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, získání financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik, zařazení přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce a v neposlední řadě přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery.

Praktické školy zdůrazňují přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (44 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (také 44 %) a potřebu odborného výcviku žáků na pracovištích zaměstnavatelů (38 %).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Opatření, která by školám v Ústeckém kraji pomohla v oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli, bylo možné hodnotit i z hlediska důležitosti, jakou jim jednotlivé školy přiřadily. V následujícím textu se podíváme na důležitost jednotlivých opatření pro vybrané typy škol zvlášť (SOU, SOŠ a gymnázia).

Graf 16: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



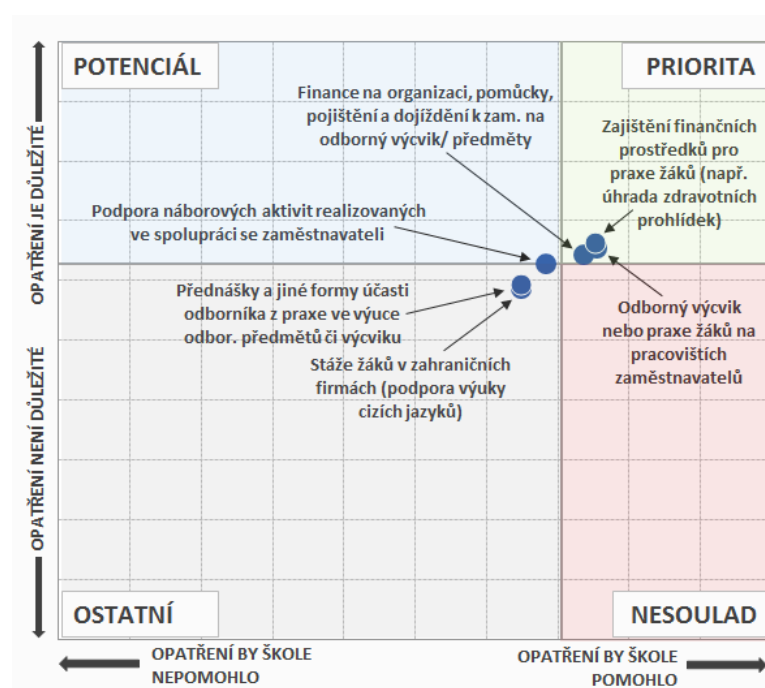
Mezi hlavní priority SOU v oblasti opatření k podpoře odborného vzdělání a spolupráce se zaměstnavateli patří zajištění finančních prostředků na pomůcky, pojištění a dojíždění i na úhradu zdravotních prohlídek, vč. realizace odborného výcviku žáků na pracovištích zaměstnavatelů – tyto položky jsou hodnoceny jako nejdůležitější a prioritní z hlediska očekávaného přínosu pro školu. Pro podporu odborného vzdělávání na SOU jsou tato tři výše zmíněná opatření klíčová.

Určitý potenciál je SOU v Ústeckém kraji spatřován v podpoře náborových aktivit ve spolupráci se

zaměstnavateli, které SOU zmiňují v menší míře, ale přisuzují tomuto opatření značný význam.

Metodické materiály, přednášky či účast odborníka z praxe ve výuce jsou pro podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku z pohledu SOU v Ústeckém kraji rovněž vhodnými opatřeními, školy je ale nepovažují za příliš důležité.

Graf 17: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

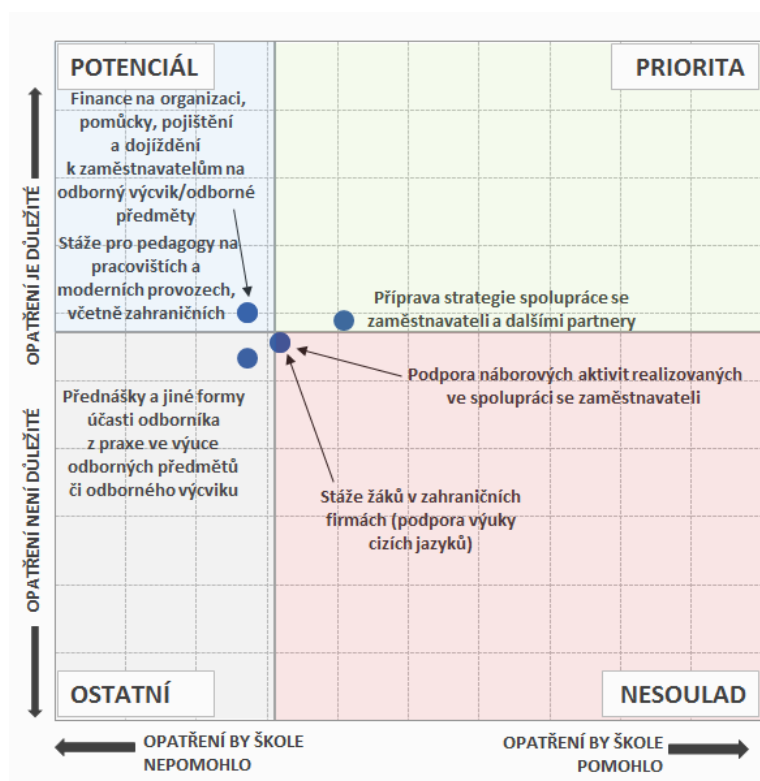


Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, tak mezi hlavní priority pro SOŠ v Ústeckém kraji patří zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhradu zdravotních prohlídek), a také finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům. Klíčem k rozvoji odborného vzdělávání je z pohledu SOŠ v Ústeckém kraji odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. SOŠ vnímají tato tři opatření jako velmi potřebná.

Určitý potenciál je patrný u podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, kterou považují za poměrně důležitou.

Jako méně klíčové z hlediska důležitosti, jsou hodnoceny přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a stáže žáků v zahraničních firmách. SOŠ je uvádějí i v menší míře.

Graf 18: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů na gymnáziích představuje největší prioritu příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery v regionu. Gymnázia uvedly toto opatření nejčastěji a považují je za důležité.

Stáže žáků v zahraničních firmách pro podporu výuky cizích jazyků a podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli gymnázia uvedla ve značné míře, ale jsou vnímány jako opatření s nižší mírou důležitosti.

Významný potenciál je zřejmý ve stážích pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních a v zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborné předměty. Ačkoliv gymnázia uvedla tato opatření v menší míře, přisuzují těmto opatřením vysokou důležitost.

V menší míře gymnázia uvedla i potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce, jsou ale současně hodnocena jako méně důležitá.

2.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOU, SOŠ a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

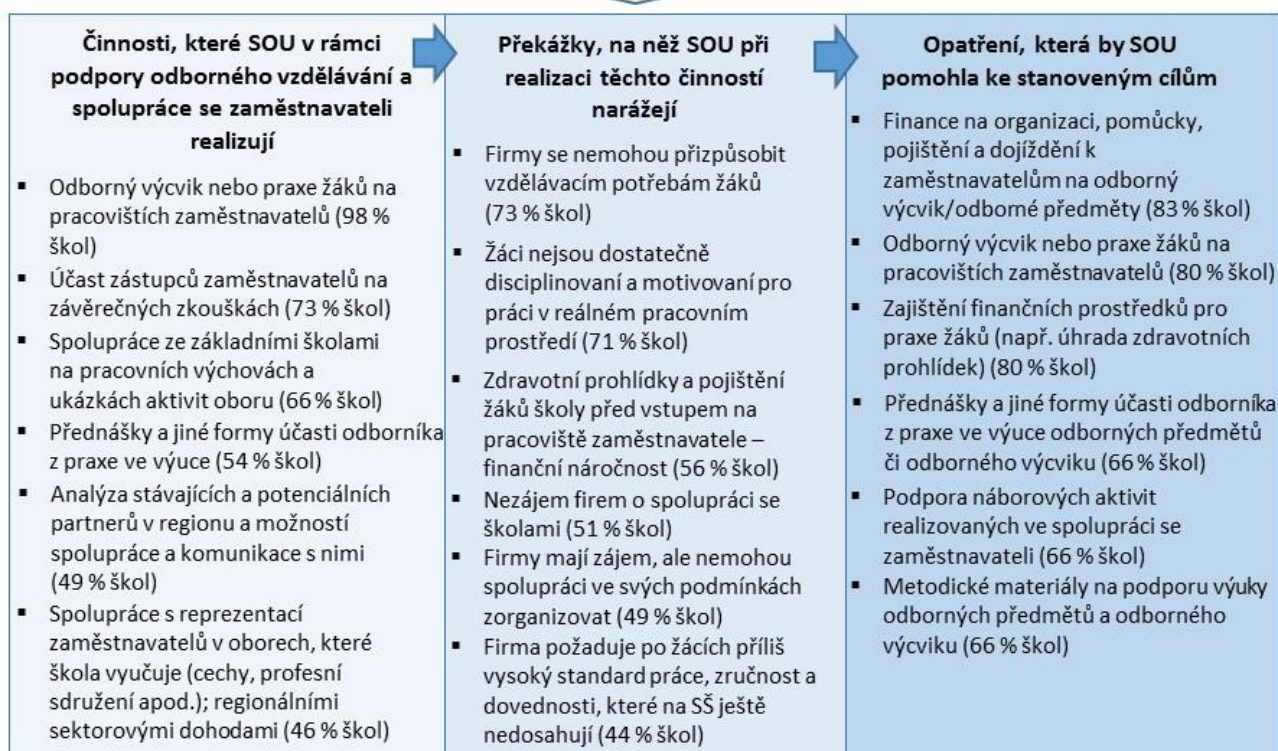
V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (61 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (56 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (51 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (51 % škol)	Škola se podílí i na vybraných aktivitách profesních organizací. (49 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (41 % škol)	



Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (78 % škol)	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (73 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (71 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (66 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (66 % škol)		
Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (63 % škol)	Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (63 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (60 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (58 % škol)

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (54 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (47 % škol)

Škola se podílí i na vybraných aktivitách profesních organizací. (42 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (40 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (89 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (70 % škol)
- Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (61 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (49 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (49 % škol)
- Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (46 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (58 % škol)
- Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (56 % škol)
- Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (51 % škol)
- Nezáměr firem o spolupráci se školami (51 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (46 % škol)
- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (39 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (75 % škol)
- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (75 % škol)
- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (74 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (68 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (65 % škol)
- Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (65 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovily SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (79 % škol)

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (72 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (68 % škol)

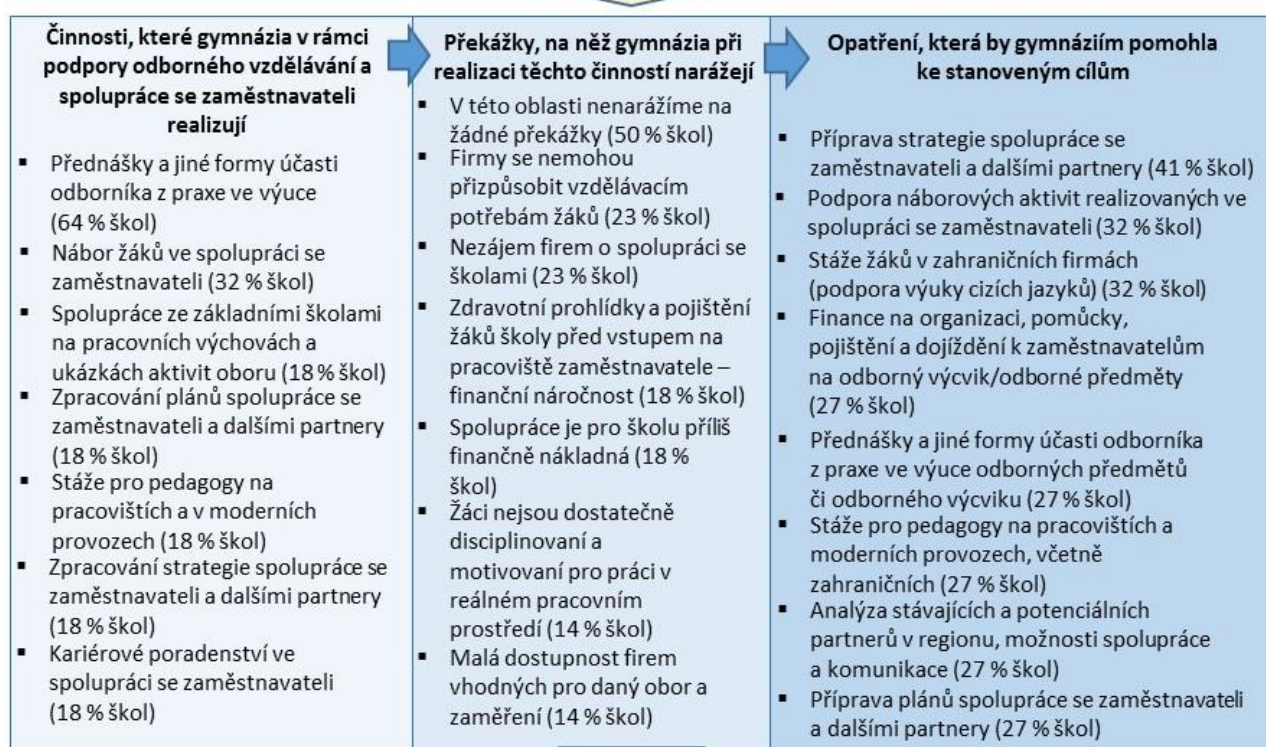
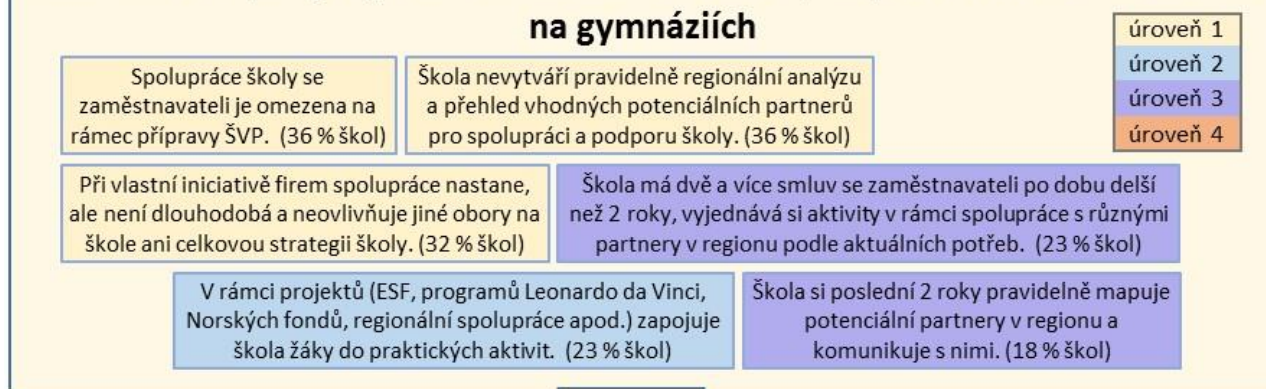
Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (63 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (61 % škol)

Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (60 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-11 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 1: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun – podle typu školy

			Současná úroveň		Předpokládaný posun
SOU (N=41)	Průměrná úroveň		31%		+ 22%
	Základní úroveň		10%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		21%		+ 6%
	Pokročilá úroveň		44%		+ 13%
	Nejvyšší úroveň		27%		+ 34%
SOŠ (N=57)	Průměrná úroveň		30%		+ 20%
	Základní úroveň		11%		+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň		19%		+ 7%
	Pokročilá úroveň		41%		+ 12%
	Nejvyšší úroveň		27%		+ 30%
Gymnázium (N=22)	Průměrná úroveň		12%		+ 10%
	Základní úroveň		30%		+ 5%
	Mírně pokročilá úroveň		14%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		12%		+ 12%
	Nejvyšší úroveň		9%		+ 11%
VOŠ (N=9)	Průměrná úroveň		36%		+ 15%
	Základní úroveň		3%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		3%		+ 6%
	Pokročilá úroveň		44%		+ 10%
	Nejvyšší úroveň		43%		+ 24%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň		20%		+ 26%
	Základní úroveň		0%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		50%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		43%		+ 43%
	Nejvyšší úroveň		0%		+ 25%
Praktická škola (N=16)	Průměrná úroveň		8%		+ 7%
	Základní úroveň		19%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		13%		+ 5%
	Pokročilá úroveň		11%		+ 4%
	Nejvyšší úroveň		3%		+ 10%

Příloha 2: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	40		61	
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	30		33	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	27		40	
SOŠ (N=57)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	51		51	
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	40		40	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	35		35	
Gymnázium (N=22)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	14		54	
	Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli	7		34	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	4		40	
VOŠ (N=9)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	9		54	
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	9		61	
	Analýza stávajících/potenciálních partnerů a možností spolupráce	7		30	
Konzervatoř (N=1)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	1		61	
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	1		54	
	Analýza stávajících/potenciálních partnerů a možností spolupráce	1		30	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	1		29	
	Zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	1		27	
Praktická škola (N=16)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	6		61	
	Spolupráce ze ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	4		40	
	Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli	4		34	
	Jiné (škola v této oblasti není aktivní, spolupráce s nezisk. sektorem)	4		8	

Příloha 3: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	30	73%	48	50%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	29	71%	38	40%
	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	23	56%	37	39%
SOŠ (N=57)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	33	58%	37	39%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	32	56%	48	50%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	29	51%	38	40%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	29	51%	39	41%
Gymnázium (N=22)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	11	50%	15	16%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	5	23%	48	50%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	5	23%	39	41%
VOŠ (N=9)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	7	78%	37	39%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	5	56%	28	29%
	Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná	4	44%	20	21%
Konzervatoř (N=1)	Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná	1	100%	20	21%
Praktická škola (N=16)	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	9	56%	48	50%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	5	31%	38	40%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	4	25%	39	41%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	4	25%	30	31%
	Jiné (škola v této oblasti není aktivní)	4	25%	7	7%

Příloha 4: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	34	83%	52	54%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	33	80%	55	57%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	33	80%	53	55%
SOŠ (N=57)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	43	75%	55	57%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	43	75%	53	55%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	42	74%	52	54%
Gymnázium (N=22)	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	9	41%	44	46%
	Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli	7	32%	45	47%
	Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků)	7	32%	43	45%
VOŠ (N=9)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odborné předměty	8	89%	52	54%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	8	89%	53	55%
	Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti	8	89%	41	43%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	8	89%	55	57%
Konzervatoř (N=1)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	1	100%	55	63%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek)	1	100%	53	55%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odb. výcvik	1	100%	52	55%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	1	100%	48	42%
	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	1	100%	44	58%
Praktická škola (N=16)	Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	7	44%	44	46%
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	7	44%	42	44%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	6	38%	55	57%

3 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Ústeckém kraji

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „**proroste**“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role

může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VcP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VcP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.).

Hlavní zjištění

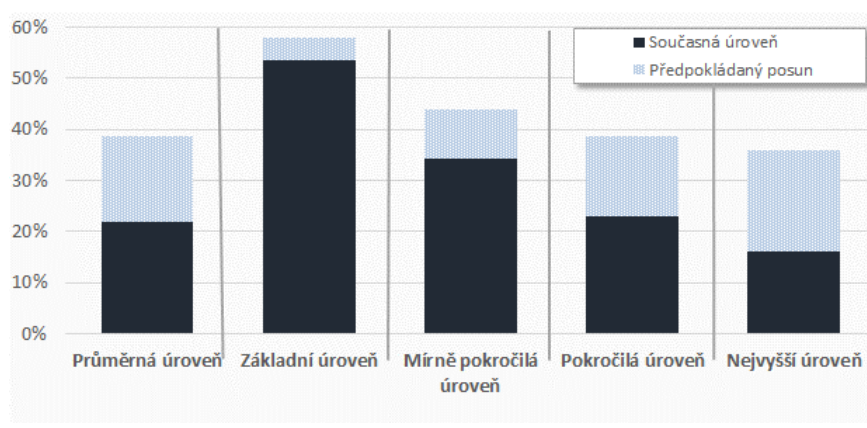
- Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí většina škol v Ústeckém kraji pouze na základní úrovni a v rámci požadavků RVP, případně vyvíjejí činnosti na mírně pokročilé úrovni, jako dílčí aktivity nad rámec RVP. Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet a lze očekávat výrazný posun v rámci pokročilé a nejvyšší úrovně – školy chtějí systematicky rozvíjet podporu kompetencí k podnikavosti a mnohé z nich i pokládat podnikavosti za jednu z priorit školy.
- V rámci podpory kompetencí k podnikavosti se školy zaměřují především na to, aby naučily žáky myslet kriticky a inovativně a na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Školy rovněž začleňují v neekonomických předmětech do výuky i ekonomické aspekty. Na většině SOU a SOŠ se v rámci aktivit školy soustředí především na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, začleňování ekonomických aspektů i do předmětů s odlišným zaměřením a zajišťování návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce. Mnohé VOŠ vykazují pokročilou úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, případně mají zpracovanou celkovou koncepci a strategii rozvoje podnikavosti. Také podporují pedagogické pracovníky, aby získávali informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívali je ve výuce. Gymnázia se soustředí na výchovu k podnikavosti ve všeobecném vzdělávání a snaží se naučit své žáky myslet kriticky a inovativně. V praktických školách získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce, učí žáky vnímat problémy ve svém okolí a organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele.
- Problémem SOU, SOŠ a VOŠ je nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku, malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty a malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami v této oblasti. VOŠ navíc malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti, což může být důsledkem nedostatku příležitostí k jejich vzdělávání v této problematice. Také v praktických školách se projevuje malý zájem žáků o ekonomické aktivity a nedostatek výukových materiálů, situaci jim komplikuje i malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci a nedostatek finančních prostředků na vzdělávání žáků, na pomůcky a nepříznivé podnikatelské klima v regionu.
- Školám by v této oblasti nejvíce pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce, zlepšení ICT školy, podpora školních projektů pro žáky ze ZŠ a metodické materiály a kurzy pro pedagogy. Gymnázia dále potřebují zajistit rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti, konzervatoř i možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (modelové aktivity) a analýzy stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce. Praktické školy také zmiňují kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti a opět rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí většina škol v Ústeckém kraji pouze na základní úrovni a v rámci zadání RVP (54 %), případně vyvíjejí činnosti na mírně pokročilé úrovni – podpora podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP (34 %). Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet, a to mírně pokročilou úroveň téměř o 10 procentních bodů a základní úroveň o 4 procentní body.

Výrazný posun lze očekávat v rámci pokročilé úrovně – školy mají zájem systematicky rozvíjet podporu kompetencí k podnikavosti (předpokládaný posun o 16 procentních bodů) – a především nejvyšší úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti jednou z priorit školy (předpokládaný posun o 20 procentních bodů). Přičemž nejvyšší úroveň (čili systematický rozvoj, kdy se podpora kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy) je v současnosti naplňována pouze ze 16 procent, v rámci pokročilé úrovně (která zahrnuje systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti) je realizováno 23 % aktivit.

Graf 19: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun



Základní úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez

celkové koncepce).

Pokročilá úroveň – systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňováno dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Zaměříme-li se podrobněji na činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti podílejí, v rozdělení podle typu škol (viz. Příloha 5), pak na většině **SOU a SOŠ** probíhá podpora kompetencí k podnikavosti pouze na základní úrovni dle zadání RVP (SOU ji naplňují z 57 %, SOŠ z 49 %) nebo formou dílčích aktivit bez celkové strategie (SOU 41 %, u SOŠ je mírně pokročilá úroveň naplňována ze 44 %). V rámci SOU i SOŠ je nicméně patrný zájem o systematické rozvíjení kompetencí k podnikavosti na vyšší úrovni (realizaci aktivit nejvyšší úrovně plánují SOU rozšířit o 20 a SOU o 21 procentních bodů, pokročilá úroveň se posune o 15 p. b. u obou typů škol).

Podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na většině **gymnází** pouze ve své základní podobě, v rámci RVP (základní úroveň je naplňována z 61 %). Předpokládaný posun lze očekávat zejména

v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun z původních 14 % o 27 p. b.). Naplněnost aktivit vyšších úrovní je u gymnázií nižší, než u SOU a SOŠ, a i z tohoto důvodu pravděpodobně plánují výraznější posuny.

Mnohé **VOŠ** v Ústeckém kraji vykazují pokročilou úroveň podpory kompetencí k podnikavosti (43 %), vyrovnané jsou i hodnoty základní i mírně pokročilé úrovně podpory (základní 44 %, mírně pokročilá 39 %), případně na VOŠ mají zpracovanou celkovou koncepci a strategii rozvoje podnikavosti (pokročilá úroveň – 29 %). Plánovaný posun v rámci pokročilé a nejvyšší úrovně je obdobný jako u SOU a SOŠ, tedy o 15, respektive o 21 p. b., posun v ostatních úrovních bude jen mírný (6 p. b.).

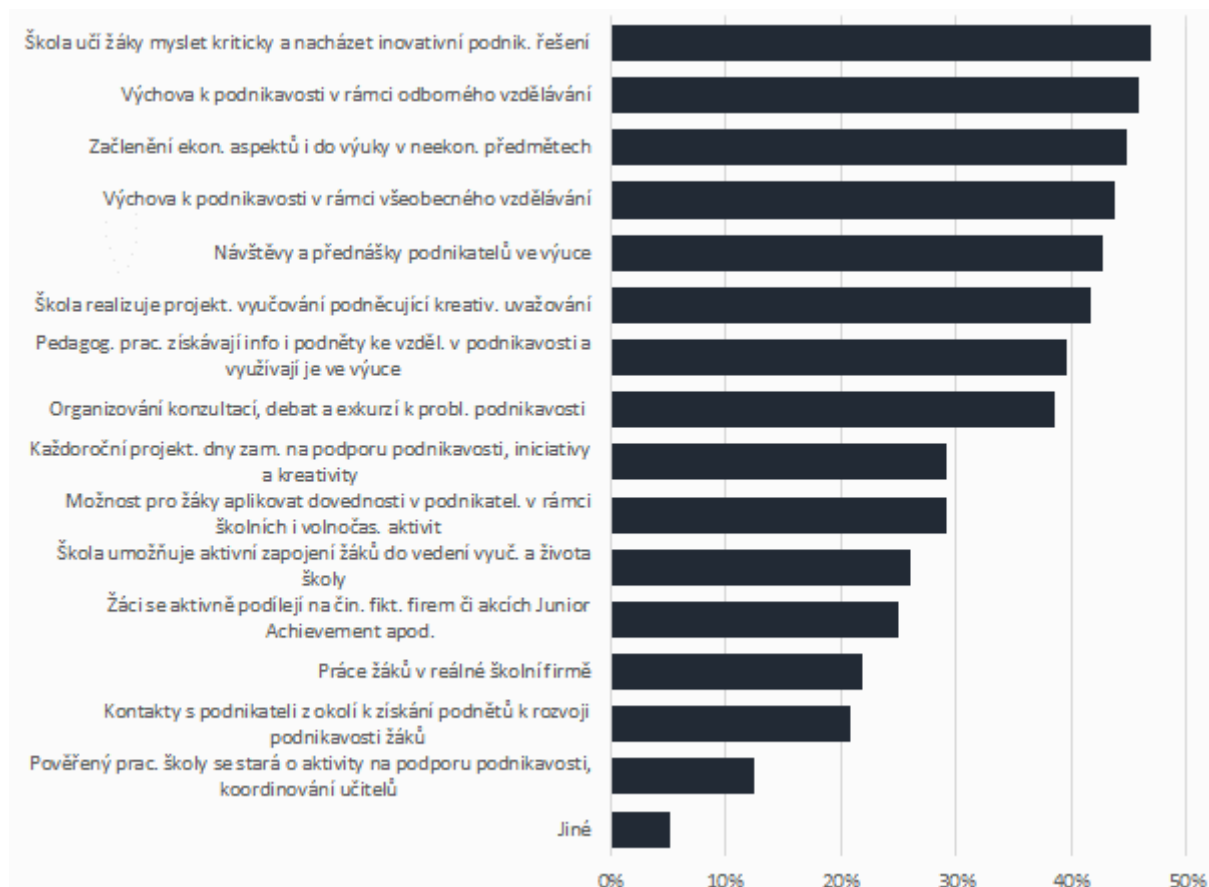
Konzervatoř vyvíjí činnost pouze na základní (50 %) a pokročilé úrovni (17 %). Posun plánuje pouze v rámci aktivit vyšších úrovní, nicméně i poté budou aktivity vyšších úrovní realizovány v případě konzervatoře v menší míře než u většiny ostatních typů škol.

Praktické školy realizují především činnosti, jež spadají především do základní úrovně (44 %). Školy vyjadřují určitý zájem o další rozvíjení podnikavosti ve všech úrovních, ale s rozsahem do 10 p. b.).

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti se školy zaměřují především na to, aby naučily žáky myslet kriticky a inovativně nacházet podnikatelská řešení (47 %) a na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (46 %). Školy začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (45 %) a zajišťují výchovu k podnikavosti i v rámci všeobecného vzdělávání (44 %).

Graf 20: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí



Návštěvy a přednášky podnikatelů zařazuje do výuky 43 % škol v Ústeckém kraji. Na 42 % škol je realizováno projektové vyučování podněcující kreativní uvažování. 40 % škol uvedlo, že pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce. Poměrně běžné je organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti (39 % škol). 29 % škol realizuje každoroční projektové dny zaměstnanosti na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity.

26 % škol umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy a žáci čtvrtiny škol mají možnost aktivně se podílet na činnosti fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. 22 % škol umožňuje práci žáků v reálné školní firmě. Kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků využívá 21 % škol v Ústeckém kraji. Ve 13 % škol se o aktivity na podporu podnikavosti a související koordinování učitelů stará pověřený pracovník školy.

Podíváme-li se podrobněji na zastoupení uvedených aktivit podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 6), pak školy napříč všemi typy (s výjimkou praktických škol) realizují v rámci podpory kompetencí k podnikavosti především na výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, a střední školy ještě i na začleňování ekonomických aspektů i do předmětů s odlišným zaměřením.

U **SOU, SOŠ a VOŠ** převládá také zajišťování návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce. Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání je realizována 71 % SOU a 70 % SOŠ, návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce jsou zajišťovány v 56 % SOU a 65 % SOŠ, začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech probíhá na 56 % SOU a SOŠ.

VOŠ dále preferuje, aby její pedagogičtí pracovníci získávali informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívali je ve výuce (78 %), všechny VOŠ začleňují do výuky přednášky podnikatelů a 78 % VOŠ v Ústeckém kraji se snaží studenty vychovávat k podnikavosti.

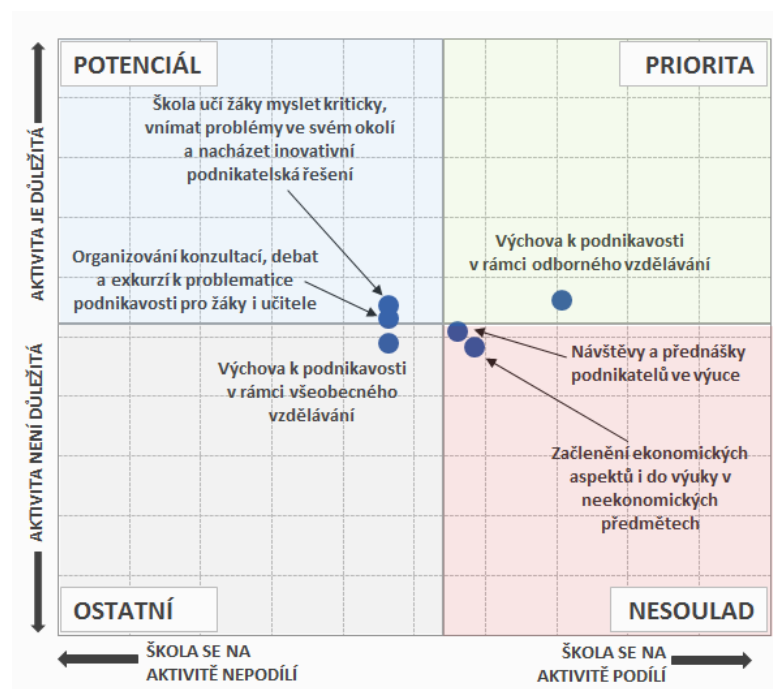
Na polovině **gymnází** v Ústeckém kraji je v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti soustředěna pozornost na začleňování ekonomických aspektů i do předmětů s odlišným zaměřením (50%) a výchovu k podnikavosti ve všeobecném vzdělávání (50 %), stejně důrazně se snaží naučit své žáky myslet kriticky a inovativně (50 %).

Konzervatoř rozvíjí výchovu k podnikavosti i v rámci odborného vzdělávání, realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, poskytuje žákům možnost aplikovat dovednosti v podnikatelství v rámci školních aktivit a umožňuje zapojení žáků do vedení vyučování a života školy.

Pedagogičtí pracovníci **praktických** škol získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce, učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení a organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (vždy 31%).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 21: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

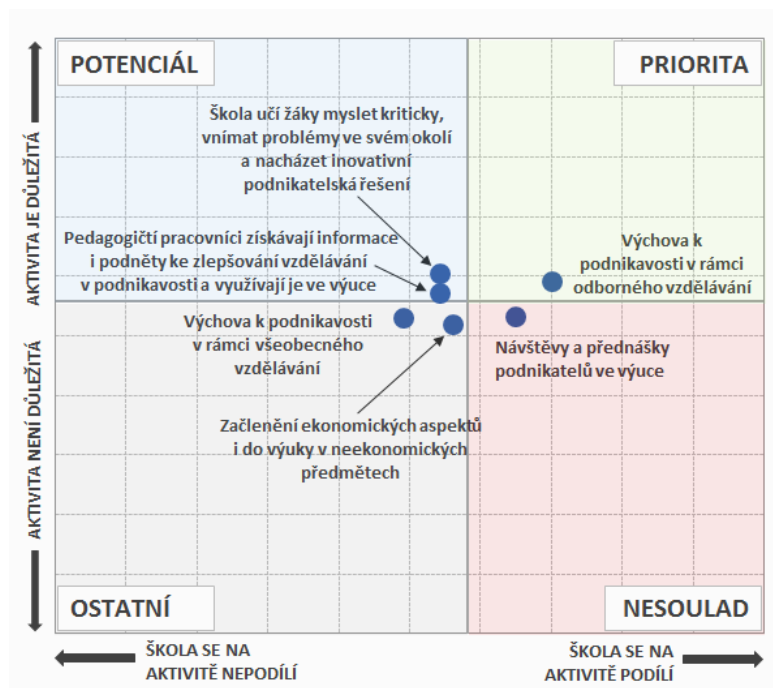


Z hlediska aktivit škol v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje zásadní prioritu SOU výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tato aktivita je nejen vnímána jako nejdůležitější, ale z nabízených alternativ je i výrazně nejvíce realizovanou aktivitou.

Početné aktivity SOU jsou návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a začlenění ekonomických aspektů i do výuky neekonomických předmětů, i když nejsou považovány za příliš důležité.

Významný potenciál je možno vidět ve snaze učit žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení, a dále v organizování debat, konzultací a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele – školy se na těchto činnostech zatím výrazně nepodílejí, ale přikládají jim důležitost.

Graf 22: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



Z hlediska aktivit v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a jejich důležitosti považují SOŠ za prioritu především výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Velká část SOŠ také podporuje podnikavost prostřednictvím návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce, i přesto, že jim školy přikládají nepříliš velkou důležitost.

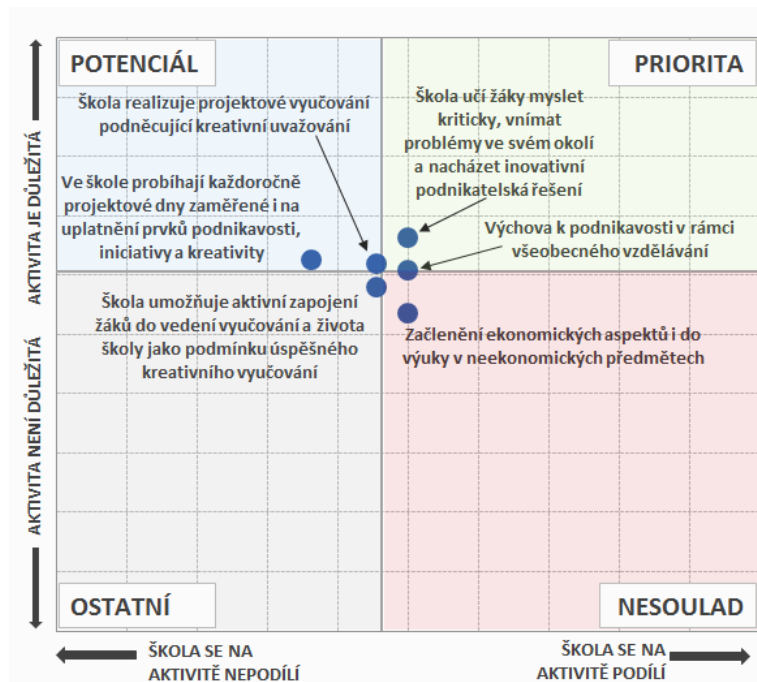
Výrazný potenciál má snaha naučit žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet podnikatelská řešení, zájem lze předpokládat i o

získávání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti ze strany vyučujících a využití

těchto podnětů ve výuce. Přestože školy vnímají tyto aktivity jako důležité, podílí se na nich zatím v Ústeckém kraji málo škol.

Stranou zájmu škol zůstává výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a do určité míry i začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech, přestože se o něj řada SOŠ aktivně snaží.

Graf 23: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Prioritou gymnázií v oblasti podnikavosti a kreativity je rozvíjení kritického a inovativního myšlení u žáků a výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání.

Potenciálem do budoucna je zatím méně frekventované projektové vyučování (podněcující kreativní uvažování) spolu s organizováním projektových dnů, zaměřených na prvky podnikavosti, iniciativy a kreativity.

Poměrně významným prvkem, i když zatím méně frekventovaným, je aktivní

zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínky úspěšného kreativního vyučování.

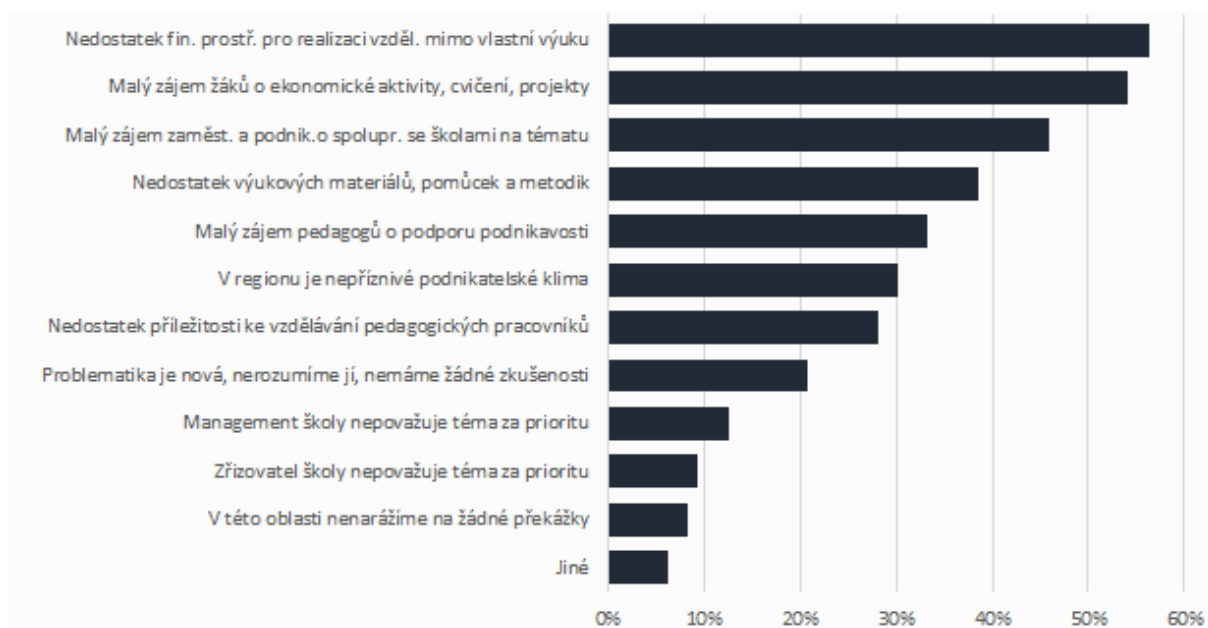
Gymnázia se podílejí celkem aktivně i na začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech, i když to nepovažují za tak důležité.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (56 %). Dalším problémem je malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (54 %) a malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami v této oblasti (46 %).

39 % škol si stěžuje na nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik a třetina škol v ústeckém kraji zmínila malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti. 30 % škol si myslí, že v regionu je nepříznivé podnikatelské klima. S nedostatkem příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků se potýká 28 % škol a pětina škol si myslí, že problematika je nová, dostatečně jí nerozumí, a chybí jim zkušenosti. 13 % uvedlo, že management školy nepovažuje téma za prioritu, 9 % vidí tentýž problém na straně zřizovatele. Pouze 8 % škol uvedlo, že v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě nenaráží na žádné překážky. 6 % škol má jiné než výše uvedené potíže.

Graf 24: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti



Zaměříme-li se podrobněji na překážky podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 7), pak na všech typech škol (kromě konzervatoře) patří k nejdůležitějším překážkám podpory podnikavosti nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku.

V rámci **SOU, SOŠ a VOŠ** je mezi překážkami nejčastěji zmiňován malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci v této oblasti (SOU 54 %, SOŠ 56 % a VOŠ 56 %) malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (SOU 76 %, SOŠ 67 % a VOŠ 67 %) a nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (SOU 68 %, SOŠ 68 % a VOŠ 89 %).

VOŠ navíc narážejí na nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (56 %) a malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti, což může být důsledkem nedostatku příležitostí k jejich vzdělávání v této problematice (56 %).

Gymnázia považují za největší problémy nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo výuku (50 %), nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (41 %) a malý zájem pedagogických pracovníků o tuto oblast (41 %). **Konzervatoř** v souvislosti s podporou podnikavosti na žádné překážky nenaráží.

V případě **praktických** škol je problémem především malý zájem žáků o ekonomické aktivity (63%), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci (38 %), nedostatek finančních prostředků na vzdělávání mimo výuku, nedostatek výukových materiálů a pomůcek, nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogů v této problematice a nepříznivé podnikatelské klima v regionu (vše 19 %).

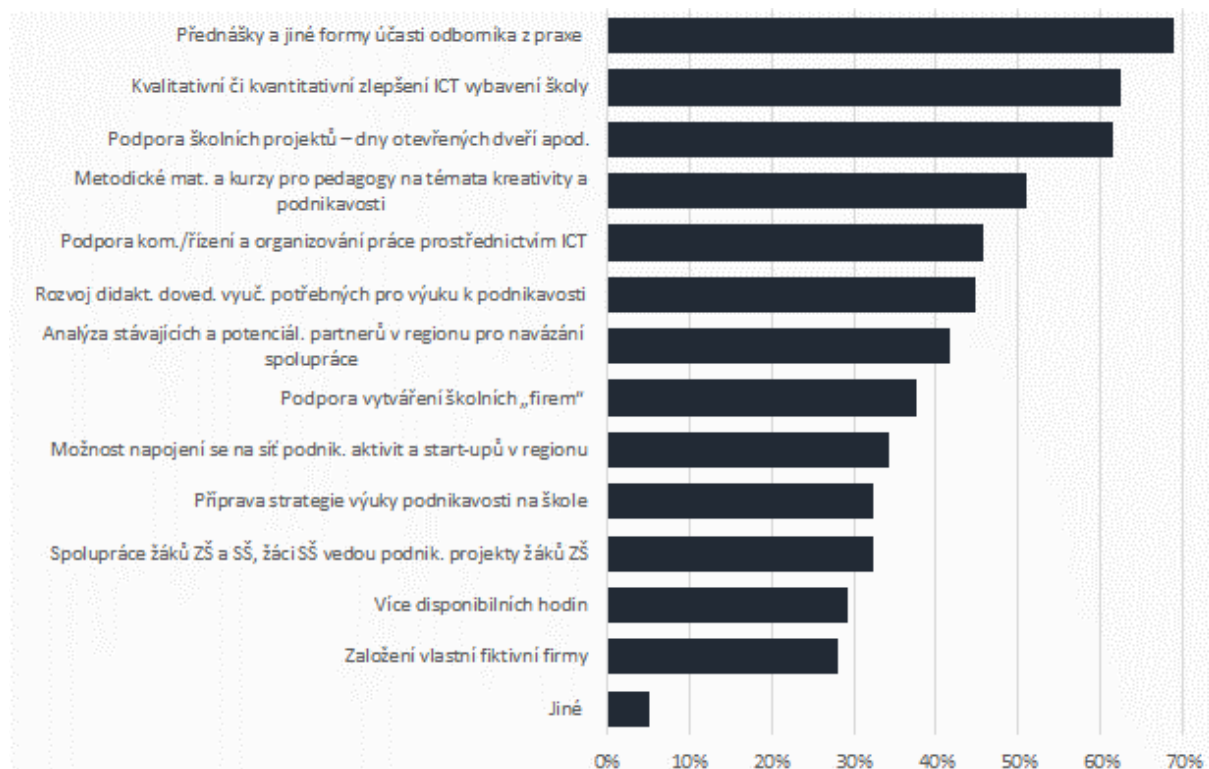
3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

K dosažení zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy v Ústeckém kraji nejčastěji potřebují přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (69 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT školy (63 %), podpora školních projektů - dny otevřených dveří apod. (61 %), metodické materiály a kurzy pro pedagogy (51 %) a podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (46 %).

Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku podnikavosti by potřebovalo 45 % škol. 42 % by pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce. Podpora vytváření školních „firem“ se jeví jako užitečná 38 % škol. 34 % škol by ocenilo možnost napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu.

Třetina škol postrádá strategii výuky podnikavosti na škole a třetina škol by ráda rozvíjela spolupráci žáků ZŠ a SŠ, kdy žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků (obojí 32 %). 29 % škol by potřebovalo více disponibilních hodin. 28 % škol považuje za užitečné založení vlastní fiktivní firmy.

Graf 25: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti



Podívejme se na rozdělení a preference nejdůležitějších opatření podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 8). K dosažení zvoleného cíle v rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě řadí všechny typy škol v Ústeckém kraji mezi nejvýznamnější opatření přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce.

SOU i SOŠ by v rámci této oblasti nejvíce pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (80 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (70 %) a podpora školních projektů – např. dnů otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny apod. (70 %).

VOŠ by nejvíce pomohlo zlepšení ICT vybavení školy (89 %), podpora školních projektů (89 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (89 %).

Také **gymnázia** nejčastěji zmiňují zlepšení ICT vybavení školy (64 %), podporu školních projektů (59 %), ale i podporu komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (obojí 55 %).

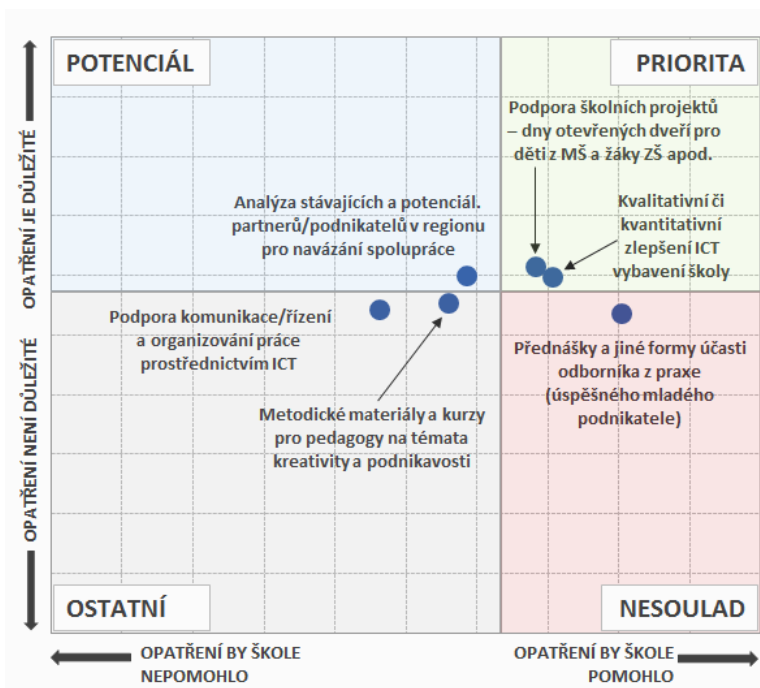
Konzervatoř rovnoměrně uvádí nejen všechna výše uvedená opatření, ale i možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (modelové aktivity) a potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce.

Praktické školy nejčastěji zmiňují metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (56 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (50 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (44 %).

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Opatření, která by školám v Ústeckém kraji pomohla k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, bylo možné hodnotit i z hlediska důležitosti, jakou jim jednotlivé školy přiřadily. V následujícím textu se podíváme na důležitost jednotlivých opatření pro vybrané typy škol zvlášť (SOU, SOŠ a gymnázia).

Graf 26: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



Mezi priority SOU patří kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod.

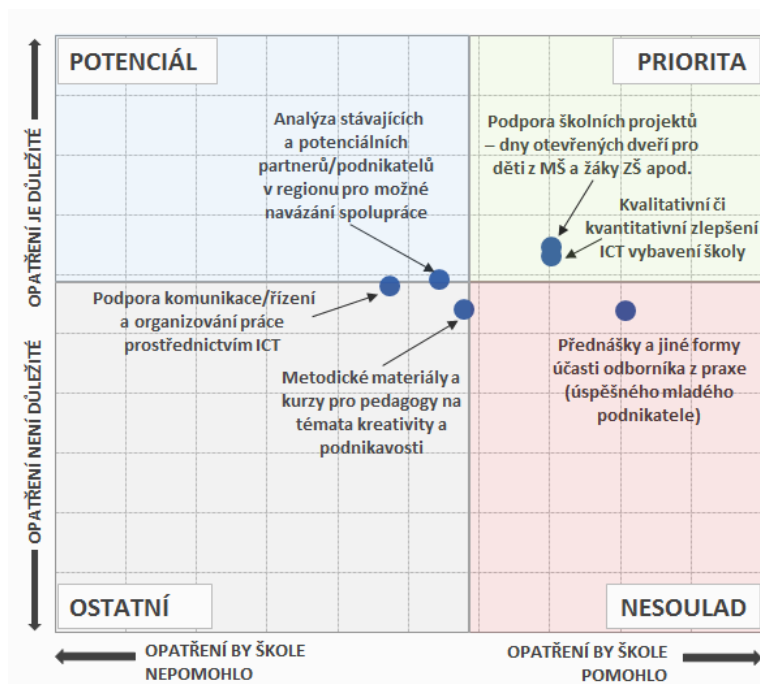
Významným potenciálem je analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce. SOU považují tuto analýzu za poměrně důležitou.

Nejčastěji zmiňovaným opatřením jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, školy mu však nepřikládají příliš velký

význam z pohledu dosažení zvoleného cíle v oblasti kompetencí k podnikavosti., čímž s naráží v jistém nesouladu.

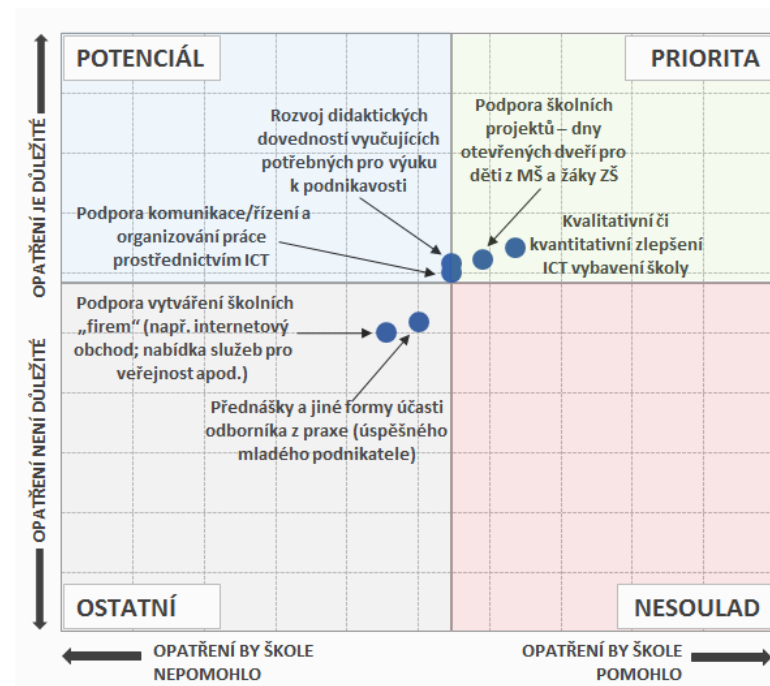
Mírně negativně pohlíží školy na funkčnost metodických materiálů a kurzů pro pedagogy i na potřebu komunikace, řízení a organizování práce s použitím ICT.

Graf 27: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



Prostor pro další rozvoj podnikavosti by mohla přinést analýza stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce. Částečný potenciál je i v podpoře komunikace, řízení a organizování práce s využitím ICT, i když školy toto opatření uvádějí již v menší míře. Naopak potřeba metodických materiálů a kurzů pro pedagogy je uváděna poměrně často, její důležitost školy hodnotí ale jako podprůměrnou.

Graf 28: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Podpora kompetencí k podnikavosti by mohl pomoci rozvoj didaktických dovedností vyučujících pro výuku k podnikavosti i podpora komunikace/řízení a organizování práce s použitím ICT, které gymnázia uvedly také poměrně často a přisuzují jim nadprůměrnou důležitost.

Z hlediska uvažovaných opatření je pro SOŠ prioritou podpora školních projektů (např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod.) a zlepšení ICT vybavení školy (kvantitativní či kvalitativní). Školy tato opatření zmiňují v největší míře a přisuzují jim i největší důležitost.

Poměrně frekventovaným opatřením jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, školy mu však nepřikládají velký význam.

Prostor pro další rozvoj

Také v případě gymnázií lze za hlavní priority označit zlepšení kvalitativního či kvantitativního ICT vybavení školy a podporu školních projektů (např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod.) – tato opatření jsou gymnáziím zmiňována nejčastěji a současně je gymnázia považují i za nejdůležitější.

Podpoře kompetencí k podnikavosti by mohl pomoci rozvoj didaktických dovedností vyučujících pro výuku k podnikavosti i podpora komunikace/řízení a organizování

Přestože je účast odborníků ve výuce hodnocena jako relativně potřebná, důležitost tohoto opatření je školami (ve srovnání s ostatními opatřeními) vnímána spíše jako podprůměrná.

Málo frekventovaná i okrajově důležitá je podpora vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka služeb pro veřejnost apod.).

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (85 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (56 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (54 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (41 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (41 % škol)

Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (37 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (71 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (59 % škol)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (56 % škol)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (46 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (46 % škol)
- Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (46 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (76 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (68 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (54 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (41 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (34 % škol)
- V regionu je nepříznivé podnikatelské klima (34 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (80 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (71 % škol)
- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (68 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (59 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (56 % škol)
- Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (46 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (88 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (66 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (66 % škol)

Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (59 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (56 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (51 % škol)

Pro žáky a učitele jsou organizovány konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti. (51 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (79 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (61 % škol)	Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (54 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (47 % škol)	Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (39 % škol)	Výchova k podnikavosti je jednou z priorit školy. (37 % škol)	
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (37 % škol)			

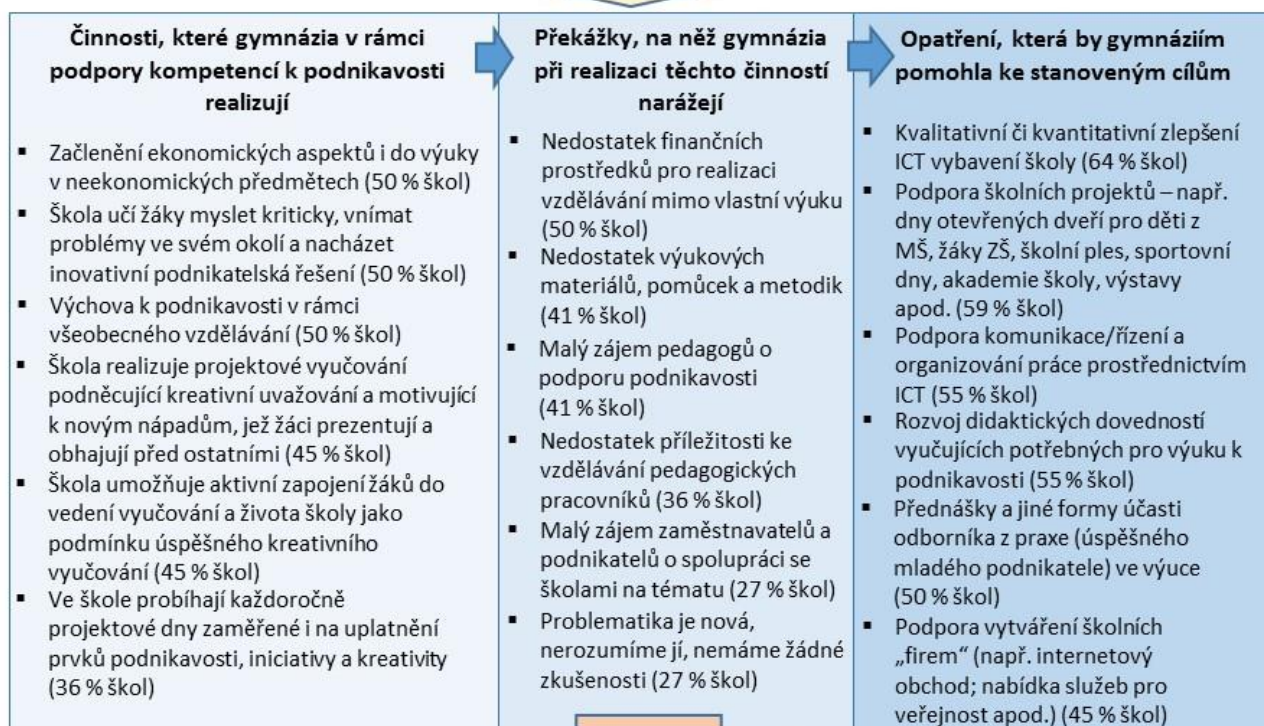
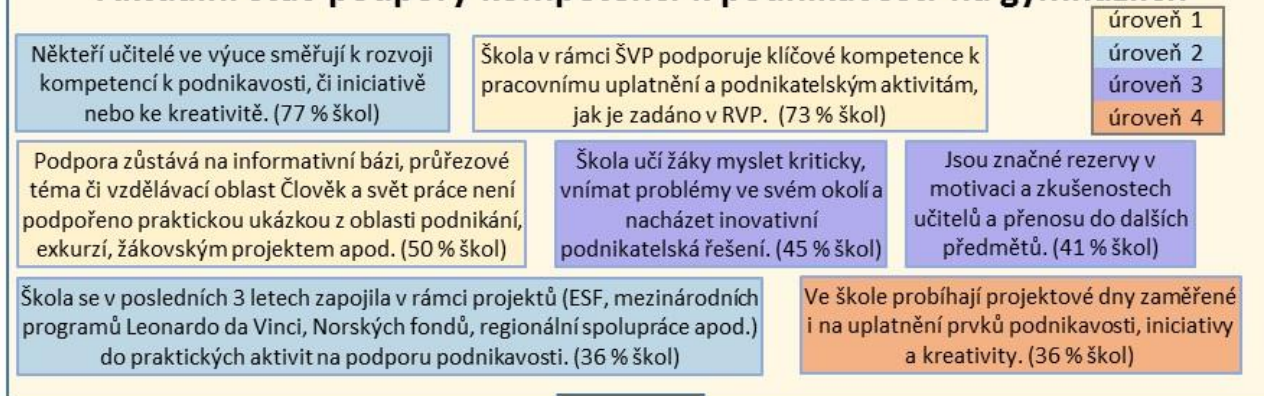
Činnosti, které SOŠ v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (70 % škol) - Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (65 % škol) - Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (56 % škol) - Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (54 % škol) - Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (54 % škol) - Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (49 % škol) - Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (49 % škol)	- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (68 % škol) - Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (67 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (56 % škol) - Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (40 % škol) - Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (39 % škol) - V regionu je nepříznivé podnikatelské klima (37 % škol)	- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (81 % škol) - Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (70 % škol) - Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (70 % škol) - Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (58 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (54 % škol) - Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (47 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

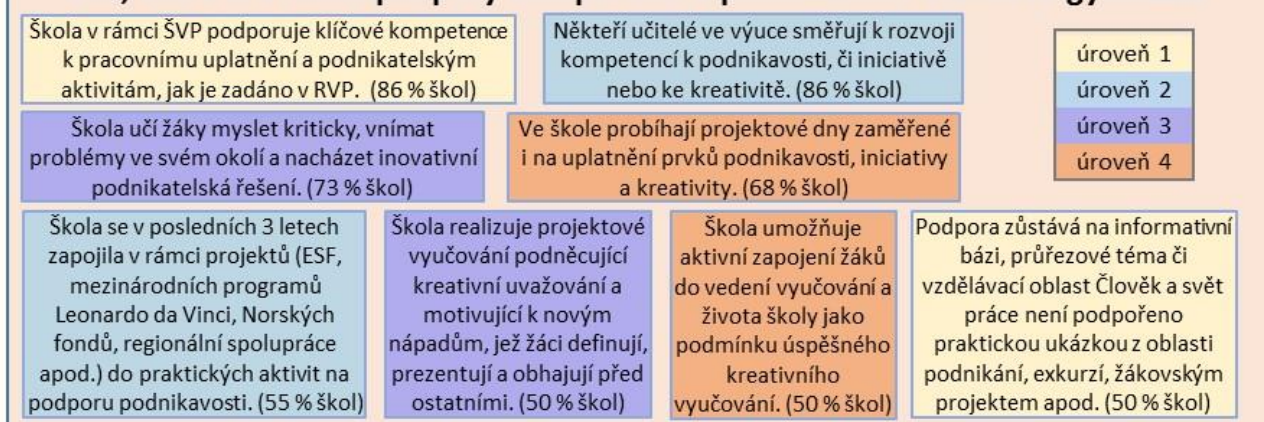
Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (79 % škol)	Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (68 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (68 % škol)	Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (61 % škol)	
Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (56 % škol)	Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (54 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích



Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 5: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun - podle typu školy

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=41)	Průměrná úroveň		25%		+ 17%
	Základní úroveň		57%		+ 1%
	Mírně pokročilá úroveň		41%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		26%		+ 15%
	Nejvyšší úroveň		19%		+ 20%
SOŠ (N=57)	Průměrná úroveň		27%		+ 17%
	Základní úroveň		49%		+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň		44%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		28%		+ 15%
	Nejvyšší úroveň		21%		+ 21%
Gymnázium (N=22)	Průměrná úroveň		21%		+ 22%
	Základní úroveň		61%		+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň		35%		+ 17%
	Pokročilá úroveň		23%		+ 19%
	Nejvyšší úroveň		14%		+ 27%
VOŠ (N=9)	Průměrná úroveň		35%		+ 16%
	Základní úroveň		44%		+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň		39%		+ 6%
	Pokročilá úroveň		43%		+ 15%
	Nejvyšší úroveň		29%		+ 21%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň		7%		+ 18%
	Základní úroveň		50%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		0%		+ 0%
	Pokročilá úroveň		17%		+ 17%
	Nejvyšší úroveň		0%		+ 25%
Praktická škola (N=16)	Průměrná úroveň		9%		+ 9%
	Základní úroveň		44%		+ 9%
	Mírně pokročilá úroveň		11%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		14%		+ 8%
	Nejvyšší úroveň		5%		+ 10%

Příloha 6: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	29	71%	44	46%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	24	59%	43	45%
	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	23	56%	41	43%
SOŠ (N=57)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	40	70%	44	46%
	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	37	65%	41	43%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	32	56%	43	45%
Gymnázium (N=22)	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	11	50%	43	45%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	11	50%	45	47%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	11	50%	42	44%
VOŠ (N=9)	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	9	100%	41	43%
	Pedag.prac. získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti	7	78%	38	40%
	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	7	78%	44	46%
Konzervatoř (N=1)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	1	100%	44	46%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	1	100%	40	42%
	Poskytování možností žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství	1	100%	28	29%
	Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy	1	100%	25	26%
Praktická škola (N=16)	Pedag.prac. získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti	5	31%	38	40%
	Škola učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatel. řešení	5	31%	45	47%
	Organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti	5	31%	37	39%

Příloha 7: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	31	76%	52	54%
	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	28	68%	54	56%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	22	54%	44	46%
SOŠ (N=57)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	39	68%	54	56%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	38	67%	52	54%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	32	56%	44	46%
Gymnázium (N=22)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	11	50%	54	56%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	9	41%	37	39%
	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	9	41%	32	33%
VOŠ (N=9)	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	8	89%	54	56%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	6	67%	52	54%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	5	56%	37	39%
	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	5	56%	32	33%
	Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků	5	56%	27	28%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	5	56%	44	46%
Konzervatoř (N=1)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	1	100%	8	8%
Praktická škola (N=16)	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	10	63%	52	54%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	6	38%	44	46%
	Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	3	19%	54	56%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	3	19%	37	39%
	Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků	3	19%	27	28%
	V regionu je nepříznivé podnikatelské klima	3	19%	29	30%

Příloha 8: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	33	80%	66	69%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	29	71%	60	63%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	28	68%	59	61%
SOŠ (N=57)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	46	81%	66	69%
	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	40	70%	60	63%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	40	70%	59	61%
Gymnázium (N=22)	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	38	64%	60	63%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	38	59%	59	61%
	Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT	27	55%	44	46%
	Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti	27	55%	43	45%
VOŠ (N=9)	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	8	89%	60	63%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	8	89%	59	61%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	8	89%	66	69%
Konzervatoř (N=1)	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	1	100%	60	63%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	1	100%	59	61%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	1	100%	66	69%
	Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT	1	100%	44	46%
	Možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu	1	100%	33	34%
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu	1	100%	40	42%
	Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti	1	100%	43	45%
Praktická škola (N=16)	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	9	56%	49	51%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele)	8	50%	66	69%
	Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti	7	44%	43	45%

4 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Ústeckém kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítě středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektoři DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektoři, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

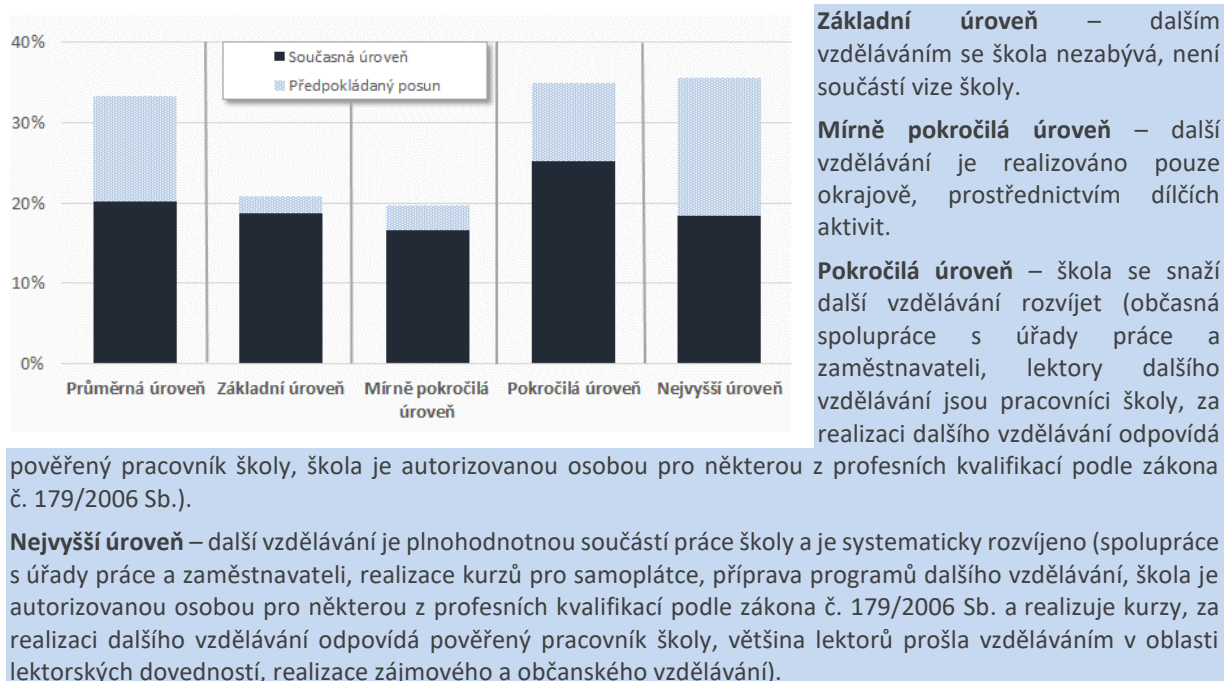
- Asi čtvrtina škol se snaží celoživotní učení dále rozvíjet a realizuje aktivity spadající především do pokročilé úrovně, mnoho škol však zůstává u základní nebo mírně pokročilé úrovně. Na aktivitách nejvyšší úrovně se podílí zejména VOŠ, naproti tomu gymnázia a praktické školy realizují činnosti v oblasti celoživotního učení především na základní úrovni a touto oblastí se příliš nezabývají. SOU, SOŠ, ale i gymnázia chtějí v rámci projektů systematicky tuto oblast rozvíjet a realizovat především aktivity zařazené do nejvyšší, případně do pokročilé úrovně.
- SOU, SOŠ i VOŠ se v rámci celoživotního učení zaměřují především na rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. SOU se zároveň ve větší míře zapojují do příprav na vykonání zkoušky podle NSK, SOŠ na další vzdělávání pedagogů. VOŠ další činnosti nabízí především v oblasti vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany), zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. (44 %) a občanské vzdělávání. Gymnázia a konzervatoř se v rámci této oblasti angažují v dalším vzdělávání pedagogů a v zájmovém vzdělávání pro veřejnost. Praktické školy se zaměřují na další vzdělávání pedagogů, na další činnosti pak v malém rozsahu.
- SOU, SOŠ i VOŠ v této oblasti nejčastěji narážejí na malý zájem dospělých o další vzdělávání, nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole a administrativní náročnost související s některými aktivitami – u SOU je to náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních na rekvalifikace u SOŠ administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací a u VOŠ nejčastěji zmiňují náročné zpracování dokumentace pro výběrová řízení a administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací. Gymnázia a konzervatoř deklarují především malý zájem dospělých o další vzdělávání a nedostatek finančních prostředků pro pracovníka zajišťujícího další vzdělávání, praktické školy většinou obtíže v této oblasti nemají, pouze část škol si stěžuje na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (SOU, SOŠ, VOŠ a částečně také praktické školy) a zajištění přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. SOU a SOŠ by také pomohly finance na kvalitní materiál, gymnáziím, konzervatoři a praktickým školám zlepšení ICT vybavení.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení je nejvyšší podíl aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci pokročilé úrovně (25 %), charakteristické snahou škol o rozvoj dalšího vzdělávání. Školy dále vykonávají řadu aktivit na nejvyšší úrovni (18 %), charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. Menší část aktivit školy vykonávají mírně pokročilé úrovni (17 %), pro kterou je typická pouze okrajová realizace dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá a je zde pouze na základní úrovni (19 %).

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 17 p. b.). Méně výrazný posun (o 10 p. b.) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední a vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. V rámci mírně pokročilé úrovně se předpokládá posun o 3 p. b.

Graf 29: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun



Zaměříme-li se na úroveň aktivit v oblasti podpory celoživotního učení v rozdělení podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 9), pak **SOU a SOŠ** ve většině případů realizují činnosti, které celoživotní učení dále rozvíjí (pokročilá úroveň 35–36 %), ve značné míře se zaměřují i na aktivity, které v sobě obsahují prvky systematického rozvoje této oblasti (nejvyšší úroveň 27–29 %). V rámci pokročilé a nejvyšší úrovně lze ještě očekávat nezanedbatelný posun, a to u SOU v případě aktivit pokročilé úrovně o 10, v nejvyšší o 22 p. b. U SOŠ v Ústeckém kraji můžeme očekávat posun o 12 p. b. v pokročilé a 19 v nejvyšší úrovni.

VOŠ již v současné době uskutečňují aktivity převážně nejvyšší úrovně (44 %) a plánují ještě rozšíření v rámci nejvyšší úrovně, a to o 14 p. b.. V rámci pokročilé úrovně je realizováno 22 % aktivit a plánuje se mírný posun o 7 p. b. Aktivity v rámci základní a mírně pokročilé úrovně jsou VOŠ v současnosti realizovány naprosto minimálně a VOŠ neplánují ani posun na těchto úrovních.

Gymnázia se z hlediska realizace činností v oblasti celoživotního učení nacházejí především na základní úrovni (z níž realizují 30 % aktivit), avšak neplánují v této oblasti téměř žádný posun. Mírně pokročilá úroveň je gymnázií naplňována z 26 %, pokročilá ze 17 a nejvyšší jen ze 7 %. Posun v případě gymnázií se očekává zejména v rámci aktivit nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 20 p. b.) a pokročilé úrovně (13 p. b.).

Konzervatoř rozvíjí oblast celoživotního učení prostřednictvím aktivit mírně pokročilé úrovně (33 %), pokročilé (17 %) a nejvyšší úrovně (22 %), nicméně v žádné z úrovní nepředpokládá posun.

Třetina **praktických škol** se rozvojem školy jako centra celoživotního učení nezabývá, je zde pouze na základní úrovni. Pouze některé praktické školy v Ústeckém kraji se soustředí na činnosti, které celoživotní učení dále rozvíjejí (mírně pokročilá a pokročilá úroveň – obojí je školami realizováno průměrně z 10 %). Praktické školy vyjadřují pouze nepatrný zájem o posun v této oblasti směrem k aktivitám, jež by celoživotní učení rozvíjely systematicky.

4.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Většina škol v Ústeckém kraji se v rámci celoživotního učení zaměřuje především na další vzdělávání pedagogů (41 %). Dále realizují rekvalifikace (32 % škol), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (30 %) nebo zájmové vzdělávání pro veřejnost (30 %). Poměrně dobře je zastoupeno i vzdělávání v oblasti ICT dovedností pro firmy i občany (29 %). Přípravou na vykonání zkoušky podle NSK se zabývá čtvrtina škol v kraji a pětina zkouškami podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (21 %). Občanskému vzdělávání se věnuje 15 %, vzdělávání seniorů 14 %, češtině pro cizince 9 % škol. Téměř čtvrtina škol uvedla, že se jejich škola nezabývá dalším vzděláváním, příp. realizuje ještě jiné aktivity v rámci celoživotního učení.

Graf 30: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí



Zaměříme-li se podrobněji na činnosti v oblasti celoživotního učení tak, jak jsou realizovány na jednotlivých typech škol (viz. Příloha 10), pak **SOU, SOŠ i VOŠ** se v rámci celoživotního učení zaměřují především na rekvalifikace (51 % SOŠ a SOU) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (44 % SOU a 49 % SOŠ). SOU se zároveň ve větší míře zapojují i do příprav na vykonání zkoušky podle NSK (49 %), SOŠ jsou aktivní i v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů (42 %).

VOŠ vedle odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (78 %) a rekvalifikací (67 %) nabízí i činnosti v oblasti vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany, 44 %), zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. (44 %) a občanské vzdělávání (44 %).

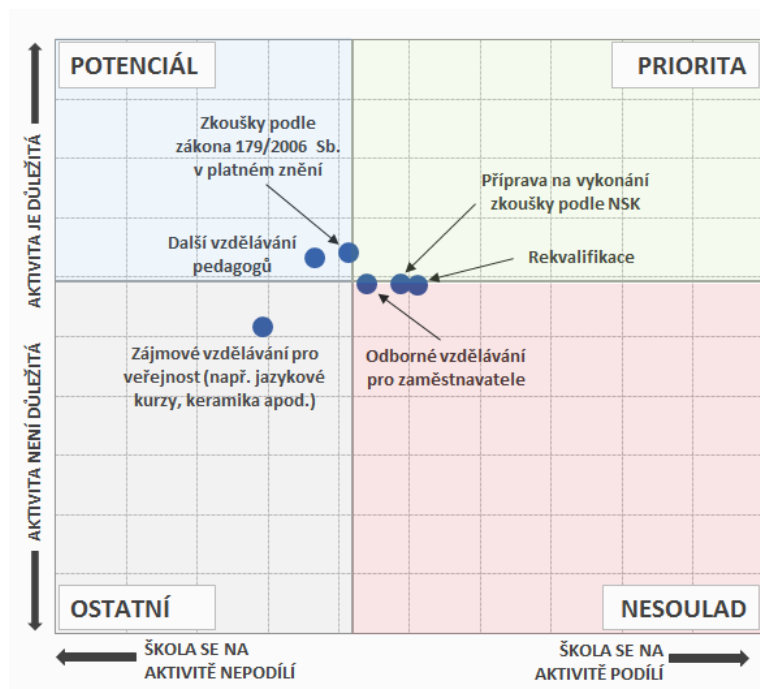
Gymnázia se v rámci této oblasti angažují v dalším vzdělávání pedagogů (45 %), vzdělávání v oblasti ICT dovedností pro firmy i občany (41 %) a v zájmovém vzdělávání pro veřejnost (32 %).

Konzervatoř uvádí další vzdělávání pedagogů, zájmové vzdělávání pro veřejnost, vzdělávání seniorů, češtinu pro cizince a rekvalifikace.

Praktické školy se zabývají, kromě jiných činností, dalším vzděláváním pedagogů (44 %) a případně dalšími činnostmi v poměrně malém rozsahu (13 %), jako jsou zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.), rekvalifikace, zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění a příprava na vykonání zkoušky podle NSK. Polovina praktických škol se ale aktivitám dalšího vzdělávání nevěnuje.

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 31: Aktivita, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost



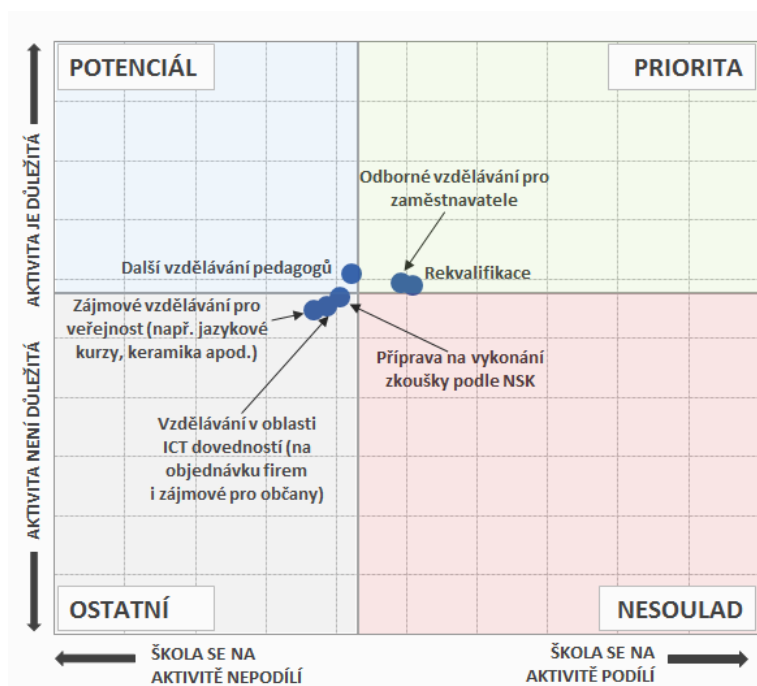
Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního učení se SOU soustředí především na rekvalifikace a na přípravu na vykonání zkoušek podle NSK – SOU se na těchto činnostech aktivně podílí a zároveň je hodnotí jako důležité. Jako prioritní aktivitu lze označit i odborné vzdělávání pro zaměstnavatele.

Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. jsou SOU realizovány sice méně často, ale je jim přikládána nejvyšší důležitost. Lze je tedy uvést, že tato aktivita má jistý potenciál. Určitý potenciál leží

také v dalším vzdělávání pedagogů – ačkoliv se SOU na této aktivitě nepodílí do takové míry jako v ostatních případech, je tato činnost vnímána jako důležitá.

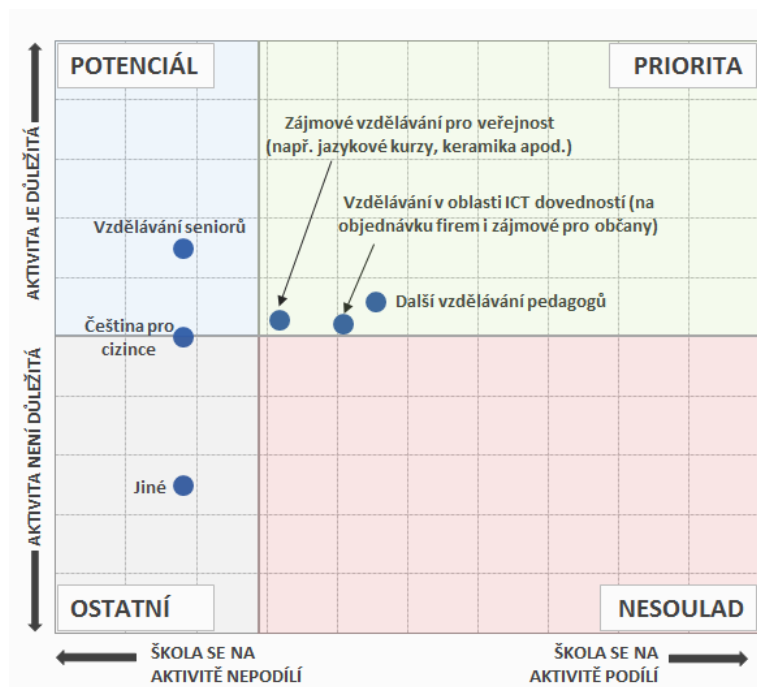
Do oblasti zájmu SOU patří i zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.), nicméně není tato aktivita ani tak častá, ani není považována za více důležitou.

Graf 32: Aktivita, na nichž se SOŠ podílí, a jejich důležitost



považovány za průměrně důležité – jsou to příprava na vykonání zkoušky podle NSK, vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.).

Graf 33: Aktivita, na nichž se gymnázia podílí, a jejich důležitost



seniorů, které považují za vysoce důležitou aktivitu, nicméně ji realizují spíše zřídka. Češtinu pro cizince pak realizují ve stejné míře, ale její důležitost nepovažují za příliš vysokou.

Z hlediska důležitosti a zapojení SOŠ do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního vzdělávání představují pro školy priority především rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele – tyto činnosti jsou SOŠ realizovány nejčastěji a jsou vnímány jako nejvíce důležité.

Prostor pro další rozvíjení celoživotního učení vidí školy v dalším vzdělávání pedagogů. Tuto aktivitu SOŠ vnímají jako poměrně důležitou.

Další aktivity jsou méně časté a

Z hlediska důležitosti a zapojení gymnázií do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje pro gymnázia prioritu především další vzdělávání pedagogů.

Časté jsou i aktivity zaměřené na vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy). I když je gymnázia hodnotí jen jako průměrně důležitá, představují pro gymnázia také prioritu.

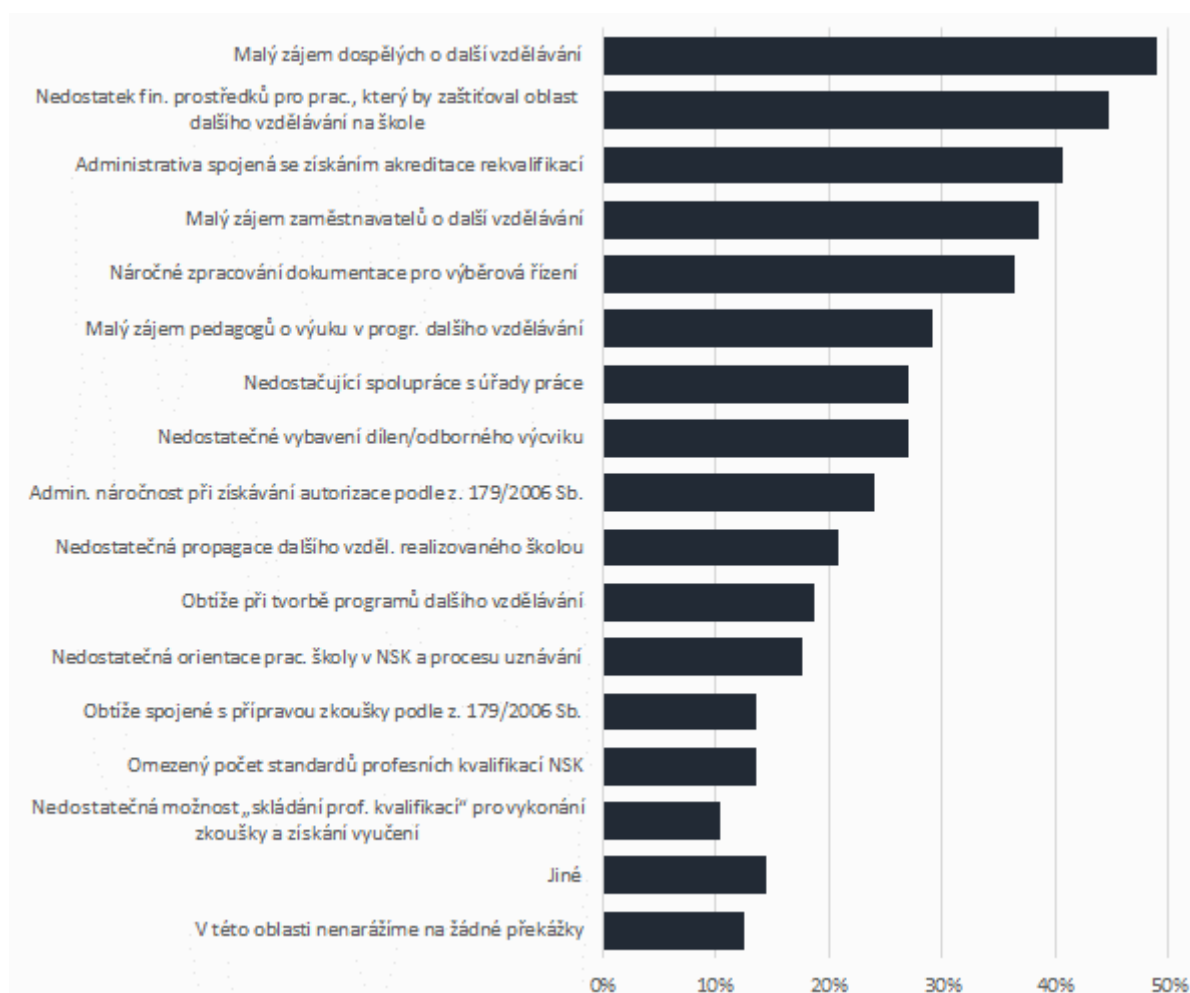
Výrazný prostor v rámci podpory rozvoje celoživotního učení spatřují gymnázia ve vzdělávání

4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V rámci rozvoje celoživotního učení školy nejčastěji narážejí na malý zájem dospělých o další vzdělávání (49 % škol) a na nedostatek finančních prostředků pro pracovníky, kteří by zajišťovali oblast dalšího vzdělávání na školách (45 %), zatěžuje je administrativní náročnost spojená se získáním akreditace rekvalifikací (41 %) a konstatují malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (39 %).

Více než třetinu škol trápí náročnost zpracování dokumentace pro výběrová řízení (36 %). Na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání upozornilo 29 % škol. Přibližně čtvrtina škol vidí překážky v nedostačující spolupráci s úřady práce (27 %), nebo v nedostatečném vybavení dílen odborného výcviku (27 %), popřípadě v administrativní náročnosti získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (24 %). Pětina škol spatřuje překážku v nedostatečné propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou (21 %), nebo poukazuje na obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání (19 %).

Graf 34: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení



S menší frekvencí školy uvádějí dvojici překážek spojených s NSK, jak na straně školy, tak i systému NSK. 18 % škol uvedlo, že se pracovníci školy neorientují dostatečně v NSK a procesu uznávání a 14 % také poukázalo na omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK. Obtíže spojené s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb. uvedlo jako překážku rozvoje školy jako centra celoživotního učení 14 % škol. Desetina škol v Ústeckém kraji se domnívá, že možnosti skládání profesních kvalifikací pro vykonání zkoušky a získání vyučení, jsou nedostatečné. 15 % škol se potýká ještě s jinými překážkami, než byly

uvedeny v dotazníku. 13 % škol uvedlo, že v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení školy nenaráží na žádné překážky.

Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol (viz. Příloha 11) pak téměř na všech typech škol v Ústeckém kraji patří k největším překážkám při realizaci činností v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení malý zájem dospělých o další vzdělávání a nedostatek finančních prostředků na pracovníka, který by oblast dalšího vzdělávání na škole zaštiťoval.

SOU a SOŠ vedle malého zájmu dospělých (73 % SOU, 70 % SOŠ) a nedostatku finančních prostředků na pracovníka zajišťujícího oblast dalšího vzdělávání (54 % SOU, 60 % SOŠ), narážejí nejčastěji na administrativní náročnost související s některými aktivitami. U SOU je to náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních na rekvalifikace (56 %), u SOŠ administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (58 %).

VOŠ nejčastěji zmiňují nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (89 %). Dvě třetiny VOŠ pak uvádějí ještě náročné zpracování dokumentace pro výběrová řízení, také administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a poukazují na malý zájem dospělých o další vzdělávání.

Gymnázia v největší míře uvádějí nedostatek finančních prostředků pro pracovníka zajišťujícího další vzdělávání (41 %). Mezi další problémy patří malý zájem dospělých o další vzdělávání (36 % škol). 27 % gymnázií si stěžuje na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací.

Na **konzervatoři** se potýkají s malým zájmem dospělých i zaměstnavatelů o další vzdělávání, nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou, nezájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání, nedostačující spolupráci s úřady práce a obtížemi při tvorbě programů dalšího vzdělávání.

Praktické školy většinou obtíže v této oblasti nemají (a to i z důvodů, že se dalšímu vzdělávání nevěnují), pouze 25 % škol upozorňuje náročnou na administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací.

4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám v Ústeckém kraji by v oblasti rozvoje celoživotního učení nejvíce pomohlo, pokud by byly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (47 %) a pokud by probíhala příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (47 %). Z dalších opatření školy ve větší míře upozorňují na potřebu financí na kvalitní materiál (43 %) a zlepšení ICT školy po kvantitativní i kvalitativní stránce (43 %).

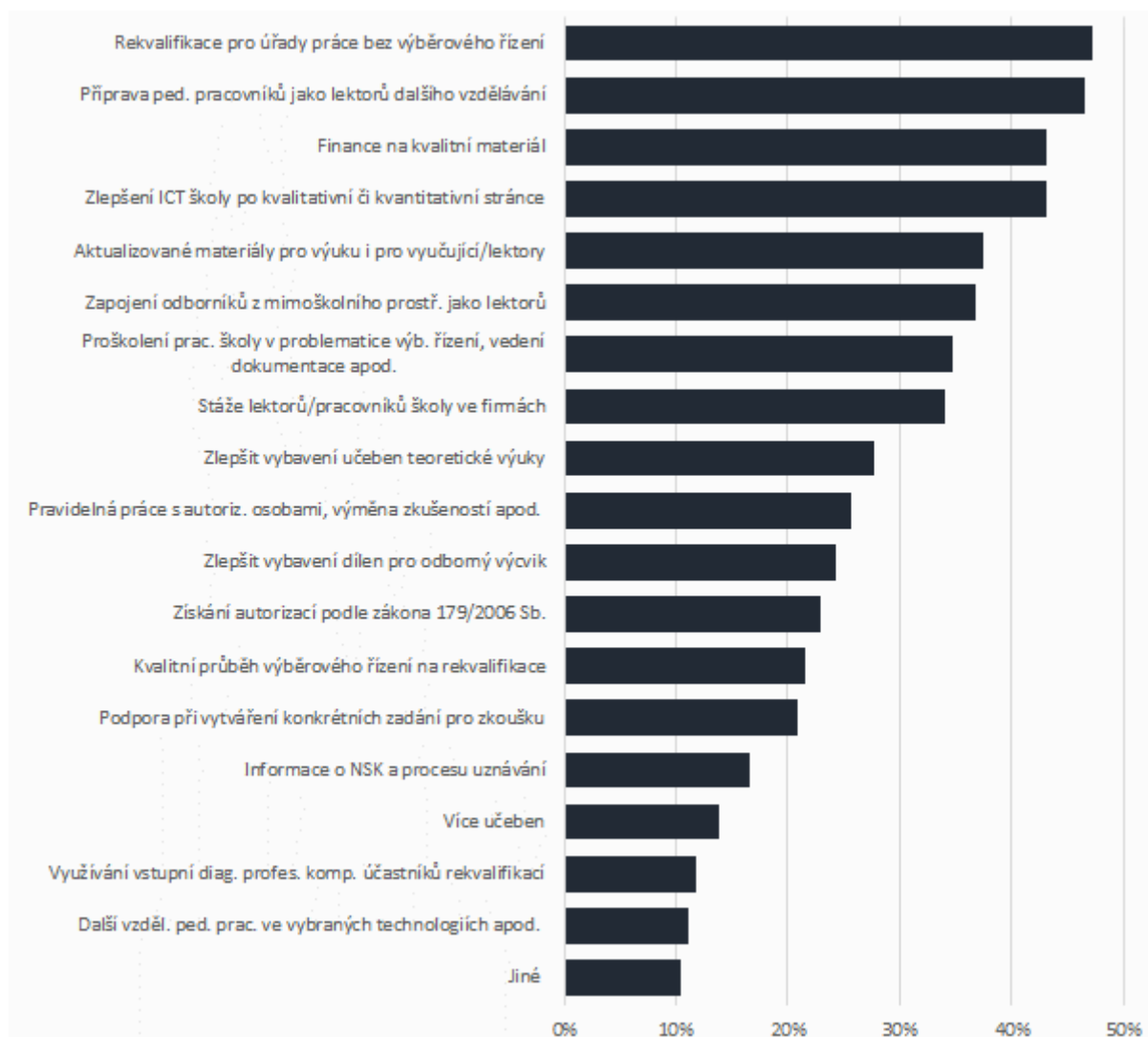
Více než třetina škol v Ústeckém kraji má zájem o aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a lektory (38 %), o zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (37 %), také o proškolení pracovníků školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace apod. (35 %) nebo o stáž lektorů a pracovníků školy přímo ve firmách (34 %). Z oblasti vybavení škol, by 28 % z nich potřebovalo zlepšit vybavení učeben teoretické výuky, 24 % by chtělo zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik a 14 % škol by si přálo mít k dispozici více učeben.

Z hlediska opatření, souvisejících s Národní soustavou kvalifikací, by 26 % škol považovalo za prospěšnou pravidelnou práci s autorizovanými osobami, výměnu zkušeností apod. a 23 % škol v kraji má zájem o získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. 22 % škol zmínilo potřebu kvalitního průběhu

výběrového řízení na rekvalifikace. Pětina by ocenila podporu při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku. 17 % potřebuje informace o NSK a procesu uznávání. 12 % škol se přiklonilo k využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací.

Zhruba desetina škol v Ústeckém kraji vidí cestu v podobě dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích apod. a desetina škol navrhla ještě jiná než v dotazníku zmíněná opatření.

Graf 35: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení



Zaměříme-li se na potřebná opatření z oblasti celoživotního učení opět podrobněji podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 12), pak by **SOU a SOŠ** pro rozvoj školy jako centra celoživotního učení nejvíce pomohlo, pokud by rekvalifikace pro úřady práce probíhaly bez výběrového řízení (68 % SOU, 72 % SOŠ), školy měly dostatek financí na kvalitní materiál (63 % SOU a 67 % SOŠ) a kdyby byla zajištěna příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (59 % SOU a 63 % SOŠ).

VOŠ uvádějí stejná opatření jako SOU a SOŠ, a uvádí je stejný počet škol (78 %). Jde o přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, finance na kvalitní materiál a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení.

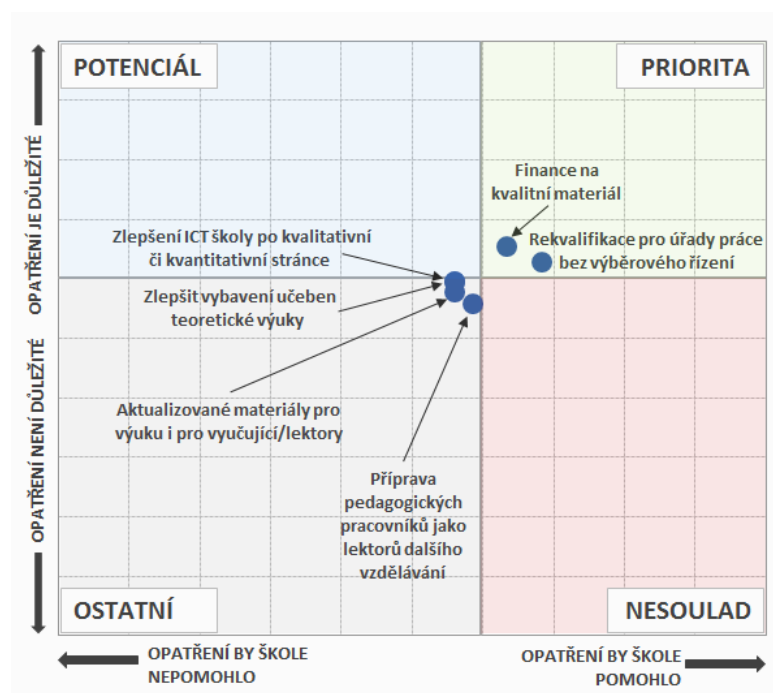
Gymnázia zdůrazňují potřebu přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (59 %), zlepšení ICT vybavení (59 %) a potřebu financí na kvalitní materiál (45 %). **Konzervatoři** by nejvíce pomohlo zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, zlepšení ICT vybavení a finance na kvalitní materiál.

Také **praktickými školami** je nejčastěji zmiňovaným opatřením příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %) a dále potřeba financí na kvalitní materiál (44 %).

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Opatření, která by školám v Ústeckém kraji pomohla v oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního učení, bylo možné hodnotit i z hlediska důležitosti, jakou jim jednotlivé školy přiřadily.

Graf 36: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

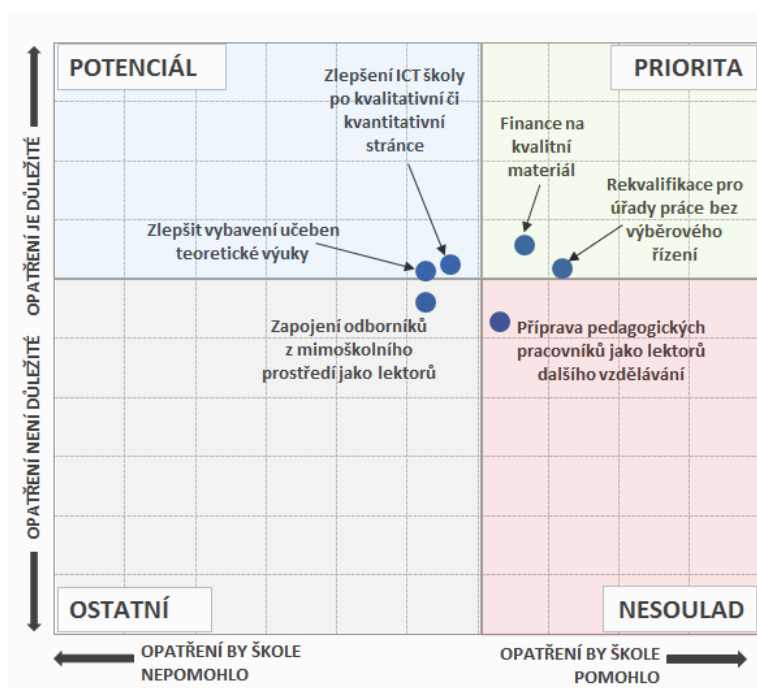


Pokud bychom v souvislosti se zmiňovanými opatřeními přihlédli k jejich důležitosti, můžeme považovat možnost rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení a dostatek financí na kvalitní materiál za hlavní priority středních odborných učilišť. Školy zmiňují tato opatření v největší míře a současně jim přisuzují i nejvyšší důležitost.

Prostor pro další rozvoj celoživotního učení by mohlo přinést zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a zlepšení vybavení učeben.

Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a aktualizace materiálů pro výuku i pro vyučující/lektory – jsou zmiňována SOU také častěji, ale školy je považují za méně důležitá opatření.

Graf 37: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

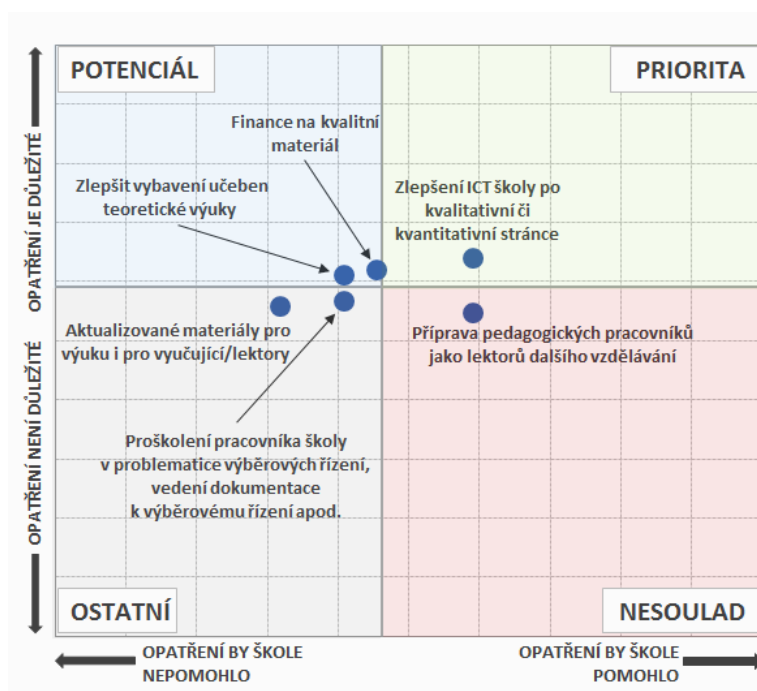


Vzhledem k tomu, že jednou z nejméně frekventovaných aktivit středních odborných škol jsou rekvalifikace a u překážek uvádějí vyšší administrativní zátěž také v souvislosti s procesem zpracování dokumentace potřebných pro výběrová řízení, by školy uvítaly zejména, kdyby rekvalifikace pro úřady práce probíhaly bez výběrového řízení. Dále by uvítaly finance na kvalitní materiál. Současně těmto opatřením přisuzují poměrně výraznou důležitost a tak jsou prioritními opatřeními pro jejich rozvoj v oblasti dalšího vzdělávání.

SOŠ jako třetí nejčastější opatření pro zlepšení rozvoje školy jako centra celoživotního učení uvedly přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, na straně druhé tomuto opatření přisuzují nižší důležitost.

Prostor pro další rozvoj celoživotního učení by mohlo přinést zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Ačkoliv nejsou tato opatření zmiňována tak často ve srovnání s těmi, které jsou prioritami, SOŠ je považují za důležitá.

Graf 38: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Rozvoji gymnázií jako center celoživotního učení podle nich pomůže zejména zlepšení ICT školy po kvalitativní a kvantitativní stránce. Je to gymnázii jedno z nejčastěji zmiňovaných opatření v této oblasti a současně tomuto opatření přisuzují vysokou míru důležitosti. Pro gymnázia představuje zlepšení ICT vybavení školy prioritu v jejich rozvoji v oblasti dalšího vzdělávání.

Gymnázia jako druhé nejčastější opatření pro zlepšení rozvoje školy jako centra celoživotního učení uvedly přípravu pedagogických pracovníků jako

lektorů dalšího vzdělávání, na straně druhé tomuto opatření přisuzují nižší důležitost.

Potřebu více financí na kvalitní materiál a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky uvádějí gymnázia již v menší míře, ale považují je za poměrně důležitá opatření. V těchto aktivitách tedy lze spatřovat určitý potenciál pro jejich rozvoj v oblasti dalšího vzdělávání.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako centra celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

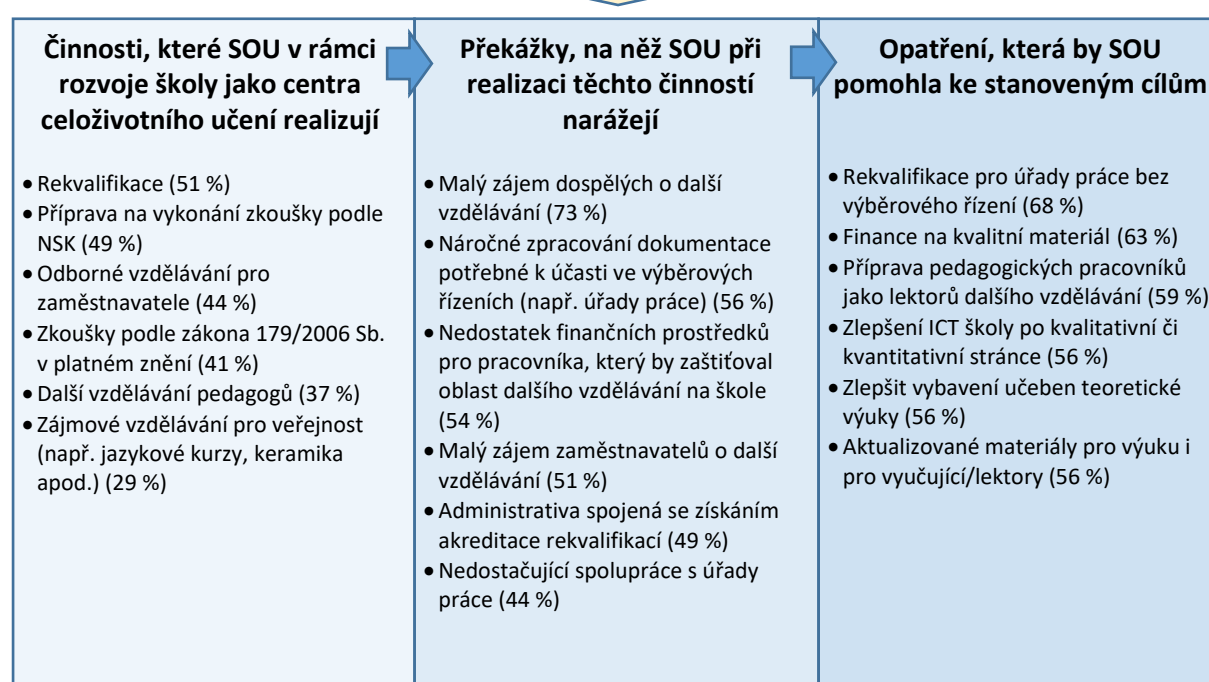
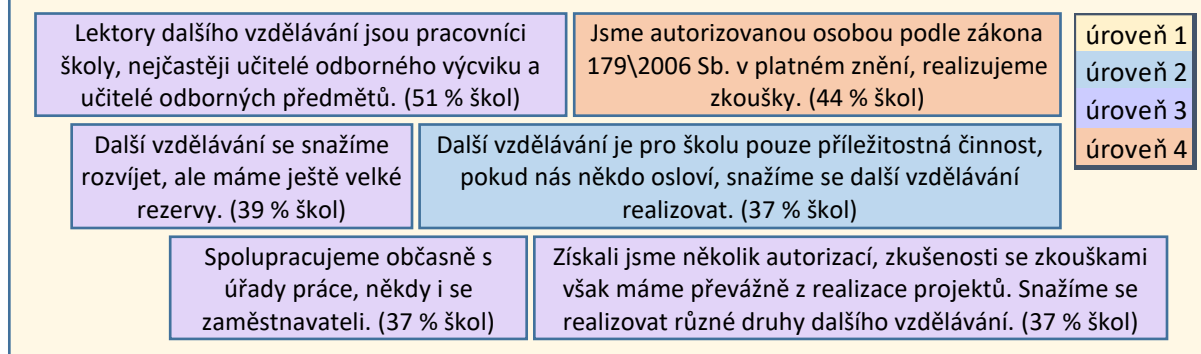
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj školy jako centra celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

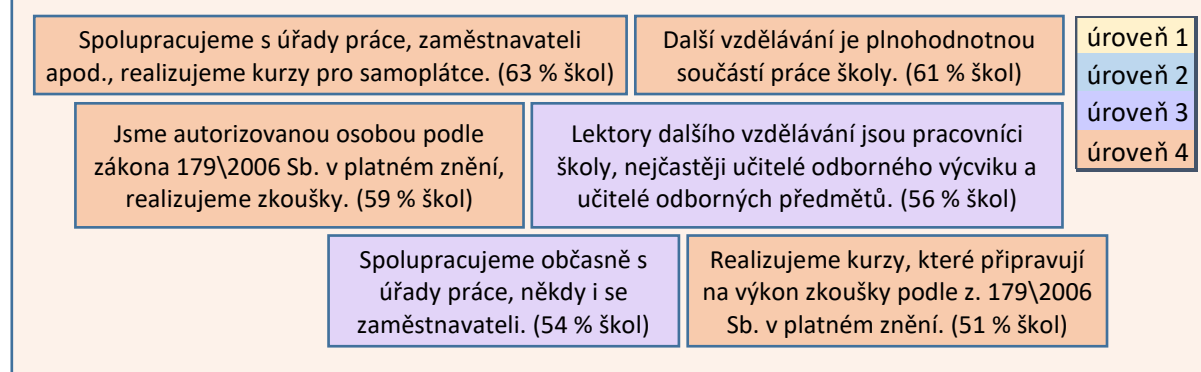
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

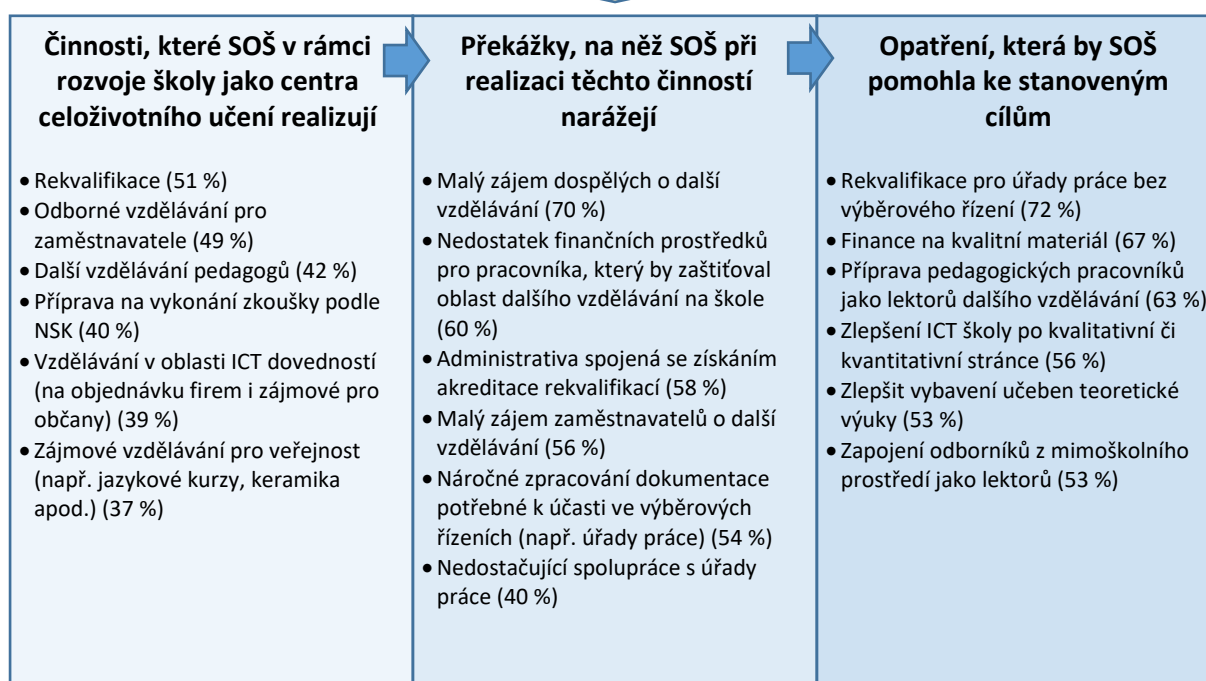
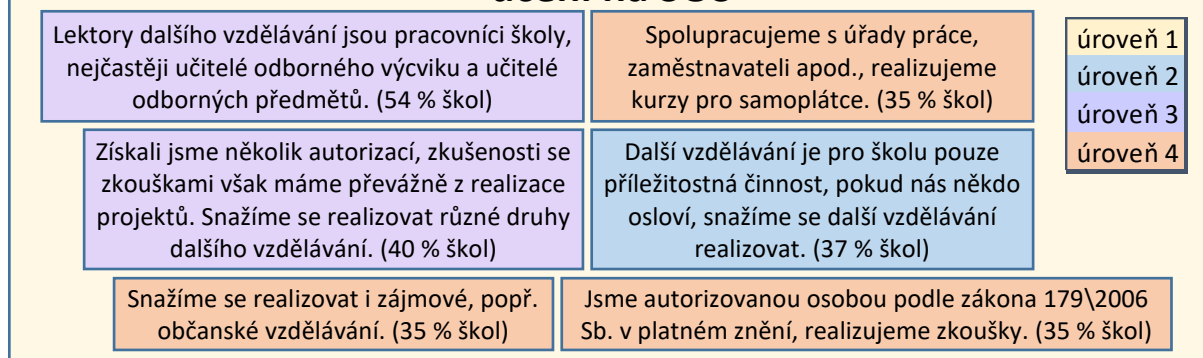


Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

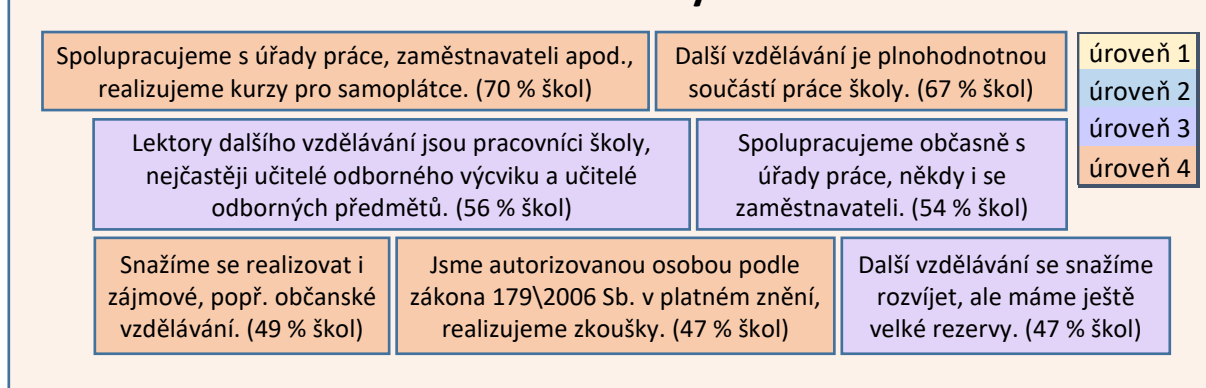


*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

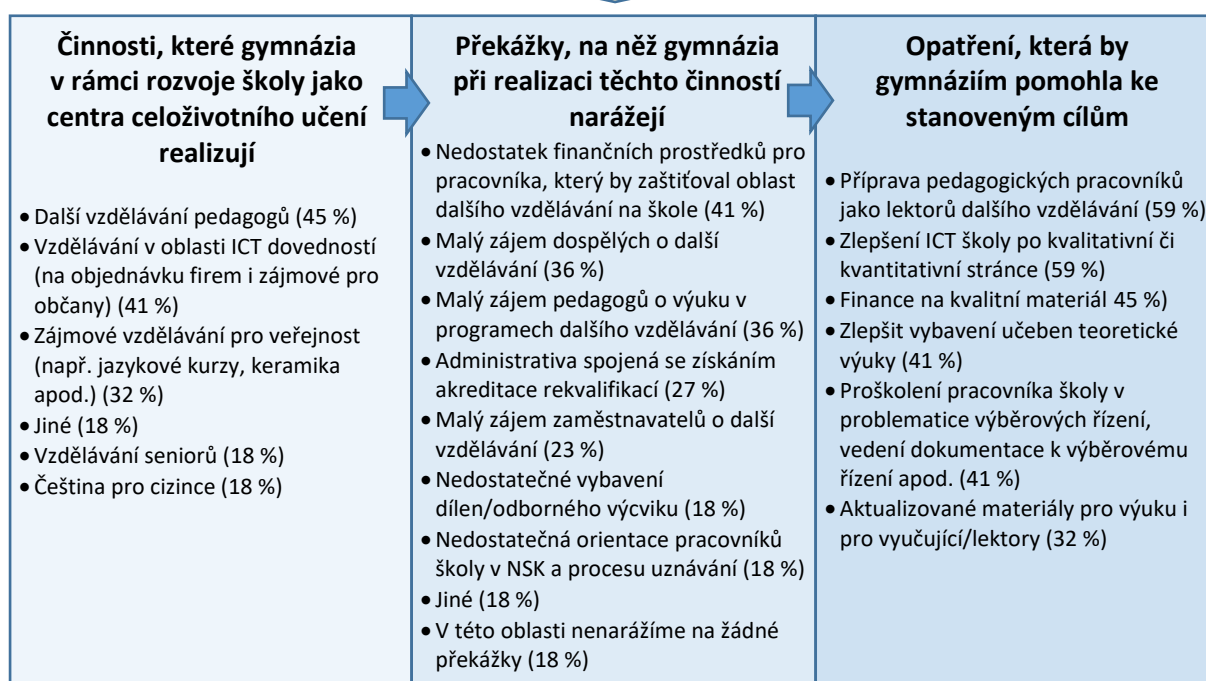
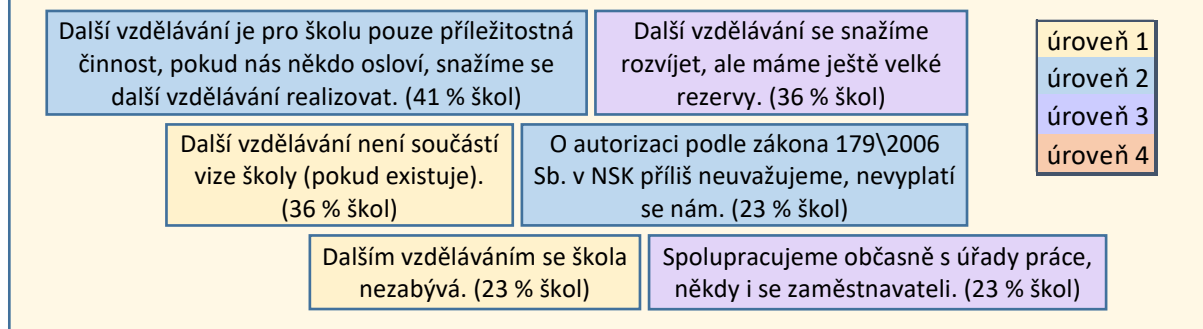


Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

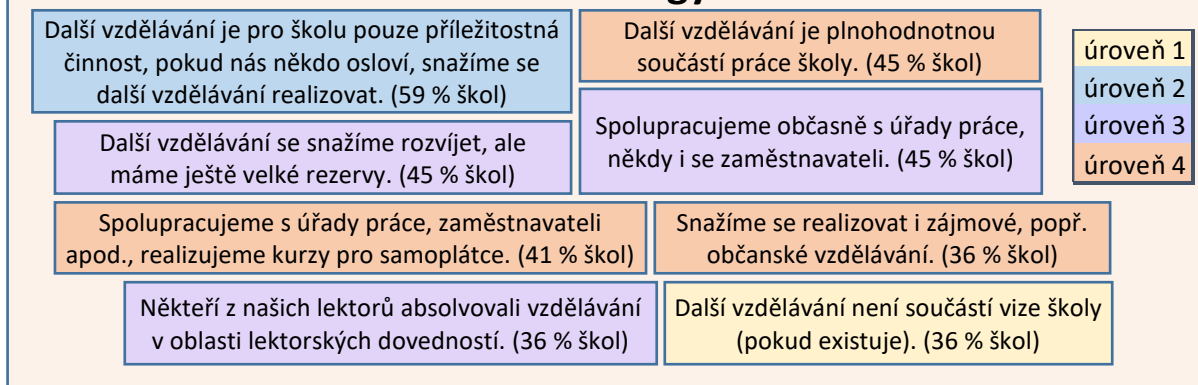


*Každé schéma zobrazuje prvních 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích



Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 9: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=41)	Průměrná úroveň	28%	+ 16%
	Základní úroveň	13%	+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň	15%	+ 1%
	Pokročilá úroveň	36%	+ 10%
	Nejvyšší úroveň	27%	+ 22%
SOŠ (N=57)	Průměrná úroveň	28%	+ 15%
	Základní úroveň	7%	+ 1%
	Mírně pokročilá úroveň	13%	+ 2%
	Pokročilá úroveň	35%	+ 12%
	Nejvyšší úroveň	29%	+ 19%
Gymnázium (N=22)	Průměrná úroveň	12%	+ 16%
	Základní úroveň	30%	+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň	26%	+ 6%
	Pokročilá úroveň	17%	+ 13%
	Nejvyšší úroveň	7%	+ 20%
VOŠ (N=9)	Průměrná úroveň	33%	+ 10%
	Základní úroveň	0%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	4%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	22%	+ 7%
	Nejvyšší úroveň	44%	+ 14%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	21%	+ 0%
	Základní úroveň	0%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	33%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	17%	+ 0%
	Nejvyšší úroveň	22%	+ 0%
Praktická škola (N=16)	Průměrná úroveň	9%	+ 4%
	Základní úroveň	34%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	10%	+ 4%
	Pokročilá úroveň	10%	+ 2%
	Nejvyšší úroveň	7%	+ 6%

Příloha 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Rekvalifikace	21	51%	31	32%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	20	49%	24	25%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	18	44%	29	30%
SOŠ (N=57)	Rekvalifikace	29	51%	31	32%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	28	49%	29	30%
	Další vzdělávání pedagogů	24	42%	39	41%
Gymnázium (N=22)	Další vzdělávání pedagogů	10	45%	39	41%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany)	9	41%	28	29%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.)	7	32%	29	30%
VOŠ (N=9)	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	7	78%	29	30%
	Rekvalifikace	6	67%	31	32%
	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany)	4	44%	28	29%
	Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění	4	44%	20	21%
	Občanské vzdělávání	4	44%	14	15%
Konzervatoř (N=1)	Další vzdělávání pedagogů	1	100%	39	41%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.)	1	100%	29	30%
	Vzdělávání seniorů	1	100%	13	14%
	Čeština pro cizince	1	100%	9	9%
	Rekvalifikace	1	100%	31	32%
Praktická škola (N=16)	Jiné (škola se této aktivitě nevěnuje, vzdělávání mentálně postižených)	8	50%	23	24%
	Další vzdělávání pedagogů	7	44%	39	41%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.)	2	13%	29	30%
	Rekvalifikace	2	13%	31	32%
	Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění	2	13%	20	21%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	2	13%	24	25%

Příloha 11: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	30	73%	47	49%
	Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních	23	56%	35	36%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	22	54%	43	45%
SOŠ (N=57)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	40	70%	47	49%
	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	34	60%	43	45%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	33	58%	39	41%
Gymnázium (N=22)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	9	41%	47	49%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	8	36%	43	45%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	6	27%	39	41%
VOŠ (N=9)	Nedostatek fin. prostředků pro prac., který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole	8	89%	43	45%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	6	67%	47	49%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	6	67%	39	41%
	Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních	6	67%	35	36%
Konzervatoř (N=1)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	1	100%	47	49%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	1	100%	37	39%
	Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání	1	100%	28	29%
	Nedostačující spolupráce s úřady práce	1	100%	26	27%
	Nedostatečná propagace dalšího vzdělávání realizovaného školou	1	100%	20	21%
	Obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání	1	100%	18	19%
Praktická škola (N=16)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	6	38%	12	13%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	4	25%	39	41%
	Jiné (škola se této oblasti aktivně nevěnuje)	4	25%	14	15%

Příloha 12: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	28	68%	47	49%
	Finance na kvalitní materiál	26	63%	52	54%
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	24	59%	56	58%
SOŠ (N=57)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	41	72%	47	49%
	Finance na kvalitní materiál	38	67%	52	54%
	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	36	63%	56	58%
Gymnázium (N=22)	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	13	59%	56	58%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	13	59%	49	51%
	Finance na kvalitní materiál	10	45%	52	54%
VOŠ (N=9)	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	7	78%	56	58%
	Finance na kvalitní materiál	7	78%	52	54%
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	7	78%	47	49%
Konzervatoř (N=1)	Finance na kvalitní materiál	1	100%	52	54%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	1	100%	49	51%
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů	1	100%	40	42%
Praktická škola (N=16)	Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	8	50%	56	58%
	Finance na kvalitní materiál	7	44%	52	54%
	Jiné (škola se této aktivitě nevěnuje, vzděl. mentálně postižených)	6	38%	14	15%

5 Podpora polytechnického vzdělávání v Ústeckém kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako **vzdělávání integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako komplex **vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- Naprostá většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze na základní úrovni, v rámci daném RVP vyučovaných oborů. Jen část škol realizuje také činnosti na mírně pokročilé úrovni – tedy dílčí aktivity nad rámec RVP. Výraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – kde zejména VOŠ a gymnázia mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání. Praktické školy výraznější posun nepředpokládají.
- SOU, SOŠ a VOŠ se většinou v rámci podpory polytechnického vzdělávání zaměřují na začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů, zapojování žáků do soutěží/olympiád a na motivační akce pro žáky ZŠ. VOŠ se zároveň aktivně podílí na přípravě výukových materiálů. V rámci gymnázií je kladen důraz na zapojení žáků do

soutěží/olympiád, zahrnutí laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí, motivační akce pro žáky ZŠ a spolupráci s VŠ a výzkumnými pracovišti. Praktické školy se více opírají o přípravu výukových materiálů, motivační akce pro žáky ZŠ a spolupráci se ZŠ.

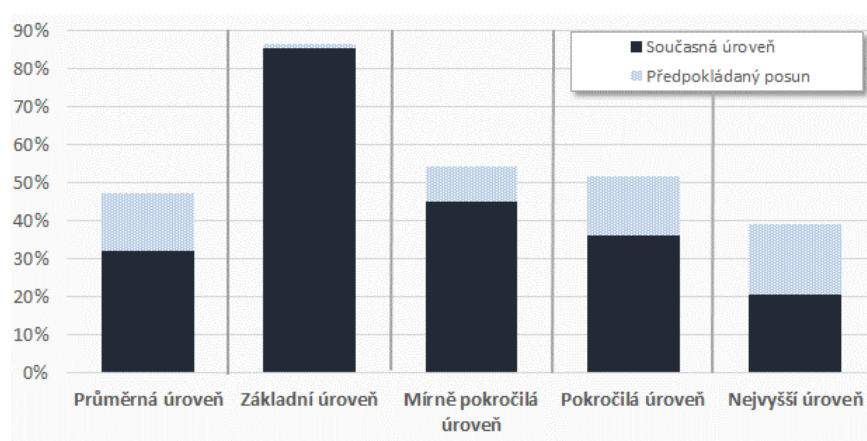
- Pro školy v Ústeckém kraji jsou výraznými překážkami v realizaci polytechnického vzdělání nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání, nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v této oblasti a nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů. U SOU se ještě přidružuje nezájem žáků o polytechnické vzdělávání, u SOŠ je to spíše nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů. VOŠ vidí další překážku v nedostatečné jazykové vybavenosti pedagogů pro výuku v cizích jazycích. Pro gymnázia je problémem i nedostatečné vybavení laboratoří a odborných učeben a nedostatečná motivace žáků ze ZŠ. Pro praktické školy se vedle dříve uvedených překážek objevují problémy s vybavením laboratoří, odborných učeben a dílen i nedostatečné prostory.
- Školám by pomohlo především zvýšení kvality softwarového vybavení školy, zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ad., zajištění nákupu či přípravy materiálů pro výuku a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen. Jako další vhodné opatření školy uvádějí potřebu zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben. SOU by dále nejvíce pomohla možnost nákupu a přípravy materiálů pro výuku, SOŠ a VOŠ potřebují zkvalitnění IT sítí ve školách a vybavení IT učeben, VOŠ i zlepšení vybavení odborných učeben a laboratoří. Gymnázia potřebují i zajištění úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů. Potřeby praktických škol jsou v podstatě obdobné.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Naprostá většina škol v Ústeckém kraji rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání pouze na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů (85 %). Na této základní úrovni už se dále nepředpokládá výraznější posun. V rámci mírně pokročilé úrovně, kdy probíhá podpora polytechnického vzdělávání prostřednictvím dílčích činností nad rámec RVP, realizují školy necelou polovinu aktivit (45 %). Rozšíření v rámci mírně pokročilé úrovně lze očekávat na 54 %. O něco větší rozšíření, a to na 52 % ze současných 36 %, očekáváme u aktivit spadajících do pokročilé úrovně. Sem spadá vzájemné propojení polytechnických předmětů a jejich provázání s výukou matematiky, žákovské soutěže a další aktivity nad rámec RVP.

Nejvýraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně, kdy školy mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání společně s dalšími dílčími aktivitami, ze současných 20 % o dalších téměř 19 procentních bodů.

Graf 39: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun



Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu RVP vyučovaných oborů.

Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých

metod ve výuce – skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Zaměříme-li se na úroveň podpory polytechnického vzdělávání podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 13), pak na většině **SOU i SOŠ** jsou pro podporu polytechnického vzdělávání realizovány činnosti omezené na rámec RVP vyučovaných oborů, tj. na základní úrovni (88 % SOU a 84 % SOŠ). Posun v rozvoji polytechnického vzdělávání lze očekávat jak v pokročilé úrovni, tak (a to především) v rámci nejvyšší úrovně – zde SOU i SOŠ mají v plánu realizovat aktivity, jež v sobě mají prvky systematické podpory a jsou dále rozvíjeny o další činnosti.

V rámci mírně pokročilé úrovně **SOU** realizují přibližně 48 % aktivit. V rámci v pokročilé úrovni, která zahrnuje především směřování k systematické podpoře polytechnického vzdělávání, pak školy realizují 39 % aktivit a nejmenší podíl aktivit (20 %) realizují v rámci nejvyšší úrovně. Školy se dále chtějí zaměřit nejvíce právě na aktivity spadající do pokročilé a nejvyšší úrovně, tedy na systematickou podporu polytechnického vzdělávání (předpokládaný posun u obou o 20 p. b.). Podobná situace je také na **SOŠ**.

Deklarují činnosti spadající do mírně pokročilé úrovně nebo pokročilé úrovně (obojí 47 %). SOŠ, podobně jako SOU očekávají další rozvoj především směrem k systematické podpoře na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 20 p. b.).

VOŠ realizují nejčastěji aktivity vyplývající z RVP (základní úroveň, 56 %), nicméně realizují také polovinu aktivit spadajících do mírně pokročilé úrovně. U nižších úrovní však předpokládají minimální posun. Aktivity pokročilé úrovně jsou realizovány z 31 %, aktivity nejvyšší úrovně pouze z 16 %. V rámci nejvyšší úrovně očekávají VOŠ největší posun, a to o 29 p. b.

Také **gymnázia** se soustředí především na činnosti omezené na rámec RVP vyučovaných oborů (základní úroveň – 86 %). Školy nicméně dále vykazují také aktivity, jež lze zařadit do mírně pokročilé (55 %) a pokročilé úrovně (48 %). Výraznější posun lze očekávat v nejvyšší úrovni – školy deklarují zájem o realizaci činností s prvky systematické podpory, která je dále rozšiřována dílčími aktivitami (předpokládaný posun o 24 p. b.). V rámci pokročilé úrovně se předpokládá posun o 14 p. b., v rámci mírně pokročilé o 8 p. b. Rozšíření v rámci základní úrovně gymnázia neočekávají.

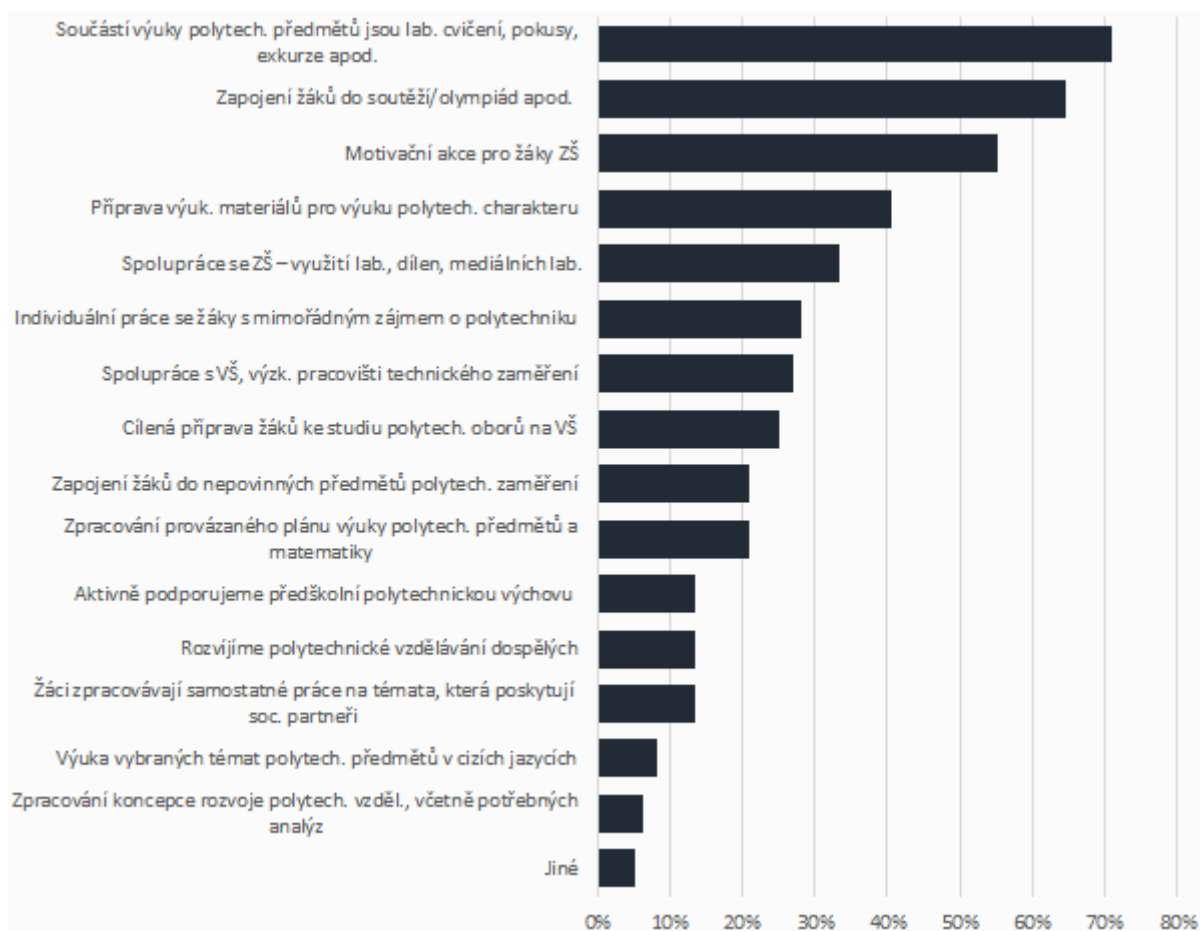
V případě **praktických** škol je naprostá většina aktivit podporujících polytechnické vzdělávání omezena RVP vyučovaných předmětů (základní úroveň – 88 %) a rozvoj se v rámci aktivit základní úrovně neplánuje. Případně je podpora polytechnického vzdělávání rozvíjena pouze v rámci dílčích aktivit (mírně pokročilá úroveň – 33 %). Aktivity pokročilé úrovně jsou realizovány velmi zřídka, pouze ze 17 %. Nejvýraznější posun se očekává v rámci mírně pokročilé i pokročilé úrovně (o 11 p. b.).

5.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Největší podíl škol podporuje polytechnické vzdělávání začleňováním laboratorních cvičení, pokusů nebo exkurzí, případně i projektové výuky (71 %), dále zapojováním žáků do soutěží či olympiád (65 %) a organizací motivačních akcí pro žáky ZŠ (55 %). 41 % škol v Ústeckém kraji uvádí, že připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru. Třetina škol v regionu spolupracuje se základními školami (například umožňuje využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří). 28 % škol se snaží individuálně pracovat se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, 27 % spolupracuje s vysokými školami nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření. Na cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na vysokých školách se zaměřuje čtvrtina škol v kraji. Pětina škol zapojuje žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (21 %). Stejný podíl škol zpracovává prováděný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky.

14 % škol uvedlo, že aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu, nebo rozvíjejí polytechnické vzdělávání dospělých, popřípadě vedou žáky ke zpracovávání samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři. V 8 procentech škol v Ústeckém kraji probíhá výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích a 6 % škol zpracovává koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání, včetně potřebných analýz.

Graf 40: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí



Zaměříme-li se na aktivity na podporu polytechnického vzdělávání podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 14), pak se **SOU a SOŠ** zaměřují v první řadě na začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů (78 % SOU, 74 % SOŠ), zapojování žáků do soutěží či olympiád (63 % SOU, 72 % SOŠ) a na motivační akce pro žáky ZŠ (71 % SOU, 65 % SOŠ).

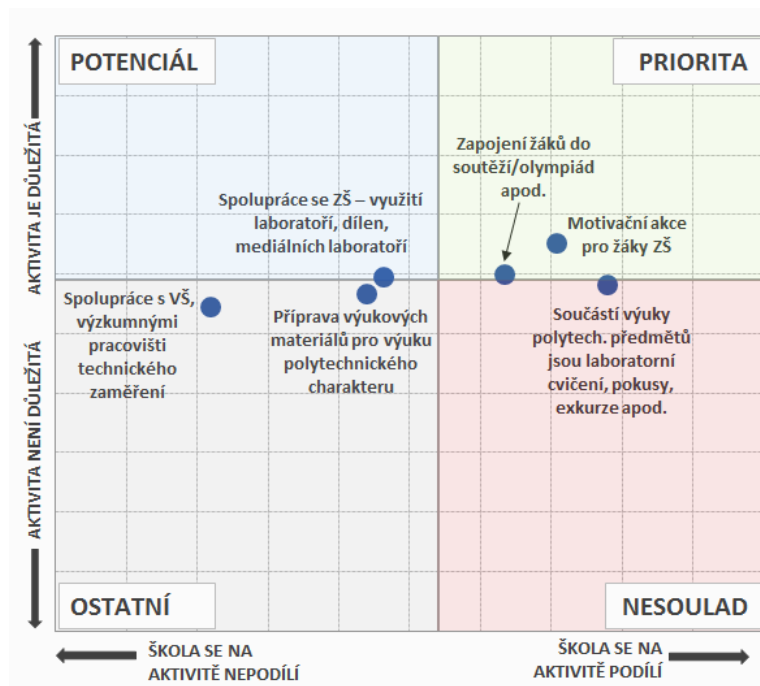
VOŠ se v největší míře aktivně podílí na realizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (67 %) a v začleňování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí do výuky polytech. předmětů (také 67 %). Zapojení žáků do soutěží a olympiád a přípravu výukových materiálů realizuje 56 % VOŠ.

V rámci **gymnází** je kladen obzvláště velký důraz především na zapojení žáků do soutěží a olympiád (91 %) a zahrnutí laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do polytechnických předmětů (86 %). Motivační akce pro žáky ZŠ jsou realizovány více než polovinou gymnázií (59 %) a spoluprací s VŠ a výzkumnými pracovišti uvedlo rovněž 59 % gymnázií.

Praktické školy rovněž směřují aktivity v této oblasti primárně směrem k začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí, jako SOŠ a SOU, a vedle toho i na přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Každá z těchto aktivit je realizována polovinou praktických škol v Ústeckém kraji (obojí 50 %). Motivační akce pro žáky ZŠ a spolupráci se ZŠ, zejména při využití laboroří, dílen, mediálních laboratoří apod. realizuje téměř třetina praktických škol (31 %).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



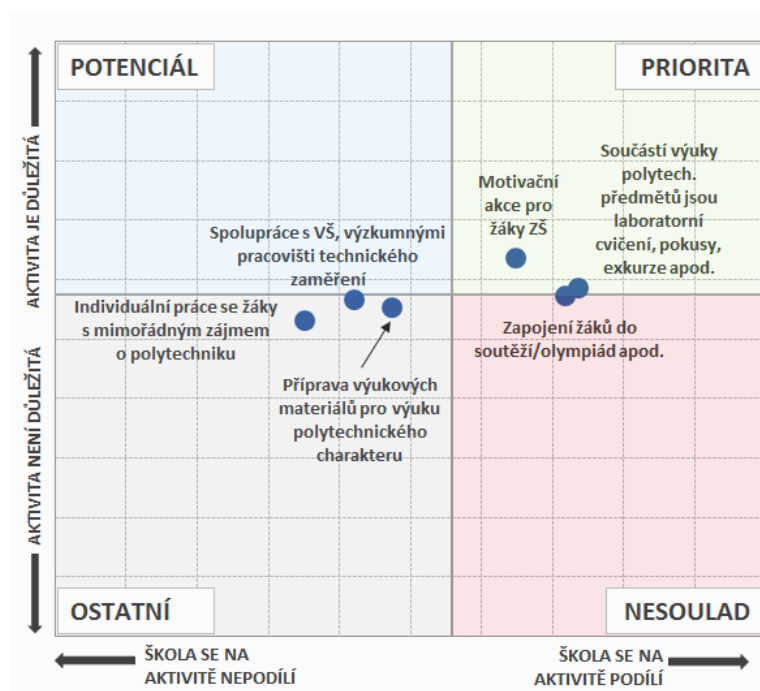
Z hlediska důležitosti a aktivit v oblasti podpory polytechnického vzdělávání představuje prioritu SOU v Ústeckém kraji pořádání motivačních akcí pro žáky ZŠ. Ačkoliv se SOU na této aktivitě nepodílí nejčastěji, je tato činnost vnímána jako vysoce důležitá. Další prioritou SOU je zapojení žáků do soutěží a olympiád.

V oblasti podpory a rozvoje polytechnického vzdělávání je SOU nejčastěji vykonávanou aktivitou začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky, nicméně přisuzují této aktivitě průměrnou důležitost.

Potenciál vidí SOU zejména ve spolupráci se ZŠ při využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří. Tato aktivita je SOU vnímána jako poměrně důležitá.

Méně využívané jsou aktivity příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru a spolupráce s VŠ a výzkumnými pracovišti, ty jsou považovány i za méně důležité.

Graf 42: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

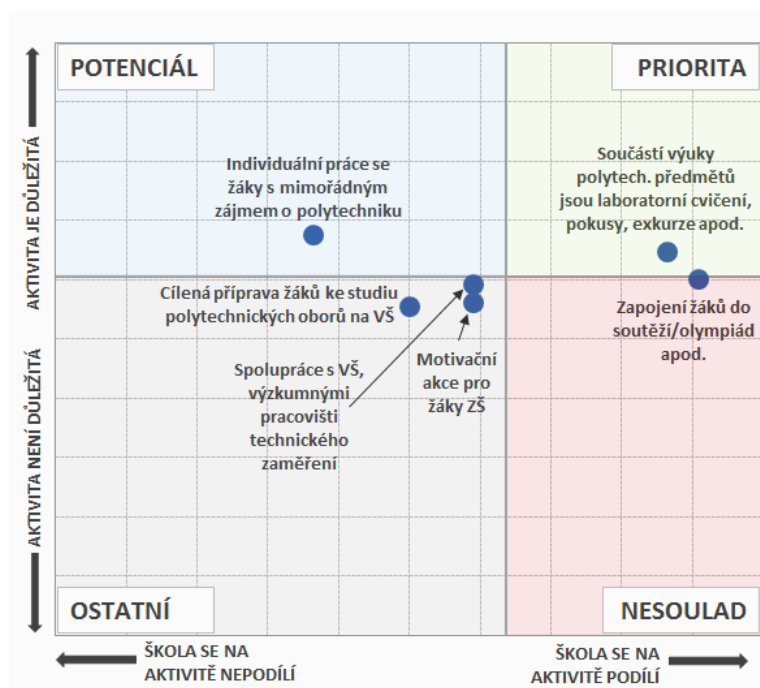


Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit v oblasti polytechnického vzdělávání, které střední odborné školy ve velké míře realizují, představují pro školy prioritu především začleňování laboratorních cvičení, pokusů a konání motivačních akcí pro žáky ZŠ. Školy se na těchto aktivitách podílí nejvíce a zároveň jim přisuzují vysokou důležitost.

Prostor pro podporu polytechnického vzdělávání lze na SOŠ částečně spatřovat v zapojení žáků do soutěží či olympiád, což je velmi využívaná aktivita.

Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru a spolupráce s VŠ a výzkumnými pracovišti jsou pro SOŠ průměrně důležité, ale vykonávají je již v menší míře.

Graf 43: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Prioritou pro gymnázia v Ústeckém kraji v rámci podpory polytechnického vzdělávání je začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky – jde o činnost, na kterou se gymnázia zaměřují téměř nejčastěji, zároveň je hodnocena jako jedna z nejdůležitějších.

Většina gymnázií zapojuje žáky do soutěží a olympiád, ale tuto aktivitu vnímají spíše jako průměrně důležitou.

Naopak méně frekventovaná individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku disponuje určitým

potenciálem. Gymnázia této aktivitě přisuzují vysokou důležitost, ale prozatím je realizují v nižší míře.

O něco méně oceňovaná a výrazně řidčeji realizovaná je spolupráce s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření. Obdobně je na tom i realizace motivačních akcí pro ZŠ. Větší pozornost by se měla soustředit na cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ, tato činnost je hodnocena jako méně důležitá.

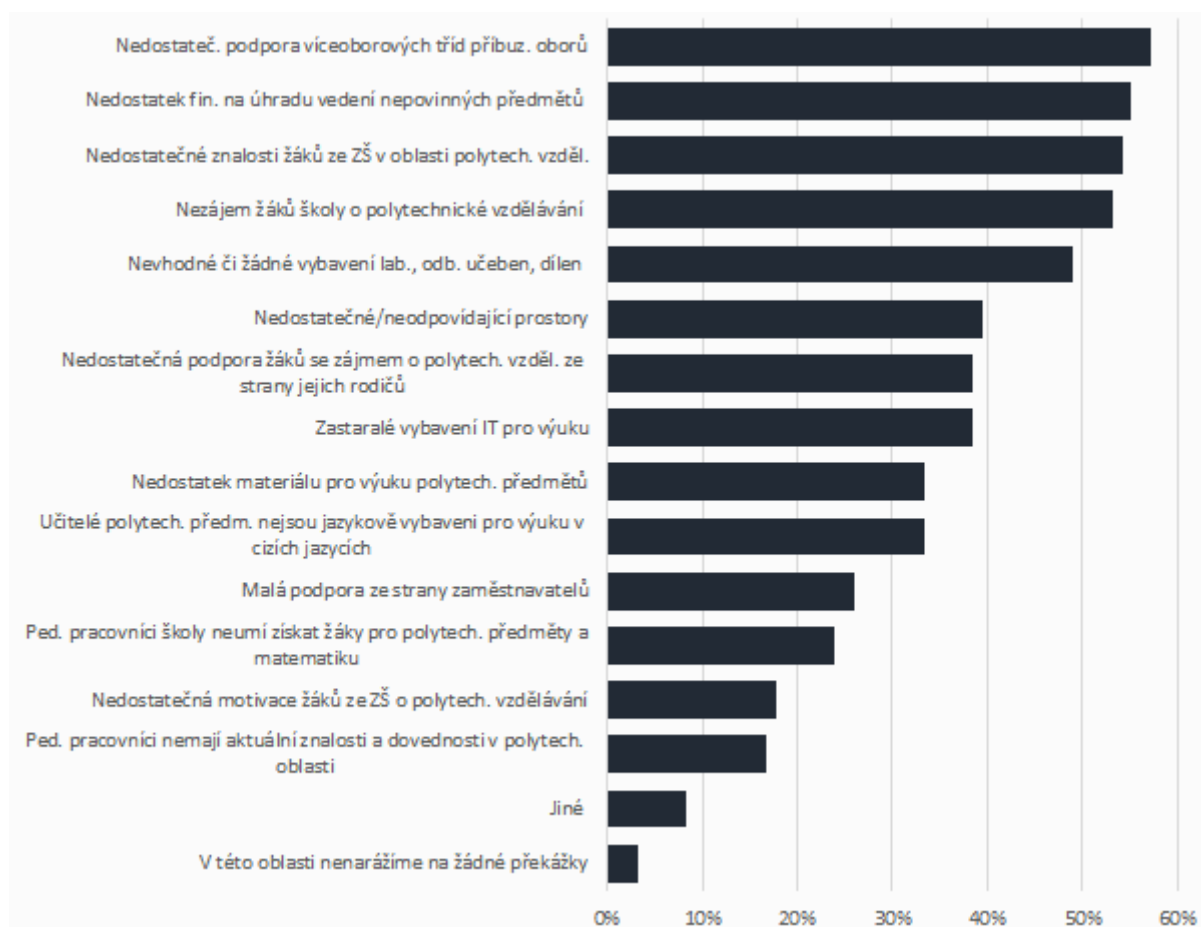
5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Nejčastěji zmiňovanými překážkami při realizaci činností v rámci podpory polytechnického vzdělávání jsou pro školy v Ústeckém kraji: nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání (57 %), nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (55 %), nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (54 %). Mezi další nejčastěji zmiňované překážky patří nezájem žáků o polytechnické vzdělávání (53 %) a nevyhovující či chybějící vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (49 %).

Téměř 40 % škol si stěžuje na nedostatečné nebo neodpovídající prostory, případně na nedostatečnou podporu žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů, nebo na zastaralé vybavení IT pro výuku. Třetinu škol brzdí nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů, nebo fakt, že učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích.

Zhruba čtvrtina škol pociťuje malou podporu ze strany zaměstnavatelů (26 %) nebo vnímá, že pedagogičtí pracovníci školy neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (24 %). Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání je překážkou pro 18 % škol. 17 % škol uvedlo, že pedagogičtí pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti. Pouze 3 % škol v Ústeckém kraji nenarážejí v rámci polytechnické oblasti na žádné překážky.

Graf 44: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání



Zaměříme-li se podrobněji na rozdíly v překážkách podle typů škol (viz. Příloha 15), pak **SOU a SOŠ** nejčastěji narážejí na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k zájmu o polytechnické vzdělávání (63 % SOU a 72 % SOŠ) a nedostatečné znalosti žáků (76 % SOU a 65 % SOŠ), u SOU se k tomu ještě přidružuje nezájem žáků (63 %), u SOŠ je to dále nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (61 %).

Také **VOŠ** nejčastěji zmiňovanou překážkou je nedostatek financí na vedení nepovinných předmětů (67 %), nedostatečné znalosti žáků (56 %) a nedostatečná jazyková vybavenost pedagogů pro výuku v cizích jazycích (56 %).

Gymnázia uvádí jako hlavní problém nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (64 %), dále nedostatečné vybavení laboratoří a odborných učeben (55 %) a nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (45 %).

V rámci podpory polytechnického vzdělávání je pro **praktické školy** největší překážkou nezájem žáků o polytechnické vzdělávání (63 %), nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (44 %) a stejně zastoupené problémy s vybavením laboratoří, odborných učeben a dílen i nedostatečné či neodpovídající prostory.

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v kraji pomohlo především zvýšení kvality softwarového vybavení školy (68 % škol), zvýšení počtu a kvality

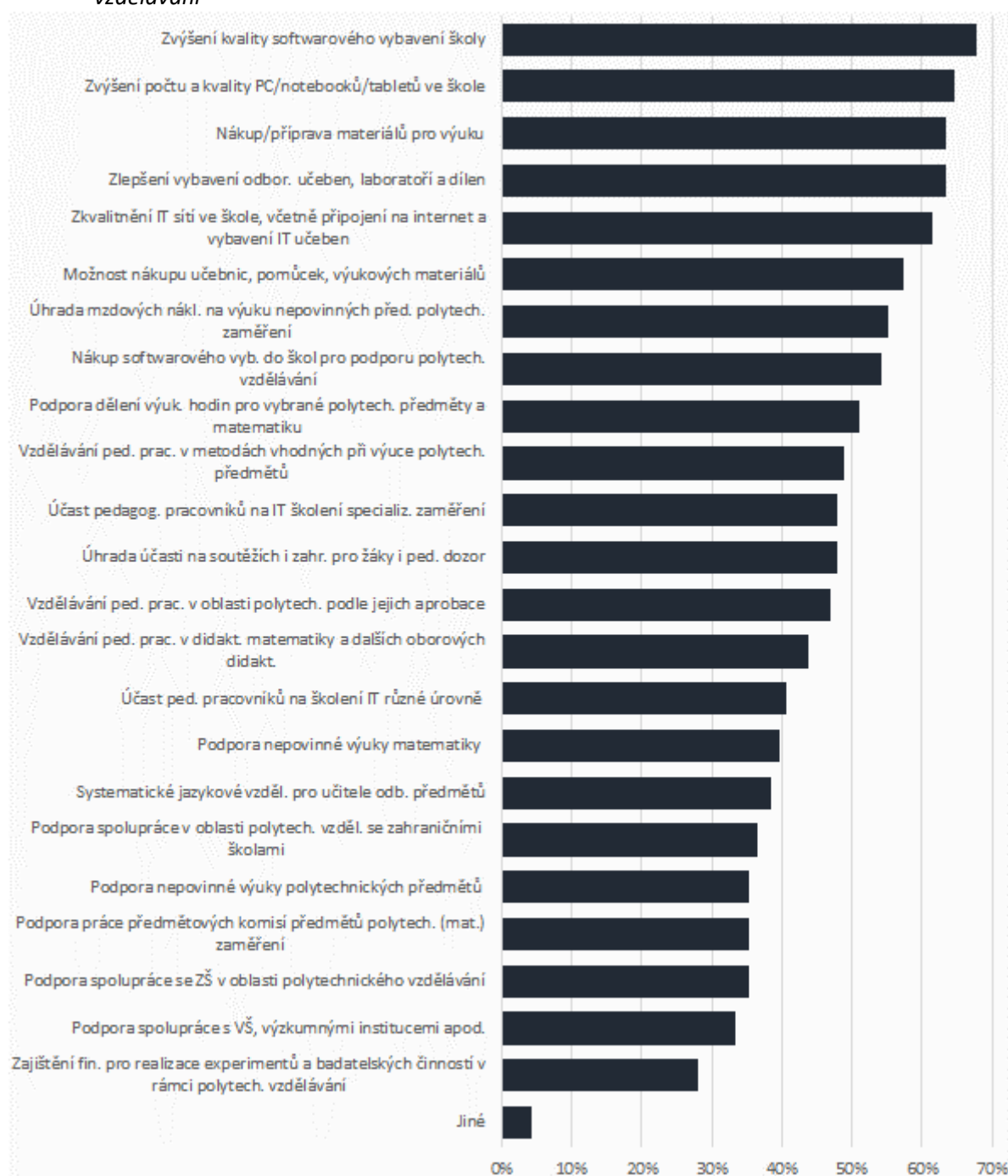
PC/notebooků/tabletů a dalších zařízení (65 %), zajištění nákupu či přípravy materiálů pro výuku (64 %) a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (64 %). Školy v Ústeckém kraji by si přály zlepšení IT vybavení škol, a to ve všech směrech. Jako další vhodné opatření školy uvádějí potřebu zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (61 %).

V další řadě by uvítaly možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (57 %), úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (55 %) a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (54 %). Nadpoloviční většina škol by ocenila podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (51 %).

Téměř polovina škol v Ústeckém kraji by si přála zajistit vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů (49 %), zmiňují i účast pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (48 %). K potřebě úhrady účasti na soutěžích (i zahraničních) pro žáky i pedagogický dozor se hlásí (48 %). Další odpovědi se týkaly opět vzdělávání pracovníků. 47 % škol považuje za účelné zajistit vzdělávání pedagogické pracovníky v oblasti polytechniky podle jejich aproby, 44 % si uvědomuje potřebu vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktik, 41 % škol by rádo vyslalo pedagogické pracovníky na školení IT různé úrovně. Systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů považuje za užitečné 39 % škol.

40 % škol by ocenilo podporu nepovinné výuky matematiky. Jako užitečná možnost pro více než třetinu škol v Ústeckém kraji se jeví podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami škol (36 %), dále podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů (35 % škol), podpora práce předmětových komisí předmětů polytechnického (matematického) zaměření (35 %), podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (35 %) a pro třetinu škol podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi. Zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání je zapotřebí ve 28 % škol.

Graf 45: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání



Zaměříme-li se na rozdíly mezi jednotlivými typy škol (viz. Příloha 16) z pohledu nejdůležitějších opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, pak všechny typy škol uvádějí mezi nejpotřebnějšími opatřeními zvýšení kvality softwarového vybavení školy.

V rámci **SOU a SOŠ** jsou nejčastěji navrhovanými opatřeními zvýšení počtu a kvality počítačů, notebooků a tabletů ve škole (jak uvádí 71 % SOU a 75 % SOŠ) a zvýšení kvality softwarového vybavení školy (78 % SOU, 74 % SOŠ). SOU by dále nejvíce pomohla možnost nákupu a přípravy materiálů pro

výuku (76 %). SOŠ zmiňují i potřebu zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení internetu a vybavení IT učeben (70 %).

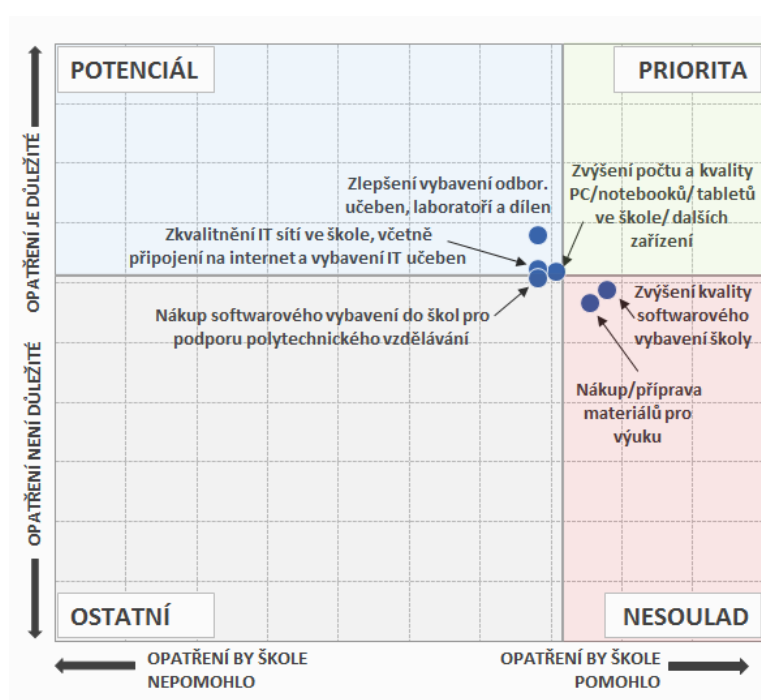
VOŠ v největší míře uvádějí potřebu zvýšení kvality softwarového vybavení školy, zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole a dalších zařízení, zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (vše 78 %).

Gymnaziím by nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben a laboratoří (73 %), dále zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole (64 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (64 %) a úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů (64 %).

Praktickým školám by v dosažení jejich cílů v oblasti podpory polytechnického vzdělávání nejvíce pomohlo zajištění možnosti nákupu a přípravy materiálu (75 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (63 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (50 %) a obdobně i zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (také 50%).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 46: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



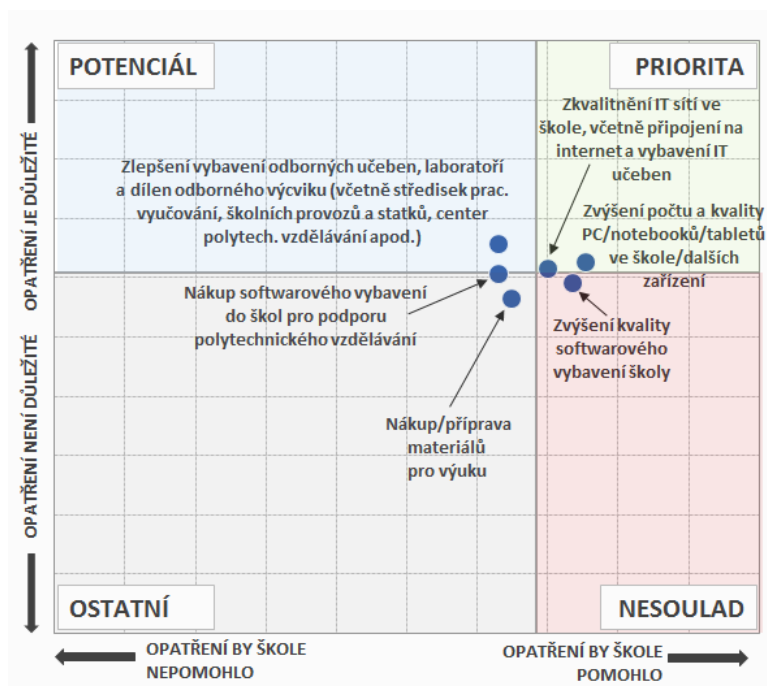
Zájem o opatření, která by napomohla rozvoji polytechnické výuky, úzce souvisí s prioritními aktivitami. Z hlediska důležitosti i deklarované potřeby jednotlivých opatření jsou výsledky více opatření velmi podobné. Není zde deklarováno výrazně prioritní opatření – jediné zasahující do této oblasti je zvýšení počtu a kvality počítačů ve škole.

Prostor pro další rozvoj podpory polytechnického vzdělávání mohou přinést především dvě opatření - zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet

a vybavení IT. V některých případech může podpora polytechnickému vzdělávání pomoci i nákup softwarového vybavení do škol.

SOU v největší míře zmiňují potřebu zvýšení kvality softwarového vybavení školy a zajištění možnosti nákupu a přípravy materiálů pro výuku, současně ale těmto opatřením přisuzují nižší míru důležitosti.

Graf 47: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také důležitost sledovaných opatření, v případě SOŠ jsou za priority považována opatření: zvýšení počtu a kvality počítačů, tabletů a dalších zařízení ve škole a zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben.

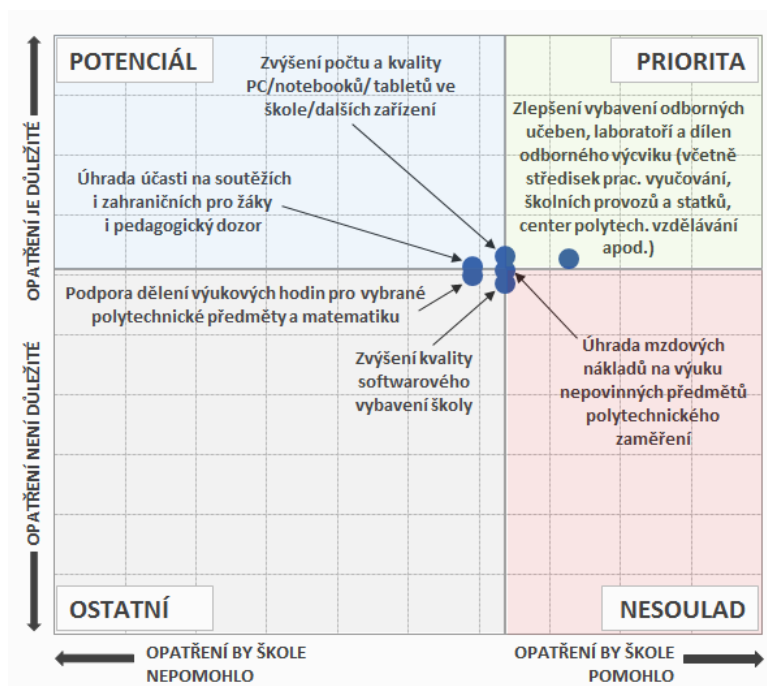
Potřebu zvýšení kvality softwarového vybavení školy uvedl vysoký podíl škol, ale přisoudili tomuto opatření nižší míru důležitosti.

Výrazným potenciálem pro zlepšení polytechnického

vzdělávání je podle názorů SOŠ zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen - důležitost tohoto opatření je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nadprůměrná. Částečný potenciál je i v nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání.

Opatření spočívající v zajištění možnosti nákupu a přípravy materiálů pro výuku, je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno lehce podprůměrně.

Graf 48: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Pro gymnázia v Ústeckém kraji je v rámci podpory polytechnického vzdělávání hlavní prioritou zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen.

Jako důležitá jsou dále označována opatření: zvýšení počtu a kvality počítačů, notebooků a tabletů ve škole a úhrada mzdových nákladů pro výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Tato opatření představují pro SOŠ určitý potenciál v možnostech rozvoje polytechnického vzdělávání. Dalším opatřením s určitým potenciálem je úhrada účasti na soutěžích

(i zahraničních) pro žáky i pedagogický dozor.

Opatřením - zvýšení kvality softwarového vybavení školy a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku – přisuzují školy nižší míru důležitosti.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (88 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (63 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (56 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (51 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (51 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (49 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (49 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (78 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (71 % škol) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (63 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (46 % škol) - Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (44 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (22 % škol) - Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (22 % škol) - Zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (22 % škol)	- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (76 % škol) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání (63 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (63 % škol) - Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (61 % škol) - Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (56 % škol) - Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (56 % škol)	- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (78 % škol) - Nákup/příprava materiálů pro výuku (76 % škol) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (71 % škol) - Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek prac. vyučování, školních provozů a statků, center polytech. vzdělávání apod.) (68 % škol) - Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (68 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (68 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (90 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (80 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

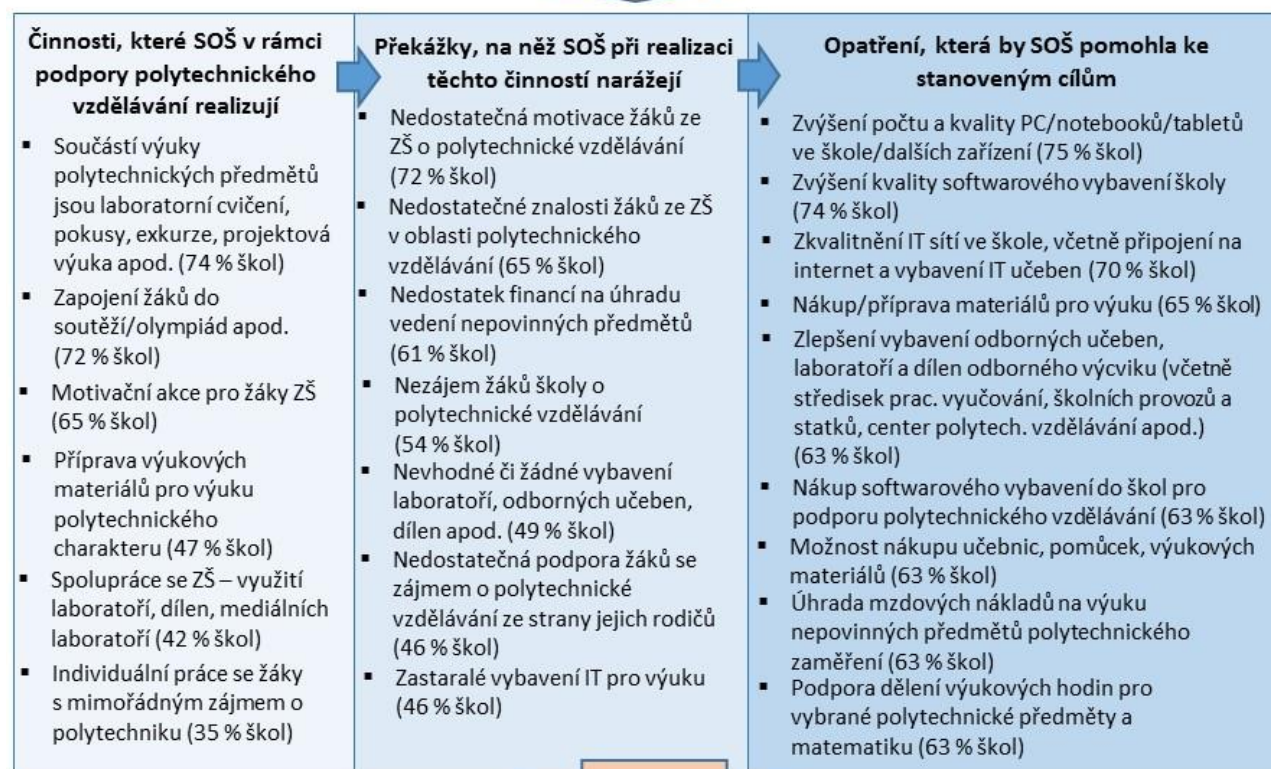
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (76 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (73 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (71 % škol)

Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností. (56 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (86 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (77 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (73 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (64 % škol)

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (59 % škol)

Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (50 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (91 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (86 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (59 % škol)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (59 % škol)
- Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (50 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (36 % škol)
- Zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (36 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (64 % škol)
- Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (55 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání (45 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (41 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (41 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (41 % škol)
- Nedostatečné/neodpovídající prostory (41 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek prac. vyučování, školních provozů a statků, center polytech. vzdělávání apod.) (73 % škol)
- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (64 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (64 % škol)
- Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (64 % škol)
- Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (59 % škol)
- Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (59 % škol)
- Podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (59 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (91 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (86 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (82 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (73 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (68 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností. (68 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 13: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=41)	Průměrná úroveň		33%		+ 18%
	Základní úroveň		88%		+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň		48%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		39%		+ 20%
	Nejvyšší úroveň		20%		+ 20%
SOŠ (N=57)	Průměrná úroveň		36%		+ 16%
	Základní úroveň		84%		+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň		47%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		42%		+ 16%
	Nejvyšší úroveň		24%		+ 20%
Gymnázium (N=22)	Průměrná úroveň		42%		+ 17%
	Základní úroveň		86%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		55%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		48%		+ 14%
	Nejvyšší úroveň		29%		+ 24%
VOŠ (N=9)	Průměrná úroveň		28%		+ 19%
	Základní úroveň		56%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		50%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		31%		+ 17%
	Nejvyšší úroveň		16%		+ 29%
Praktická škola (N=16)	Průměrná úroveň		18%		+ 8%
	Základní úroveň		88%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		33%		+ 11%
	Pokročilá úroveň		17%		+ 11%
	Nejvyšší úroveň		9%		+ 4%

Příloha 14: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	32		68	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	29		53	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod	26		62	
SOŠ (N=57)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	42		68	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod	41		62	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	37		53	
Gymnázium (N=22)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod	20		62	
	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	19		68	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	13		53	
	Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření	13		26	
VOŠ (N=9)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	6		68	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	6		53	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod	5		62	
	Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru	5		39	
Praktická škola (N=16)	Součástí výuky polytech. předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.	8		68	
	Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru	8		39	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	5		53	
	Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří	5		32	

Příloha 15: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	31	76%	52	54%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání	26	63%	55	57%
	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	26	63%	51	53%
SOŠ (N=57)	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání	41	72%	55	57%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	37	65%	52	54%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	35	61%	53	55%
Gymnázium (N=22)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	14	64%	53	55%
	Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod	12	55%	47	49%
	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické vzdělávání	10	45%	55	57%
VOŠ (N=9)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	6	67%	53	55%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	5	56%	52	54%
	Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích	5	56%	32	33%
Praktická škola (N=16)	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	10	63%	51	53%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	7	44%	52	54%
	Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod	7	44%	47	49%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	7	44%	38	40%

Příloha 16: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	32	78%	65	68%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	31	76%	61	64%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	29	71%	62	65%
SOŠ (N=57)	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	43	75%	62	65%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	42	74%	65	68%
	Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben	40	70%	59	61%
Gymnázium (N=22)	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	16	73%	61	64%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	14	64%	62	65%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	14	64%	65	68%
	Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření	14	64%	53	55%
VOŠ (N=9)	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	7	78%	61	64%
	Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních	7	78%	62	65%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	7	78%	65	68%
	Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben	7	78%	59	61%
Praktická škola (N=16)	Nákup/příprava materiálů pro výuku	12	75%	61	64%
	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	10	63%	61	64%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	8	50%	65	68%
	Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben	8	50%	59	61%

6 Rozvoj kariérového poradenství v Ústeckém kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání:** Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání:** Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské

služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

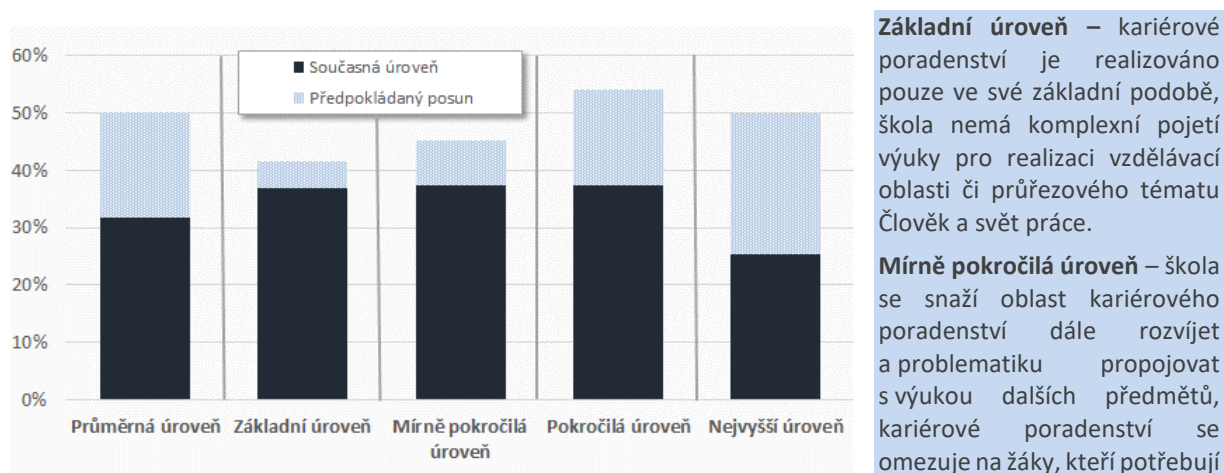
- Školy v Ústeckém kraji v rámci kariérového poradenství realizují činnosti začleněné do základní až pokročilé úrovně téměř ve stejném zastoupení, zastoupení činností nejvyšší úrovně je podstatně nižší, u gymnázií dokonce převládá úroveň základní. Do budoucna lze, zejména u SOU, SOŠ a VOŠ očekávat největší posun v nejvyšší úrovni – školy tedy deklarují zájem o vytvoření interního systému kariérového poradenství a rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností/aktivit. Zanedbatelný není ani avizovaný posun v podílech činností pokročilé úrovně.
- Školy se v rámci rozvoje kariérového poradenství většinou zaměřují na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků a vyvíjejí činnost ve spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. SOU se ve větší míře snaží podporovat žáky se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním, SOŠ spolupracují se zaměstnavateli nebo s VŠ při náborových aktivitách, VOŠ se soustředí na zapojení odborníků z praxe do výuky, spolupráci s rodiči a realizaci odborné praxe na pracovištích. Gymnázia se zaměřují na poskytování individuálních služeb kariérového poradenství, praktické školy ve větší míře podporují žáky se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním a spolupracují s rodiči, zejména při řešení předčasných odchodů ze školy.
- V souvislosti s rozvojem kariérového poradenství školy nejčastěji narážejí na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a jejich rodičů, na malý zájem ze strany zaměstnavatelů a na absenci pozice samostatného kariérového poradce. Nedostatečné jsou také finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve školách. VOŠ a gymnázia zmiňují také nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Praktické školy deklarují především malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů.
- Školám by nejvíce pomohly finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed. SOU a SOŠ zdůrazňují potřebnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Gymnázia by potřebovala rozvinout spolupráci s VŠ (77 %) a zajistit metodickou podporu pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Praktické školy a konzervatoř deklarují potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci kariérového poradenství střední a vyšší odborné školy v rámci jednotlivých úrovní nejčastěji vykonávají činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé úrovně (38 %), pro kterou je charakteristické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, nebo do mírně pokročilé úrovně (37 %), v rámci které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství a propojení problematiky s výukou dalších předmětů, příp. do základní úrovně, tj. kariérové poradenství je realizováno v základní podobě (37 %). Nejmenší podíl aktivit je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností, vykonávají střední a vyšší odborné školy čtvrtinu činností (25 %).

Do budoucna lze největší posun očekávat v nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 25 p. b.), kdy školy chtějí budovat interní systém kariérového poradenství, do kterého budou zapojeni i externí pracovníci a usilují o oddělení pozice kariérového a výchovného poradce, sledují předčasné odchody ze vzdělávání, deklarují zájem o vytvoření interního systému kariérového poradenství a rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností a aktivit. O něco méně výrazný posun (o 17 p. b.) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by dle odpovědí škol měl být do budoucna zaznamenán posun o 8 p. b. a jen k velice nízkému posunu (o 5 p. b.) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 49: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun



změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Zaměříme-li se na současnou úroveň aktivit v oblasti kariérového poradenství a předpokládaný posun z hlediska jednotlivých typů škol (viz. Příloha 17), pak všechny typy škol (s výjimkou gymnázií) realizují v rámci kariérového poradenství převážně aktivity, jež lze zařadit především do mírně pokročilé a pokročilé úrovně. U všech typů škol lze očekávat posun především v rámci nejvyšší úrovně.

SOU v Ústeckém kraji realizují aktivity, jenž lze zařadit do mírně pokročilé, pokročilé a základní úrovně. Ze základní je realizováno 38 % aktivit, z mírně pokročilé 40 %, z pokročilé 38 %. V rámci nejvyšší úrovně je realizováno 29 % aktivit, shodně jako u SOŠ. Výrazný posun lze očekávat zejména v nejvyšší (o 29 p. b.) a pokročilé úrovni (o 21 p. b.). **SOŠ** se soustředí nejvíce na aktivity pokročilé úrovně (38 %), z mírně pokročilé realizují 36 % a ze základní 34 %. Nejvýraznější posun plánují školy v rámci nejvyšší úrovně (o 25 p. b.), zaměřit se ale hodlají i na aktivity pokročilé úrovně (posun o 18 p. b.).

U **VOŠ** je skladba realizovaných aktivit soustředěna především do pokročilé úrovně (39 %), následují nejvyšší a mírně pokročilá se zhruba 30 %. VOŠ plánují rozšíření aktivit především na nejvyšší (o 30 p. b.) a pokročilé úrovni (o 19 p. b.).

Gymnázia, na rozdíl od ostatních typů škol, realizují zejména aktivity základní úrovně (55 %), podíl vykonávaných aktivit na pokročilé a mírně pokročilé úrovni je nižší (43 % mírně pokročilá úroveň, 39 % pokročilá úroveň). U gymnázií lze očekávat nejvýraznější posun v oblasti rozvíjení kariérového poradenství směrem k vytvoření internímu systému pro poskytování služeb kariérového poradenství (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 25 p. b.).

V případě **konzervatoře** je kariérové poradenství realizováno v podobě aktivit odpovídající mírně pokročilé (20 %) a pokročilé úrovni (17 %). Očekávaný posun kariérového poradenství předpokládá rozvoj systémového přístupu (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 29 p. b.).

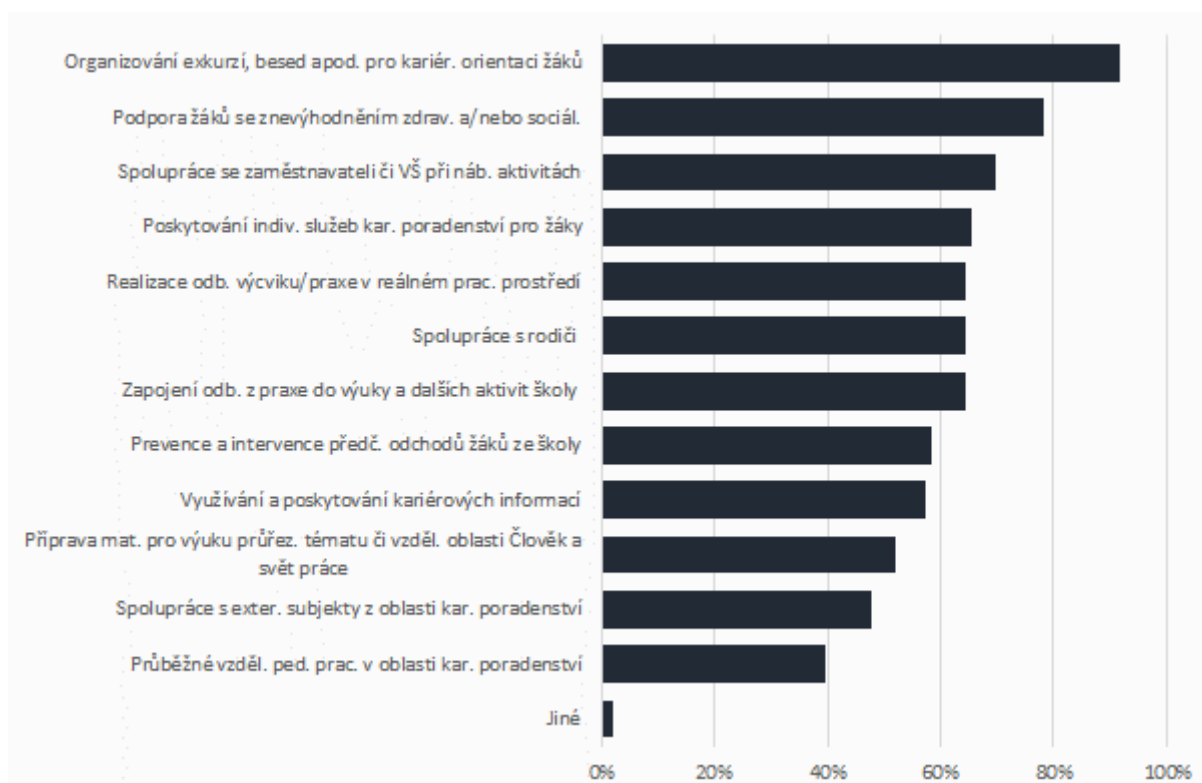
V případě **praktických škol** je kariérové poradenství realizováno v rámci mírně pokročilé (33 %) a pokročilé úrovně (34 %). Praktické školy nicméně mají zájem o další rozvíjení kariérového poradenství a vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 21 p. b.).

6.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Školy v Ústeckém kraji se v rámci rozvoje kariérového poradenství většinou zaměřují na organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (92 %). Školy dále vyvíjejí činnost v podpoře žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním (78 %), ve spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (70 %), poskytují individuální služby kariérového poradenství (66 %), realizují odborný výcvik nebo praxi v reálném pracovním prostředí, zapojují odborníky z praxe do výuky a spolupracují s rodiči při řešení předčasných odchodů ze vzdělávání (vše 65 % škol).

Dále se školy v Ústeckém kraji aktivně podílejí na prevenci a intervencích předčasných odchodů žáků ze školy (58 %), využívají a poskytují kariérové informace (57 %) a připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (52 %). Zhruba polovina škol v kraji spolupracuje s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (48 %). 40 % škol umožňuje pedagogickým pracovníkům průběžné vzdělávání v oblasti kariérového poradenství.

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství



Zaměříme-li se podrobněji na aktivity, které realizují jednotlivé typy škol (viz. Příloha 18), pak napříč všemi typy škol (s výjimkou konzervatoří) patří v rámci rozvoje kariérového poradenství k nejdůležitějším aktivitám organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků.

SOU a SOŠ se vedle exkurzí a besed (93 % SOU, 95 % SOŠ) v rámci kariérové poradenství zaměřují především na realizaci odborného výcviku nebo praxe v reálném pracovním prostředí (90 % SOU, 91 % SOŠ). SOU se dále snaží podporovat žáky se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (85 %). SOŠ spolupracují se zaměstnavateli nebo s VŠ při náborových aktivitách (84 %).

VOŠ především spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (100 %) a zapojují odborníky z praxe do výuky (100 %). Z dalších aktivit ve větší míře organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci (89 %), spolupracují s rodiči (89 %) a zajišťují realizaci odborné praxe na pracovištích (89 %).

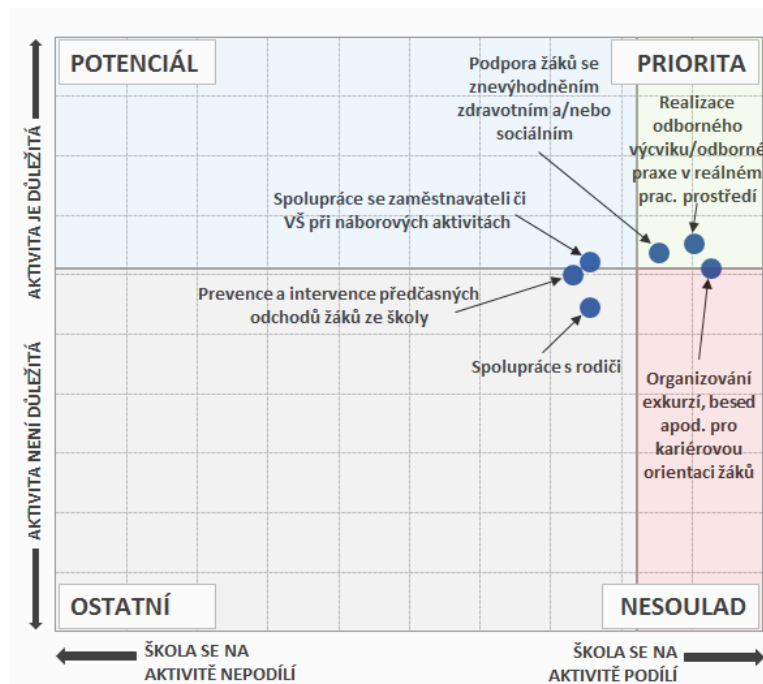
Gymnázia se zaměřují na organizování exkurzí a besed (91 %), spolupráci se zaměstnavateli nebo VŠ při náborových aktivitách (77 %) a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství (77 %).

Konzervatoř prezentuje širokou škálu prováděných činností, zahrnující jak organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků, tak podporu žáků se znevýhodněním zdravotním nebo sociálním, spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy, spolupráci s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy), tak i realizaci odborné praxe v reálném pracovním prostředí.

Praktické školy organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci žáků (100 %), podporují žáky se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (94 %) a spolupracují s rodiči, zejména při řešení předčasných odchodů ze školy (75 %).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



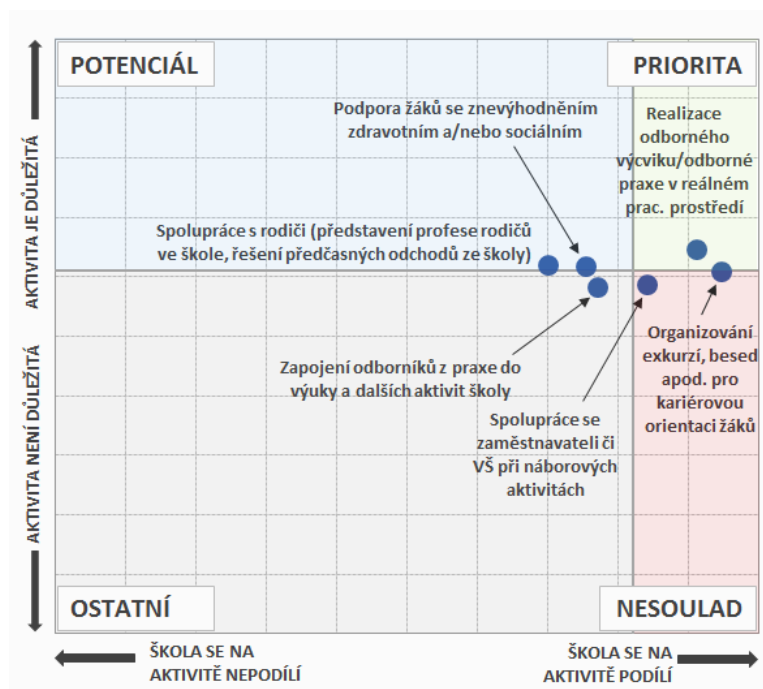
Z hlediska zapojení škol do jednotlivých činností rozvoje kariérového poradenství a jejich důležitosti představuje prioritu SOU především realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. SOU se tuto činnost vykonávají ve velké míře a zároveň ji hodnotí jako velmi důležitou. Neméně významná je i podpora žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním, které je v SOU věnována značná pozornost a patří mezi priority.

Střední odborná učiliště v největší míře organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci

žáků a nicméně této aktivitě přiřkládají jenom průměrnou důležitost.

Prostor pro další rozvíjení kariérového poradenství spatřují školy ve spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy i spolupráci s rodiči přisuzují SOU již nižší míru důležitosti.

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



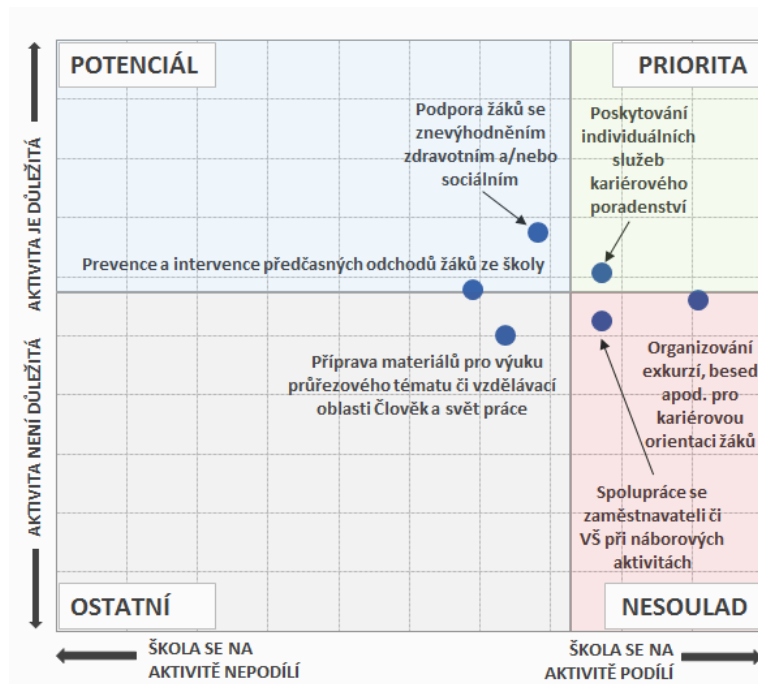
Z hlediska důležitosti a zapojení SOŠ do jednotlivých činností rozvoje kariérového poradenství na školách představuje prioritu SOŠ, stejně jako v případě SOU, realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí. I SOŠ se na tuto činnost výrazně zaměřují a zároveň ji hodnotí jako velmi důležitou.

SOŠ věnují značnou pozornost i organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci svých žáků, ale tato aktivita je pro SOŠ již méně důležitá (ve srovnání se zajištěním praxe žáků v reálném pracovním prostředí).

Částečný prostor pro další rozvíjení kariérového poradenství školy spatřují v podpoře žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním a ve spolupráci s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy).

Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách a zapojení odborníků z praxe do výuky jsou další častěji realizované aktivity, jejich důležitost nicméně není až tak vysoká.

Graf 53: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Pro gymnázia je z hlediska rozvoje kariérového poradenství prioritou především poskytování individuálních služeb kariérového poradenství. Do této aktivity se školy zapojují relativně často a zároveň ji ve srovnání s ostatními považují za poměrně důležitou.

Řada gymnázií se soustředí také na organizování besed a exkurzí pro kariérovou orientaci žáků a na spolupráci se zaměstnavateli a VŠ při náborových aktivitách – důležitost těchto položek je podprůměrná.

Značný potenciál v oblasti rozvoje

kariérového poradenství představuje pro gymnázia podpora žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Přestože tuto aktivitu vykonává menší podíl škol, hodnotí ji jako velmi důležitou. Částečný potenciál gymnázií lze spatřovat i v prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy.

Méně aktivní jsou gymnázia v přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a současně ji považují i za méně důležitou aktivitu.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s rozvojem kariérového poradenství střední a vyšší odborné školy v Ústeckém kraji nejčastěji narážejí na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a jejich rodičů (65 %). V menší míře dále na malý zájem ze strany zaměstnavatelů (49 %), na absenci pozice samostatného kariérového poradce (46 %), na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství na školách (44 %) a na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (42 %).

Třetina škol označila za překážku nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství. Čtvrtině brání v rozvoji této oblasti nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (26 %). S nedostatečným vzděláním kariérových (výchovných) poradců se potýká něco přes pětinu škol v kraji (22 %). Nedostatečnou podporu ze strany zřizovatelů či nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců vnímá jako překážku 15 % škol. 13 % škol se domnívá, že podpora oblasti kariérové orientace je ve škole nedostatečná. Necelá desetina škol uvedla, že v oblasti rozvoje kariérového poradenství nenaráží na žádné překážky (9 %).

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství



Zaměříme-li se podrobněji na převažující překážky v oblasti kariérového poradenství na jednotlivých typech škol (viz. Příloha 19), pak se u všech typů škol (kromě konzervatoře) objevuje ve výčtu nejčastějších překážek při realizaci činností v rámci rozvoje kariérového poradenství malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů.

SOU a SOŠ narážejí v kariérovém poradenství především malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (85 % SOU, 70 % SOŠ), na malý zájem ze strany zaměstnavatelů (51 % SOU, 56 % SOŠ) a na absenci pozice samostatného kariérového poradce (59 % SOU, 47 % SOŠ). SOŠ pociťuje také nedostatek finančních prostředků pro zajištění kariérového poradenství ve školách (47 %).

VOŠ zmiňují nejčastěji nedostatek finančních prostředků pro zajištění kariérového poradenství ve školách (78 %), dále nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (67 %), malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (56 %) i ze strany zaměstnavatelů (56 %) a absenci pozice samostatného kariérového poradce (56 %).

Gymnázia jsou omezena absencí pozice samostatného kariérového poradce (59 %), nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství (50 %), malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (45 %) a nízkou časovou dotací poradce (45 %). **Konzervatoř** na žádné překážky v této oblasti nenaráží.

Praktické školy deklarují malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (69 %) i ze strany zaměstnavatelů (50 %) a absenci pozice pro samostatného kariérového poradce (44 %).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

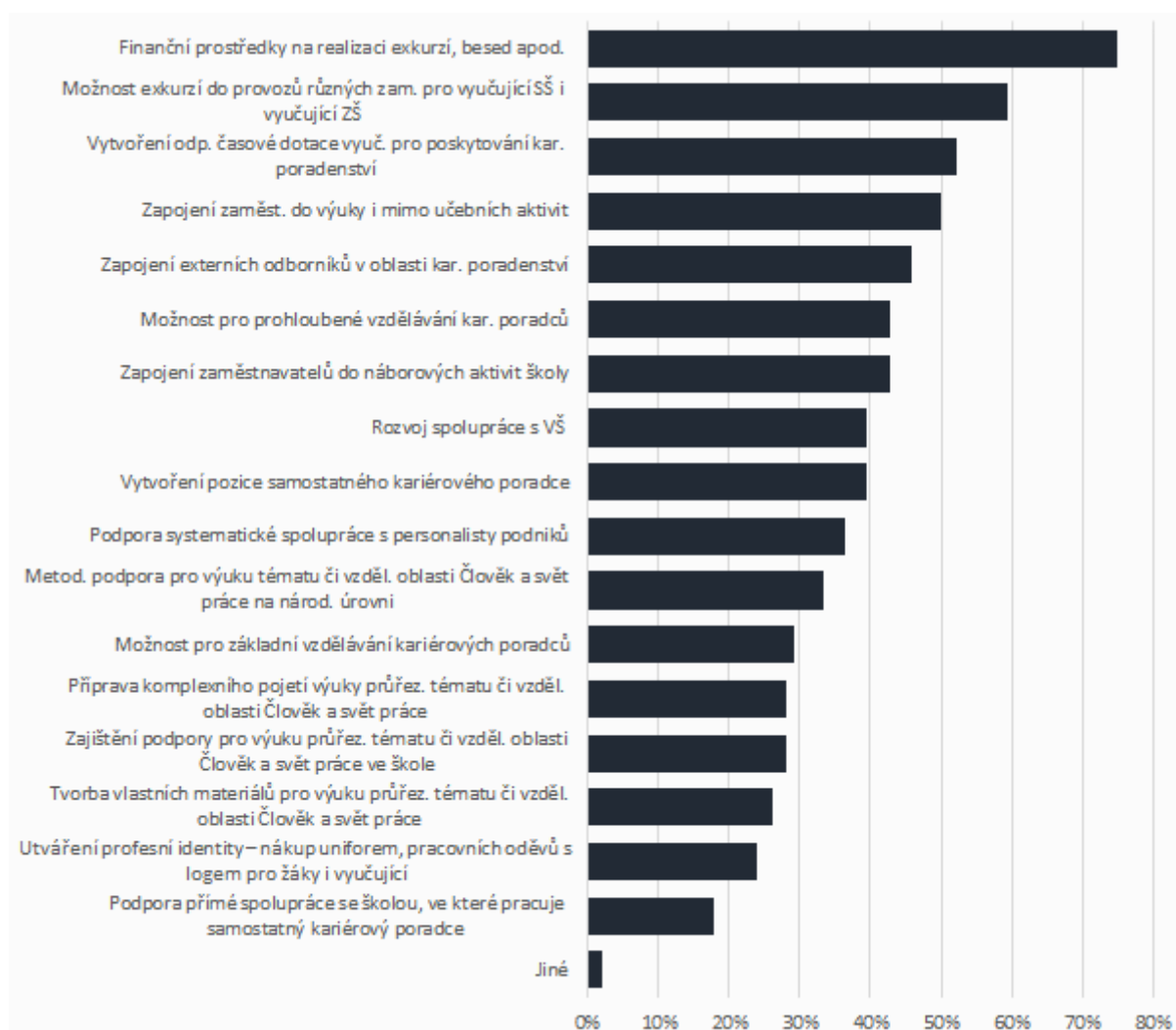
K dosažení zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství školy výrazně nejčastěji potřebují finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed, tedy k seznámení žáků s pracovním prostředím a s charakterem práce (75 % škol). Zároveň zdůrazňují potřebu a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (59 %), vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování kariérového

poradenství (52 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (50 %) i zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (46 %).

Dalšími vítanými opatřeními by z pohledu škol v Ústeckém kraji byly možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (43 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (43 %), rozvoj spolupráce s vysokými školami (40 %) a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (40 %). Část škol by uvítala podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (36 %) i metodickou podporu pro výuku tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (33 %). 29 % škol by rádo využilo možnosti pro základní vzdělávání kariérových poradců.

Méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o přípravu komplexního pojetí výuky (28 %), zajištění podpory pro výuku (28 %) nebo tvorbu vlastních výukových materiálů pro výuku (26 %). Utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující, zaujalo jako jedno z možných opatření pro dosažení zvoleného cíle v oblasti kariérového poradenství 24 % škol. 18 % škol by si přálo podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce.

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství



Zaměříme-li se na nejdůležitější opatření z pohledu jednotlivých typů škol (viz. Příloha 20), pak na všech typech škol je jedním z nejdůležitějších opatření k dosažení zvoleného cíle v rozvoji kariérového poradenství zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod.

SOU a SOŠ by nejvíce pomohly finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (85 % SOU, 81 % SOŠ), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (76 % SOU a 68 % SOŠ) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (68 % SOU a 65 % SOŠ).

VOŠ rovněž deklarují potřebu prostředky na realizaci exkurzí a besed, zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (vše 67% škol).

Gymnázia by potřebovala rozvinout spolupráci s VŠ (77 %), finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (68 %) a zajistit metodickou podporu pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (55 %).

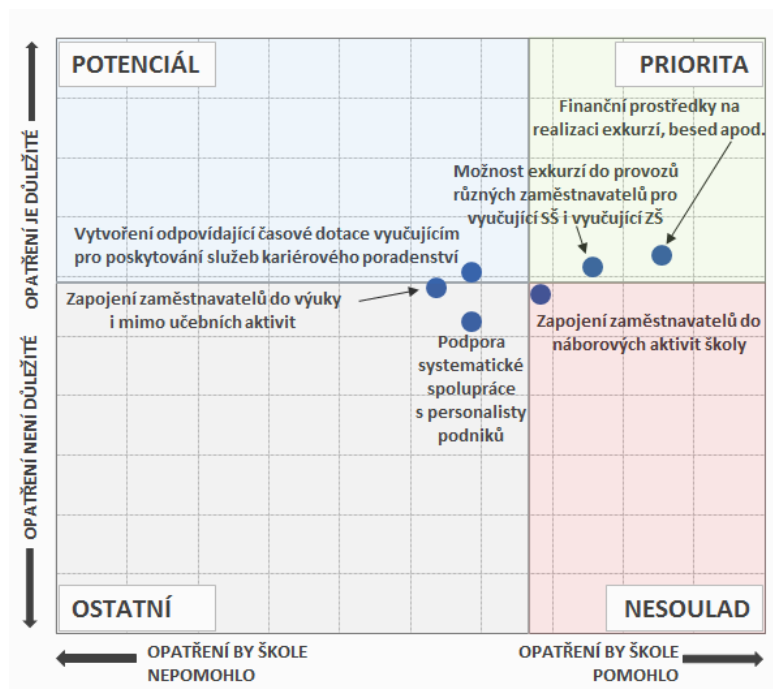
Konzervatoř uvádí potřebu finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed, vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a do výuky i mimo učebních aktivit a rozvoj spolupráce s VŠ.

Praktické školy deklarují potřebu finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed (63 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců – vše 50% škol.

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Opatření, která by školám v Ústeckém kraji pomohla v oblasti kariérového poradenství, bylo možné hodnotit i z hlediska důležitosti, jakou jim jednotlivé školy přiřadily.

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

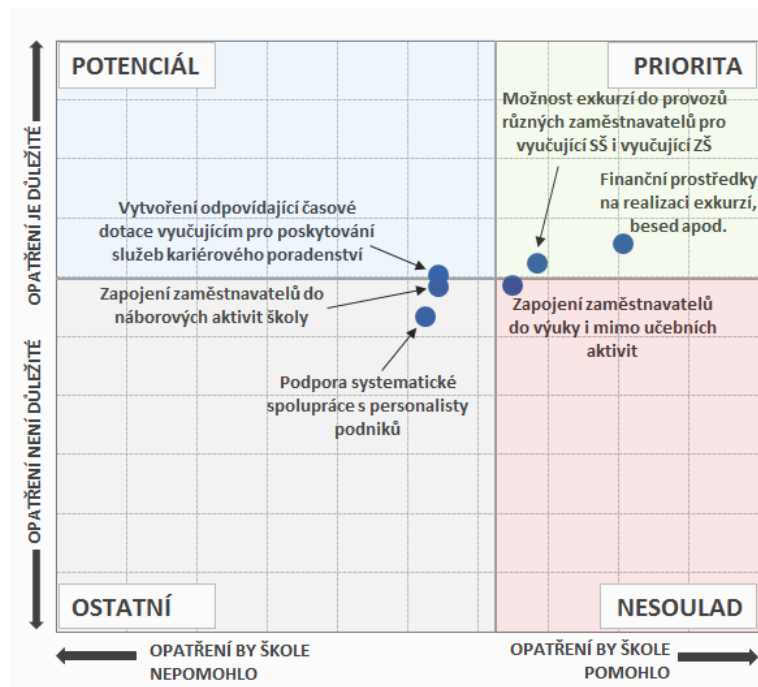


Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření rozvoje kariérového poradenství představují největší priority pro SOU získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ – tato opatření jsou SOU zmiňována často a s vysokou důležitostí.

Prostor pro další rozvoj kariérového poradenství by mohlo přinést vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro kariérové poradenství, z části i zapojení zaměstnavatelů do výuky.

Poměrně často je uváděna potřeba zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy, ale tomuto opatření nepřikládají výraznější důležitost, nachází se tedy v určitém nesouladu z hlediska četnosti a přisuzované důležitosti.

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

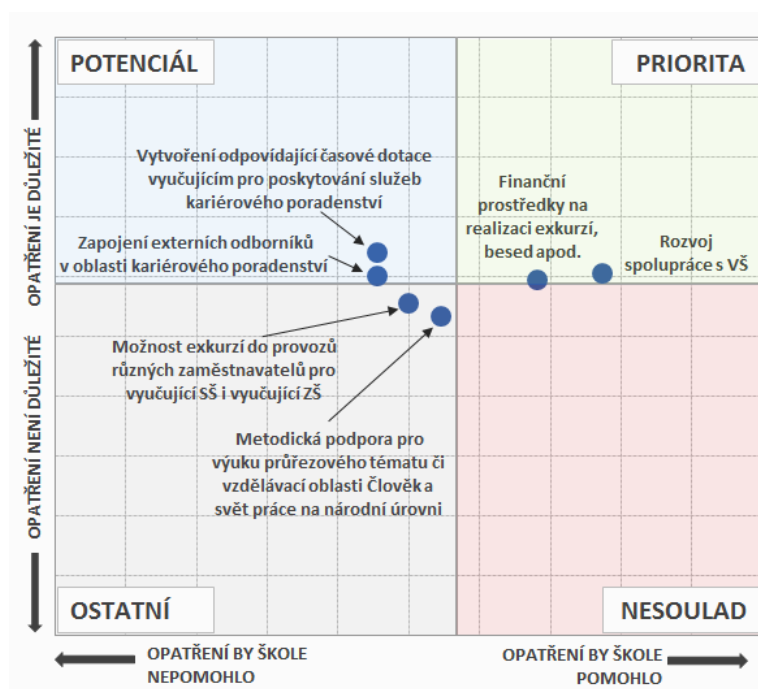


Mezi hlavní priority SOŠ z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření rozvoje kariérového poradenství patří získání finančních prostředků na realizaci besed a exkurzí a možnost exkurzí do provozů zaměstnavatelů pro vyučující ze SŠ i ZŠ.

Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit patří rovněž k SOŠ často zmiňovaným opatřením v rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství. Současně toto opatření ale považují jenom za průměrně důležité.

Částečný prostor pro další rozvoj by mohlo přinést vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství a z části i zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit škol. Školy uvedly tato opatření v menší míře, ale přisuzují jim značnou důležitost.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Pro gymnázia jsou hlavní prioritou v oblasti rozvoje kariérového poradenství, dostatečné finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed a rozvoj spolupráce s VŠ – tato opatření jsou školami zmiňována nejčastěji a zároveň je jim přisuzována velká důležitost.

Za určitý potenciál lze označit vytvoření odpovídající časové dotace pro poskytování služeb kariérového poradenství a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství, neboť těmito opatřeními přikládají gymnázia poměrně vysokou důležitost, nicméně je zmiňují méně často než prioritní opatření.

Potřebu metodické podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující uvedly gymnázia poměrně často, ale nepovažují je za výrazněji důležitá.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

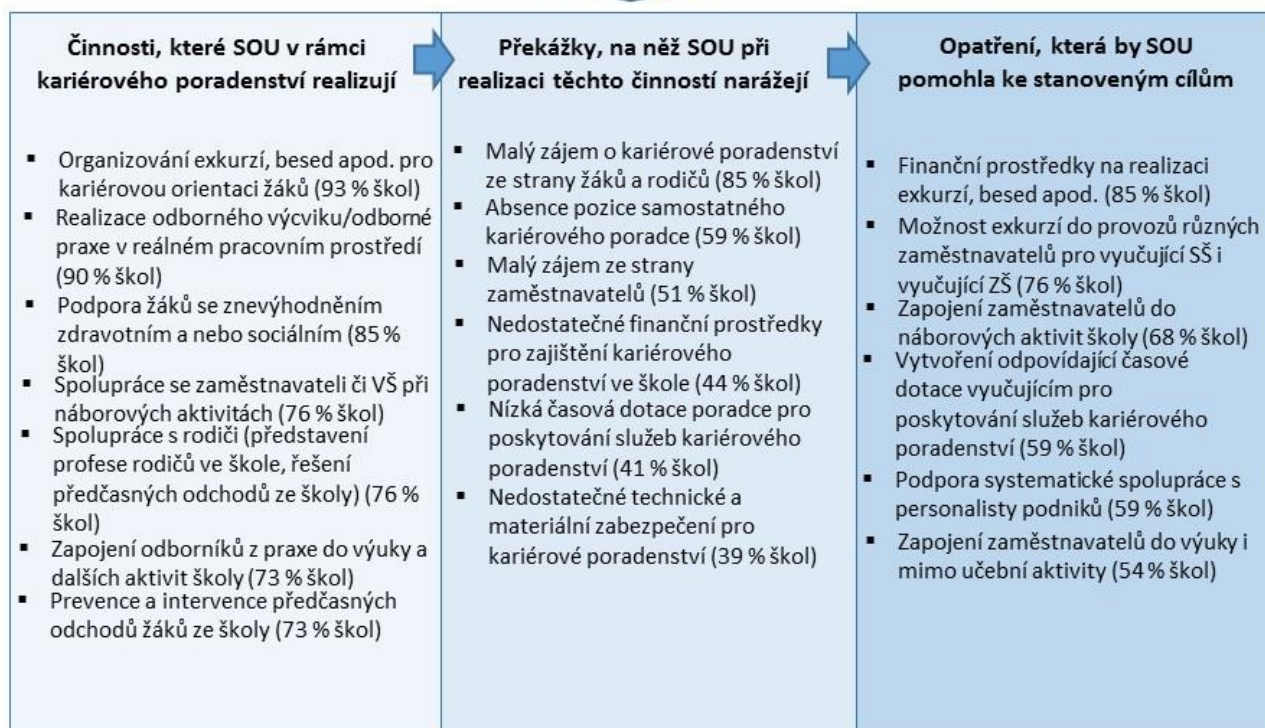
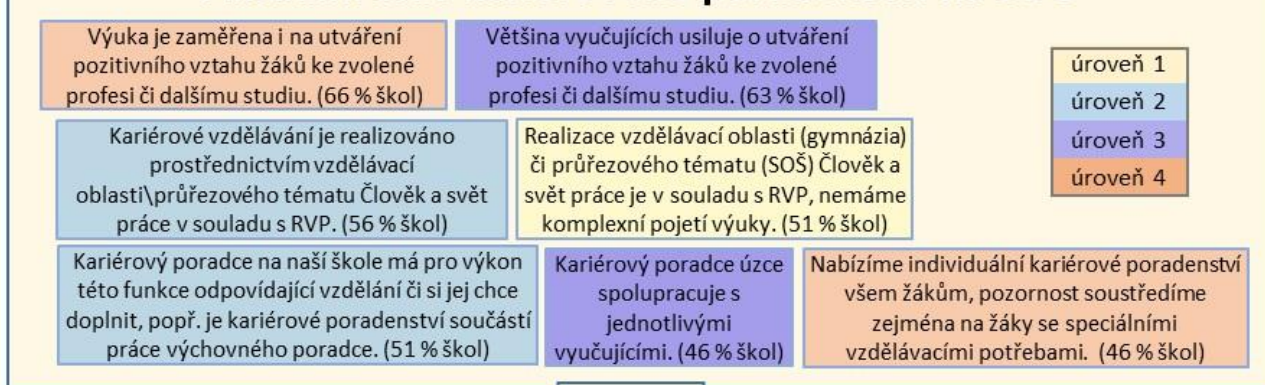
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

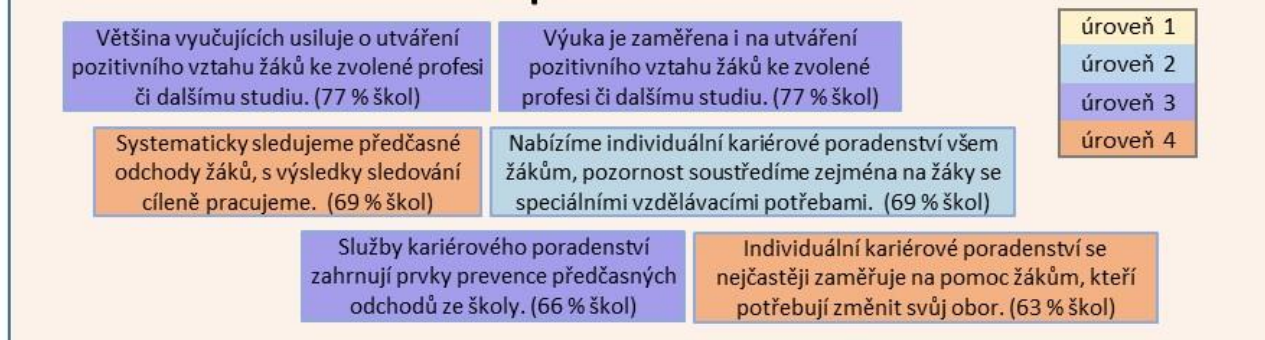
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

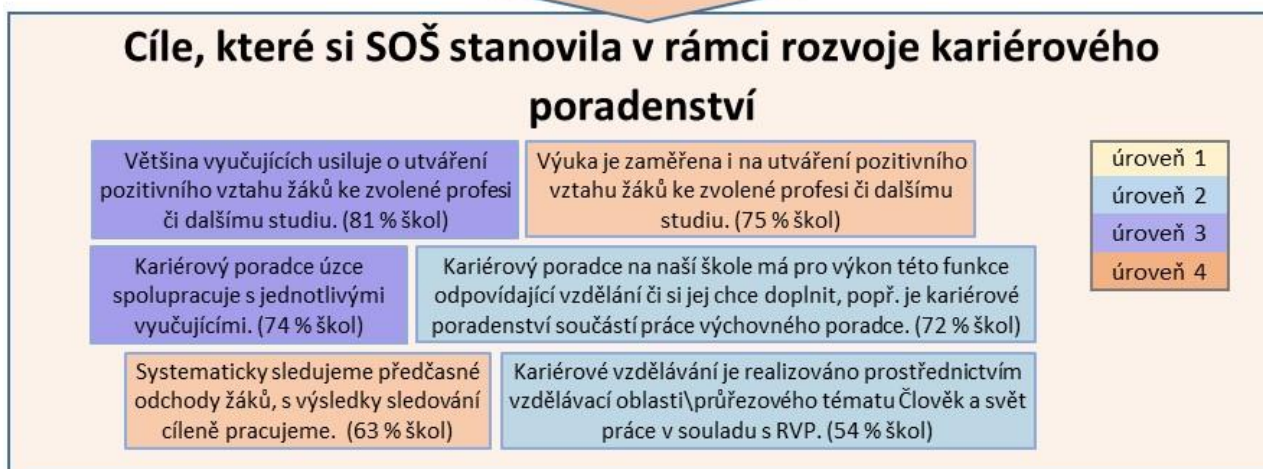
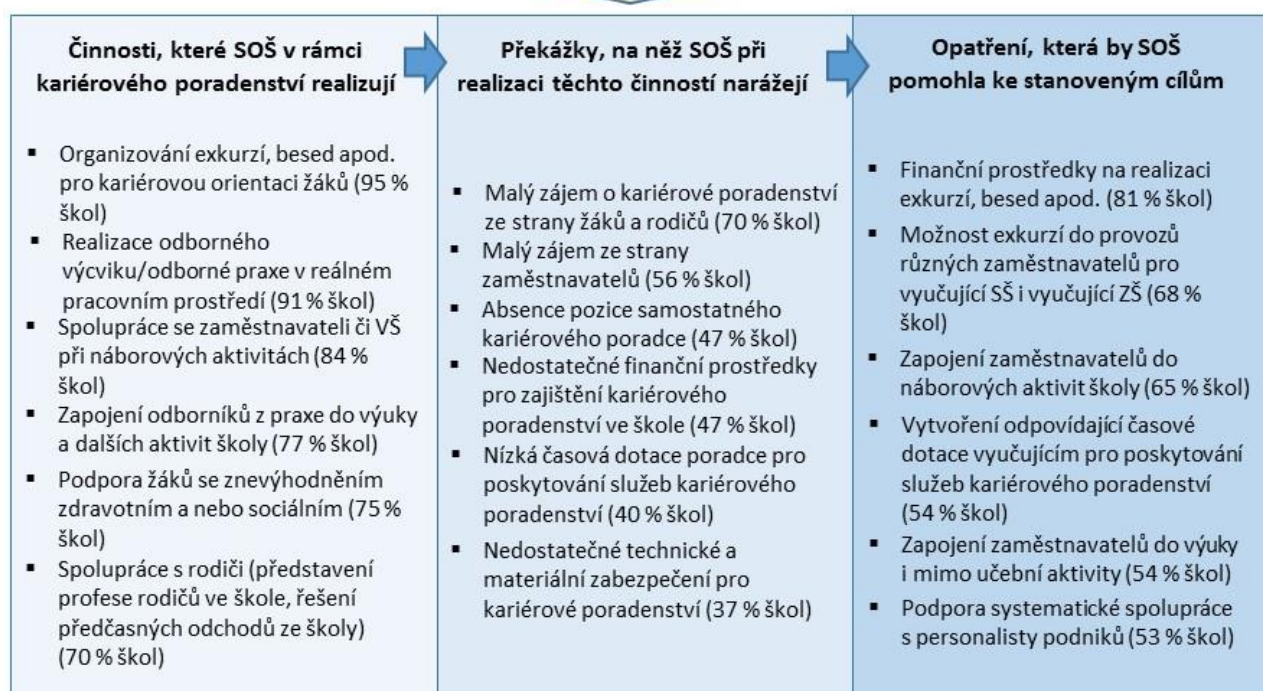


Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství



*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ



*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na gymnáziích

Realizace vzdělávací oblasti (gymnázia) či průřezového tématu (SOŠ) Člověk a svět práce je v souladu s RVP, nemáme komplexní pojetí výuky. (77 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (73 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (73 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (68 % škol)

Někteří vyučující usilují o pozitivní ovlivnění vztahu žáků k budoucí profesi či dalšímu studiu. (55 % škol)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (50 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci kariérového poradenství realizují

- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (91 % škol)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (77 % škol)
- Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (77 % škol)
- Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a nebo sociálním (68 % škol)
- Příprava materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (64 % škol)
- Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (59 % škol)
- Využívání a poskytování kariérových informací (59 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Absence pozice samostatného kariérového poradce (59 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (50 % škol)
- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (45 % škol)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (45 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (36 % škol)
- Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (32 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Rozvoj spolupráce s VŠ (77 % škol)
- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (68 % škol)
- Metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (55 % škol)
- Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (50 % škol)
- Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (45 % škol)
- Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (45 % škol)
- Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (45 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila gymnázia

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (82 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (82 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Realizace vzdělávací oblasti (gymnázia) či průřezového tématu (SOŠ) Člověk a svět práce je v souladu s RVP, nemáme komplexní pojetí výuky. (82 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (77 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (73 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (59 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 17: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=41)	Průměrná úroveň	34%	+ 22%
	Základní úroveň	38%	+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň	40%	+ 9%
	Pokročilá úroveň	39%	+ 21%
	Nejvyšší úroveň	29%	+ 29%
SOŠ (N=57)	Průměrná úroveň	33%	+ 19%
	Základní úroveň	34%	+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň	36%	+ 8%
	Pokročilá úroveň	38%	+ 18%
	Nejvyšší úroveň	29%	+ 25%
Gymnázium (N=22)	Průměrná úroveň	32%	+ 19%
	Základní úroveň	55%	+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň	43%	+ 10%
	Pokročilá úroveň	39%	+ 16%
	Nejvyšší úroveň	23%	+ 25%
VOŠ (N=9)	Průměrná úroveň	32%	+ 22%
	Základní úroveň	22%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	29%	+ 9%
	Pokročilá úroveň	39%	+ 19%
	Nejvyšší úroveň	30%	+ 30%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	9%	+ 19%
	Základní úroveň	0%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	20%	+ 0%
	Pokročilá úroveň	17%	+ 17%
	Nejvyšší úroveň	0%	+ 29%
Praktická škola (N=16)	Průměrná úroveň	26%	+ 15%
	Základní úroveň	31%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	33%	+ 4%
	Pokročilá úroveň	34%	+ 14%
	Nejvyšší úroveň	17%	+ 21%

Příloha 18: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	38	93%	88	92%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	37	90%	62	65%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a nebo sociálním	35	85%	75	78%
SOŠ (N=57)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	54	95%	88	92%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	52	91%	62	65%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	48	84%	67	70%
Gymnázium (N=22)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	20	91%	88	92%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	17	77%	67	70%
	Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky	17	77%	63	66%
VOŠ (N=9)	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	9	100%	67	70%
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	9	100%	62	65%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	8	89%	88	92%
	Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčas. odchodů ze školy)	8	89%	62	65%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	8	89%	62	65%
Konzervatoř (N=1)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	1	100%	88	92%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a nebo sociálním	1	100%	75	78%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	1	100%	67	70%
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	1	100%	62	65%
	Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčas. odchodů ze školy)	1	100%	62	65%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí	1	100%	62	65%
Praktická škola (N=16)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	16	100%	88	92%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a nebo sociálním	15	94%	75	78%
	Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčas. odchodů ze školy)	12	75%	62	65%

Příloha 19: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	35	85%	62	65%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	24	59%	44	46%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	21	51%	47	49%
SOŠ (N=57)	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	40	70%	62	65%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	32	56%	47	49%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	27	47%	44	46%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	27	47%	42	44%
Gymnázium (N=22)	Absence pozice samostatného kariérového poradce	13	59%	44	46%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	11	50%	42	44%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	10	45%	62	65%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	10	45%	40	42%
VOŠ (N=9)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	7	78%	42	44%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	6	67%	40	42%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	5	56%	62	65%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	5	56%	47	49%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	5	56%	44	46%
Konzervatoř (N=1)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	1	100%	9	9%
Praktická škola (N=16)	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	11	69%	62	65%
	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	8	50%	47	49%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	7	44%	44	46%

Příloha 20: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod	35	85%	72	75%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	31	76%	57	59%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	28	68%	48	50%
SOŠ (N=57)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod	46	81%	72	75%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ	39	68%	57	59%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	37	65%	48	50%
Gymnázium (N=22)	Rozvoj spolupráce s VŠ	17	77%	38	40%
	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod	15	68%	72	75%
	Metod. podpora pro výuku tématu či vzděl. oblasti Člověk a svět práce na národ. úrovni	12	55%	32	33%
VOŠ (N=9)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod	6	67%	72	75%
	Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce	6	67%	38	40%
	Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit	6	67%	41	43%
Konzervatoř (N=1)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod	1	100%	72	75%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství	1	100%	50	52%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	1	100%	48	50%
	Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit	1	100%	41	43%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	1	100%	38	40%
Praktická škola (N=16)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod	10	63%	72	75%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství	8	50%	50	52%
	Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství	8	50%	44	46%
	Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců	8	50%	41	43%

7 Podpora inkluzivního vzdělávání v Ústeckém kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model¹ (1986), dle kterého mají lidé uznání za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky² na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků

¹ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

² HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

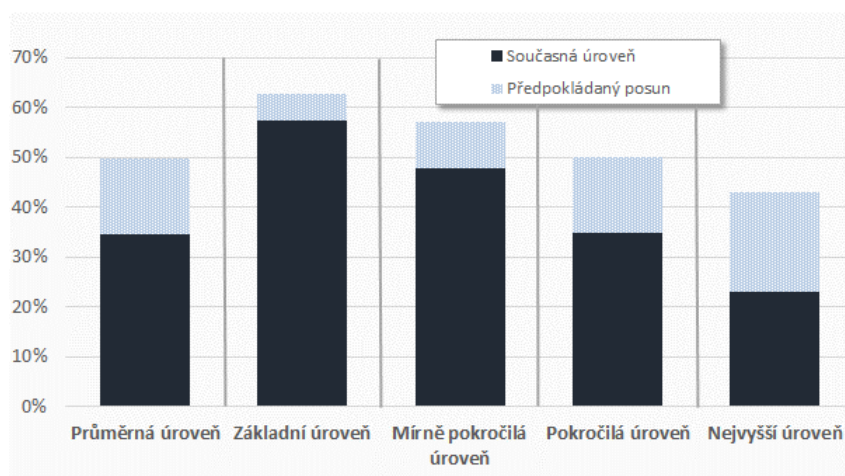
- Většina škol rozvíjí inkluzivní vzdělávání prostřednictvím činností spadajících do základní nebo mírně pokročilé úrovně. Inkluzivní vzdělávání je tedy hlavně rozvíjeno buď prostřednictvím dílčích činností, nebo školy pracují na ucelené strategii a využívají plány pedagogické podpory. Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci nejvyšší úrovně – školy do budoucna deklarují zájem o činnosti, jež v sobě mají prvky systematického přístupu k inkluzivnímu vzdělávání a o rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších činností.
- Je samozřejmostí, že školy evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, při péči o ně spolupracují s dalšími institucemi a vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. SOU i SOŠ se zaměřují na vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Na SOU při péči o tyto žáky zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány. Na VOŠ ještě vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků. Gymnázia navíc zohledňují charakter obtíží žáků při přijímacím řízení i při ukončování studia, praktické školy zohledňují charakter obtíží žáků při ukončování studia a vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků.
- Pro všechny druhy škol platí, že jsou omezeny nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve školách a nedostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro inkluzivní vzdělávání. U SOU a VOŠ činí potíže malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání, u SOŠ se jedná spíše o problém nedostatečného vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání. Gymnázia se potýkají s problémy nedostatečného vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání a nedostačujících možnosti pro zajištění asistentů pedagogů. Praktické školy také zmiňují nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů a některým vadí, že na škole nepůsobí poradenské pracoviště s psychologem nebo speciálním pedagogem v týmu.
- Školám by výrazně nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. SOU dále zdůrazňují potřebu opatření ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a další vzdělávání pedagogů v různých formách hodnocení žáků. SOŠ by pomohlo vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a rovněž vzdělávání vyučujících ve formách hodnocení, v případě VOŠ je potřebné zajištění prostorových dispozic škol pro inkluzivní vzdělávání a vytvoření školního poradenského pracoviště se žáky. Gymnázia i konzervatoř dále považují za potřebné vzdělávání vyučujících v oblasti metod a forem práce. Praktické školy kromě finančního zajištění nejčastěji zmiňují potřebu zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy v Ústeckém kraji v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně (57 %), tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit. Školy dále vykonávají řadu aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně (48 %), kdy školy mají již zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. Do jisté míry mají školy zpracované také komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (pokročilá úroveň - 35 %). Nejmenší část aktivit je školami vykonávána na nejvyšší úrovni (23 %), charakteristické dalším rozvíjením komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 20 p. b.), větší rozvoj je také plánován v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 15 p. b.). V rámci mírně pokročilé úrovně je již plánován výrazně menší rozvoj (předpokládaný posun o 9 p. b.), stejně tak u základní úrovně (o 5 p. b.). Střední a vyšší odborné školy tedy plánují rozvoj směrem ke komplexnímu pojetí inkluzivního vzdělávání, které bude dále ještě rozšiřováno.

Graf 59: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun



Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního

vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se SVP žáků a využívají formativní hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Zaměříme-li se na předpokládané posuny v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání v Ústeckém kraji podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 21), můžeme konstatovat, že téměř všechny typy škol realizují v oblasti inkluzivního vzdělávání nejčastěji aktivity na základní úrovni, tedy přijímají žáky se SVP a věnují se jim na základě platné legislativy. Jedinou výjimku tvoří gymnázia, kde mírně vyšší míru realizace

získaly aktivity v rámci mírně pokročilé úrovně, kdy školy mají v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory.

SOU a SOŠ se soustředí především na aktivity, které lze zařadit do základní (66 % u SOU a 61 % u SOŠ) a mírně pokročilé úrovně (54 % u SOU a 50 % u SOŠ) – inkluzivní vzdělávání je realizováno buďto formou dílčích aktivit nebo školy pracují s vytvořenou strategií a plány pedagogické podpory. Největší posun lze očekávat v rámci komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání a jeho dalšího rozvoje (posun na nejvyšší úrovni o 23 p. b. u SOU a 21 p. b. u SOŠ).

Také **vyšší odborné školy** nejvíce aktivit v této oblasti vykazují na základní úrovni, tj. inkluzivní vzdělávání rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit (56 %). Navýšení počtu aktivit plánují zejména na nejvyšší úrovni, tj. zaměří se na zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání a jeho dalšího rozšiřování.

Gymnázia inkluzivní vzdělávání rozvíjejí především v rámci mírně pokročilé (55 %) a základní úrovně (52 %). I v jejich případě lze očekávat nejvýraznější posun v rámci pokročilé a nejvyšší úrovně, tj. k zpracování a rozšiřování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Konzervatoř rozvíjí inkluzivní vzdělávání především v rámci základní úrovně (75 %), formou dílčích aktivit a činností, významná je zde i mírně pokročilá úroveň (70 %). Posun je očekáván pouze v rámci dosud nenaplněvané nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 63 p. b.).

Praktické školy se svými činnostmi pohybují napříč všemi sledovanými úrovněmi, nejvíce činností spadá do základní úrovně (48 %), kdy je inkluzivní vzdělávání inkluzivní vzdělávání rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit. Posun lze předpokládat hlavně v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 19 p. b.).

7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

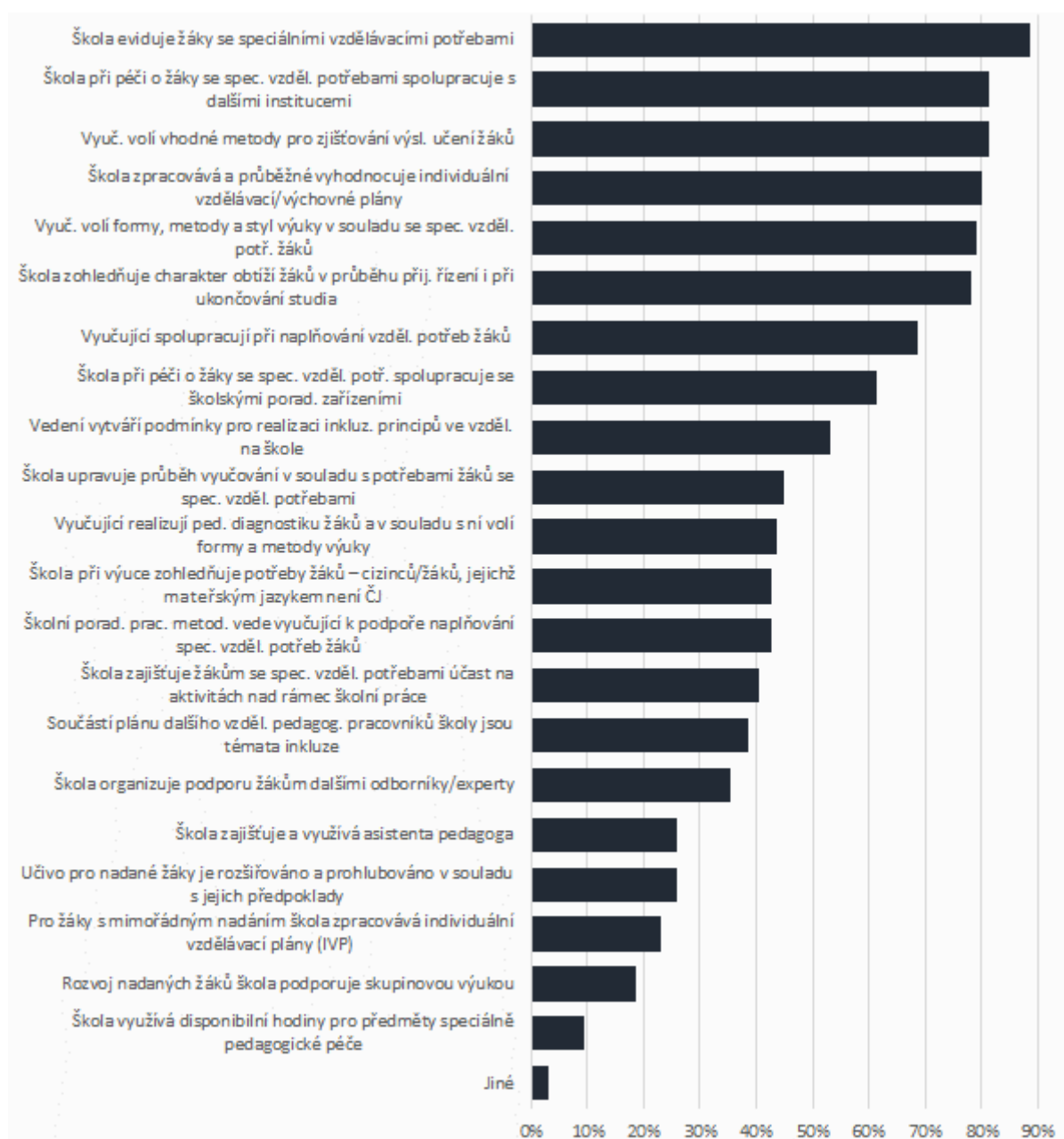
V rámci inkluzivního vzdělávání se školy v Ústeckém kraji zejména evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (88 %), při péči o ně spolupracují s dalšími institucemi (81 %) a vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (81 %). Školy dále ve velké míře zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací a výchovné plány (80 %), jejich vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (79 %) a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (78 %).

V 69 % škol vyučující při naplňování vzdělávacích potřeb žáků vzájemně spolupracují, na 61 % škol při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Vedení nadpoloviční většiny škol v Ústeckém kraji vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (53 %).

Téměř na polovině škol v kraji v rámci podpory inkluzivního vzdělávání škola upravuje průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se spec. vzdělávacími potřebami (45 %), vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků a v souladu s ní volí formy a metody výuky (44 %), škola při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců nebo žáků, jejichž mateřským jazykem není čeština (43 %), školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k podpoře naplňování spec. vzdělávacích potřeb žáků (43 %) a nebo škola zajišťuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce (41 %).

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou na 39 % škol témata inkluze. 35 % škol organizuje podporu žákům dalšími odborníky nebo experty a více než čtvrtina škol zajišťuje a využívá asistenta pedagoga (26 %). Stejně vysoký je podíl škol, které pro nadané žáky rozšiřují a prohlubují učivo v souladu s jejich předpoklady (26 %). Pro žáky s mimořádným nadáním 23 % škol zpracovává individuální vzdělávací plány (IVP). Pětina škol podporuje rozvoj nadaných žáků skupinovou výukou (19 %). Necelá desetina škol využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (9 %).

Graf 60: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí



Zaměříme-li se na činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání podílejí v podrobnějším pohledu podle typu škol (viz. Příloha 22), pak napříč všemi typy patří mezi hlavní aktivity v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Druhou dominantní aktivitou, kterou uvádějí rovněž téměř všechny typy škol (s výjimkou VOŠ), je spolupráce při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními.

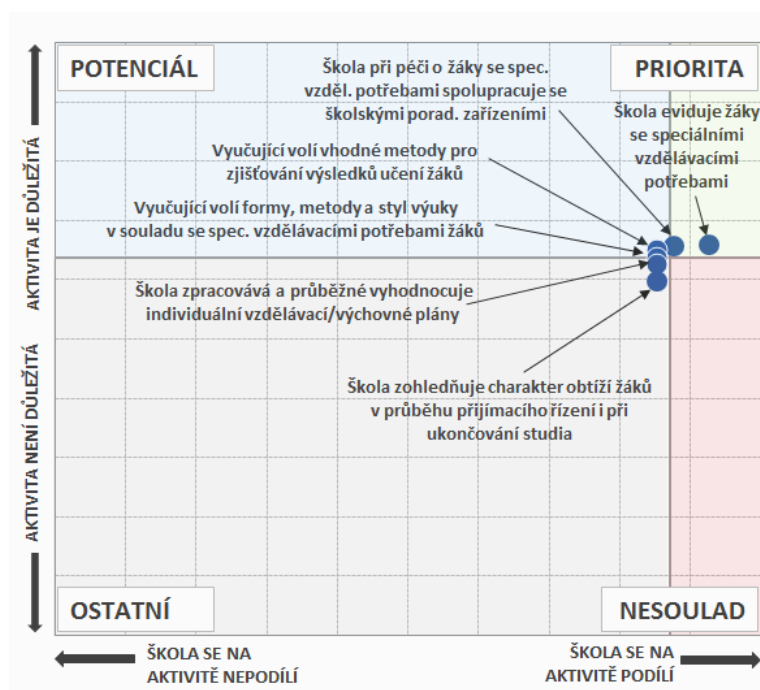
SOU i SOŠ kromě toho, že evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (93 % SOU, 88 % SOŠ), také jejich vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (85 % SOU, 89 % SOŠ) i formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (85 % SOU, 82 % SOŠ). SOU i SOŠ při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (88 % SOU, 82 % SOŠ) a na 85 % SOU zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací a výchovné plány a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Na všech **VOŠ** v Ústeckém kraji vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků, většina VOŠ vede evidenci žáků se SVP (89 %) a vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (89 %).

Gymnázia zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací nebo výchovné plány (100 %), také evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (95 %). Jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se vzdělávacími potřebami žáků (77 %), zohledňují charakter obtíží žáků při přijímacím řízení i při ukončování studia (77 %) a spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (77 %). **Konzervatoř** uplatňuje převážnou většinu dosud uvedených aktivit – eviduje žáky se SVP, při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními, zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací a výchovné plány a její vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků i vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků.

Praktické školy evidují žáky se SVP, zohledňují charakter obtíží žáků při ukončování studia, spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (vše 81 %).

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 61: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost



Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje pro SOU prioritu zejména evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při péči o ně. Nejenže školy tyto aktivity ve velké míře realizují, ale zároveň je považují za důležité.

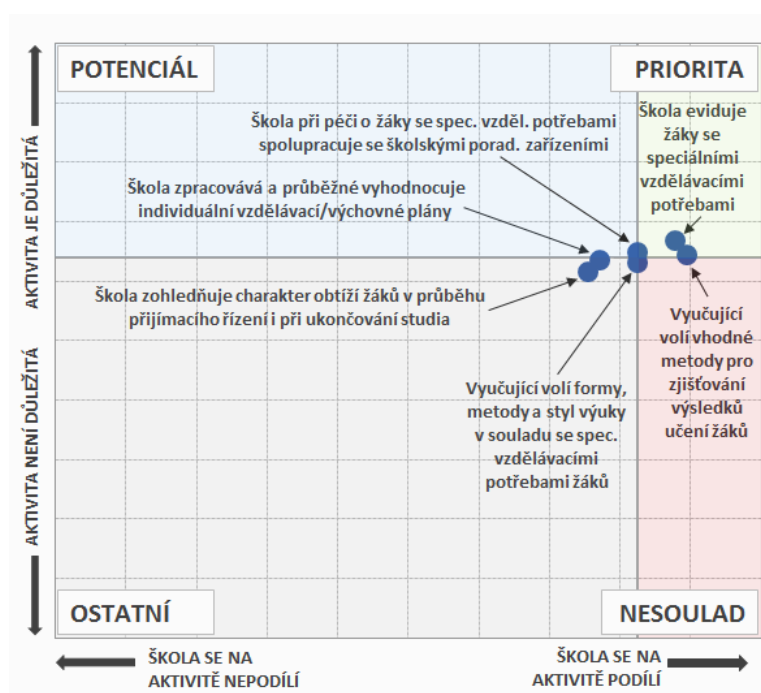
Školy ve větší míře uvádějí, že vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků, a také volí formy, metody a styl výuky v souladu s potřebami žáků. Současně tyto aktivity považují za

poměrně důležité, čímž představují pro školy potenciál v dalším rozvoji inkluzivního vzdělávání.

Nezanedbatelnou aktivitou z hlediska četnosti využívání je i zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů a zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu

přijímacího řízení i při ukončování studia. Nicméně SOU v Ústeckém kraji je nepovažují za velmi důležité.

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost



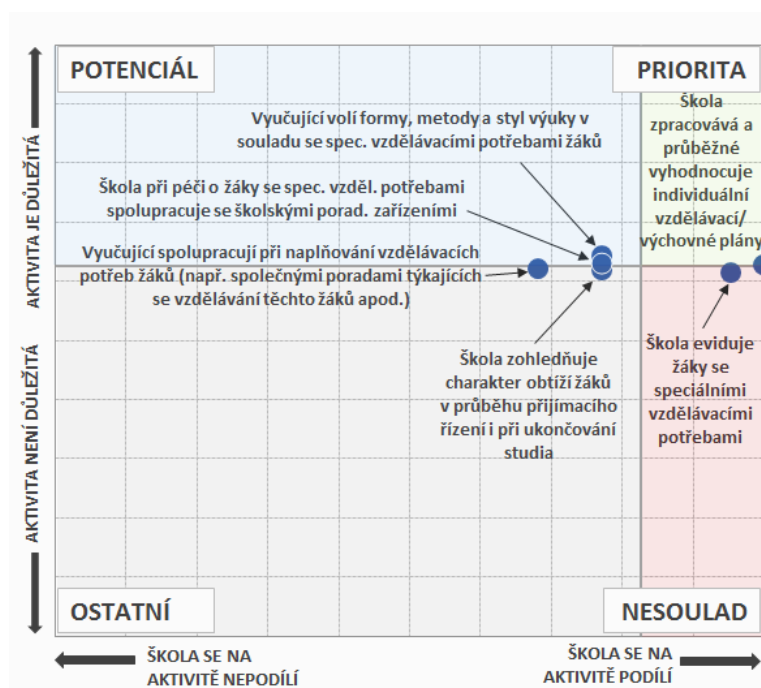
Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje priority SOŠ evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. Tyto činnosti realizují školy nejčastěji a zároveň ji ve srovnání s ostatními sledovanými položkami považují za důležité.

Určitý prostor pro rozvíjení inkluzivního vzdělávání na středních odborných školách je ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči a ve zpracovávání

a průběžném vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů.

Hojně realizovanou a zároveň poměrně důležitou aktivitou je pro SOŠ volba forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Školy rovněž, i když v menší míře, zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a ukončování studia, a současně tuto aktivitu považují za méně důležitou.

Graf 63: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost



Prioritou gymnázií ve vztahu k inkluzi je zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů. Jmenovanou aktivitu realizují všechny gymnázia a zároveň jí přikládají relativně vysokou důležitost.

Většina gymnázií své žáky se speciálními vzdělávacími potřebami eviduje, nicméně této aktivitě přikládají menší důležitost a evidence tedy pro ně není z hlediska inkluzivního přístupu prioritou.

Dalšími významnými aktivitami gymnázií v kraji je volba formy,

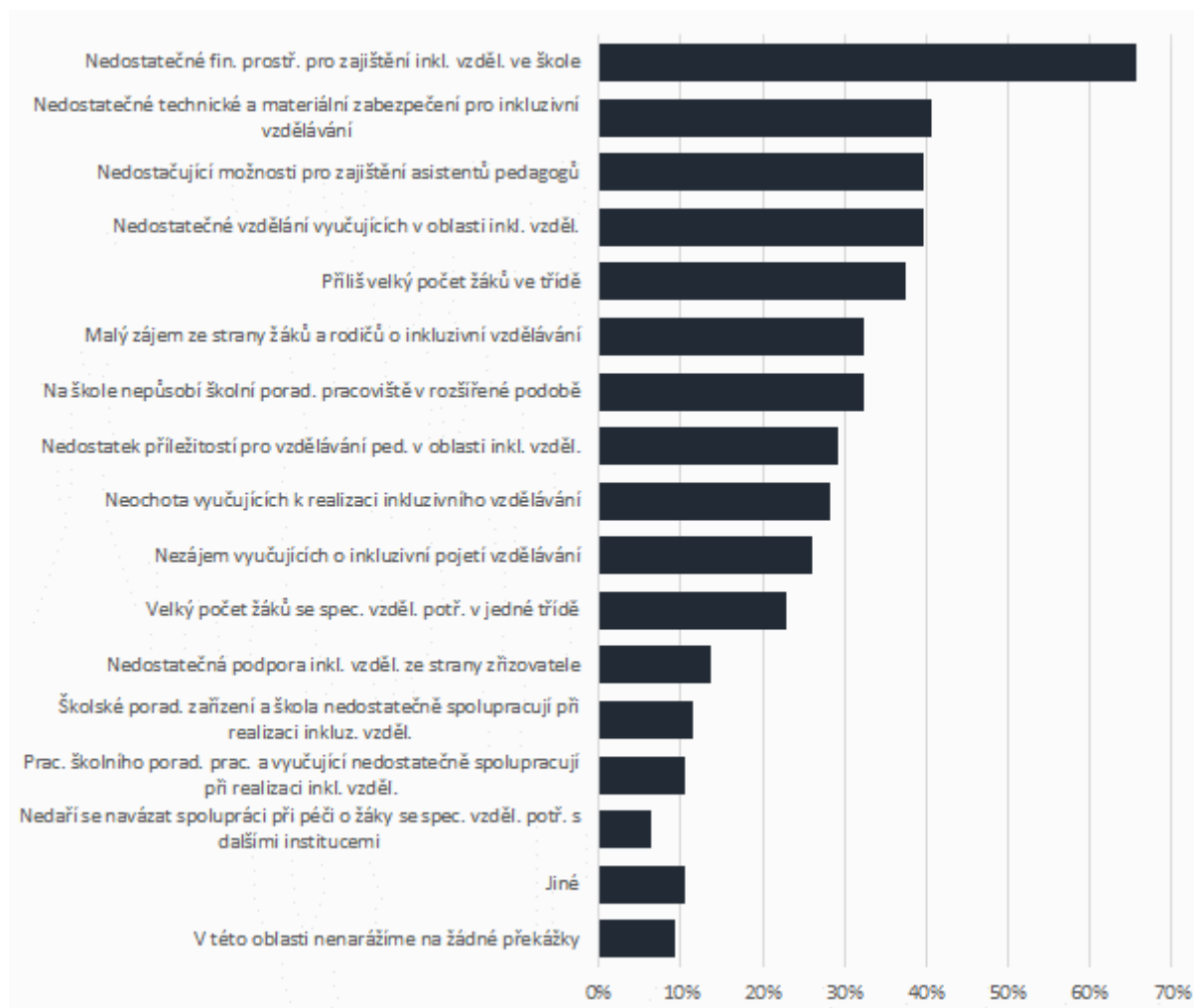
metody a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, která mají žáky v péči. Tyto aktivity jsou školami považovány za nadprůměrně důležité, ale vzhledem k tomu, že jsou realizovány menším množstvím škol, představují spíše potenciál dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání. Za aktivitu, která má v sobě jistý potenciál lze považovat i zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia.

Méně rozvinutá, ale na průměrné důležitosti, je spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Nejčastěji zmiňovaným problémem v Ústeckém kraji jsou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (66 %). Školy dále zmiňují nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (41 %), nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (40 %), nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (40 %) a příliš velký počet žáků ve třídě (38 %).

Graf 64: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání



Třetinu škol trápí malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání, nebo fakt, že na škole nepůsobí školní pedagogické pracoviště v rozšířené podobě (obojí 32 %). Necelých třicet procent škol brzdí nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (29 %) nebo

narážejí na neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (28 %). Čtvrtina škol se domnívá, že vyučující nemají o inkluzivní pojetí vzdělávání zájem (26 %). Necelá čtvrtina škol si uvědomuje, že překážkou v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání je velký počet žáků se spec. vzdělávacími potřebami v jedné třídě (23 %). 14 % škol cítí nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele.

Více než desetina škol uvedla, že školské poradenské zařízení a škola nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání (11 %), desetina škol uvedla totéž stanovisko ve vztahu ke spolupráci pracovníků školského poradenského pracoviště a vyučujících. 6 % škol se nedaří navázat spoluprací při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi. Na druhou stranu – téměř desetina škol v oblasti inkluze na žádné překážky nenaráží (9 %).

Podíváme-li se na nejčastější překážky v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání podle jednotlivých typů škol (viz. Příloha 23), pak pro všechny typy škol platí, že jsou v první řadě omezeny nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve školách.

SOŠ a SOU kromě nedostatku financí pro zajištění inkluzivního vzdělávání na školách (61 % SOU, 68 % SOŠ), uvádějí i nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (46 % SOU, 44 % SOŠ). SOU upozorňují i na malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (46 %) a SOŠ na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (42 %).

VOŠ uvádějí na předních místech nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (89 %), nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (78 %) a malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (67 %).

Gymnázia se kromě finančního (82 %) a technického zabezpečení (59 %) potýkají s problémy nedostatečného vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (64 %) a nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagogů (59 %).

Konzervatoř kromě nedostatku financí pociťuje nezájem o inkluzi a neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání.

Praktické školy opět kromě nedostatku financí (44 %) nejčastěji zmiňují nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (38 %) a některé školy za překážku považují skutečnost, že na školách nepůsobí poradenská pracoviště v rozšířené podobě, tj. s psychologem nebo speciálním pedagogem v týmu (31 %).

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

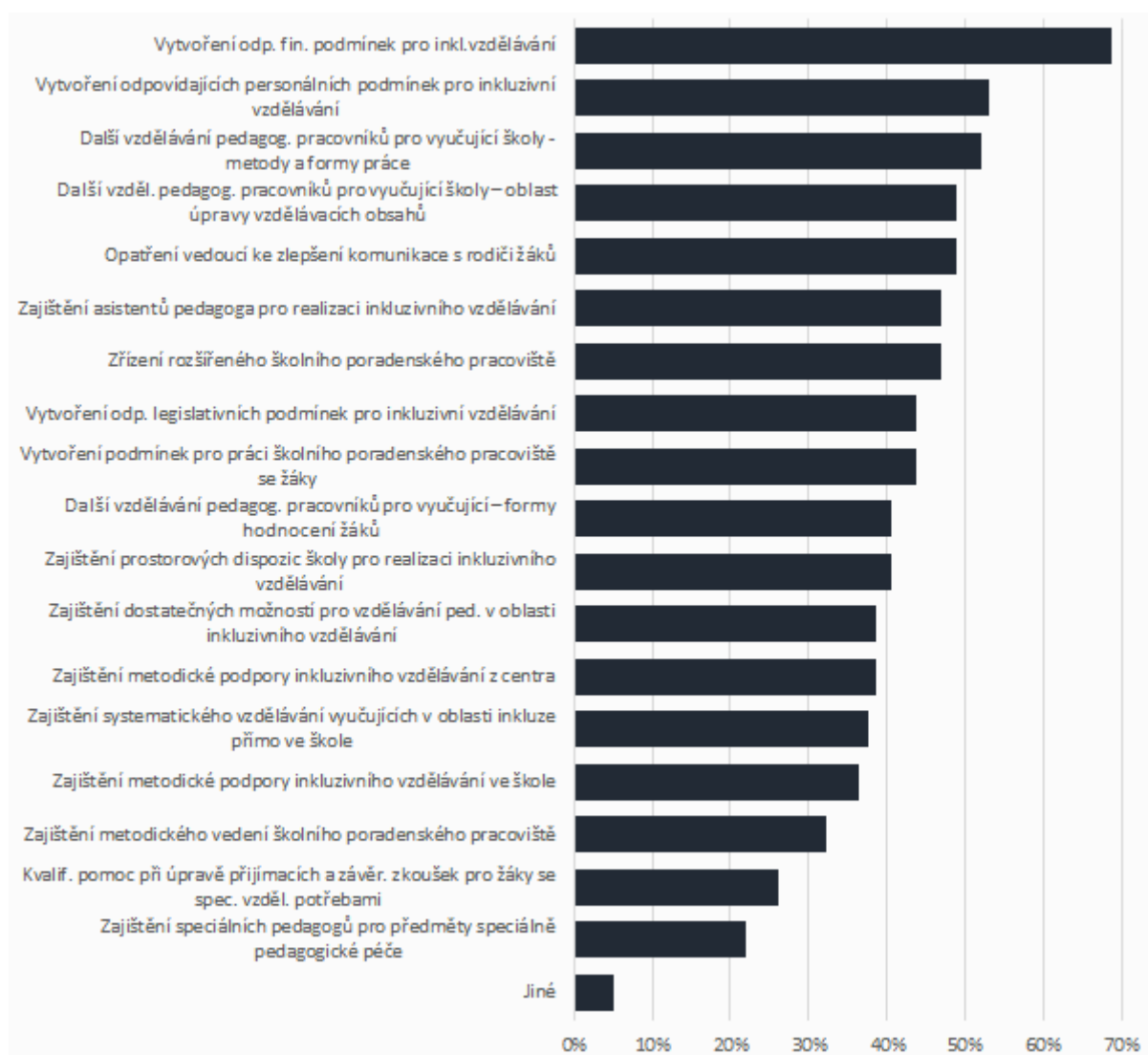
Školám by výrazně nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (69 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (53 %), další vzdělávání vyučujících na školách v oblasti metod a forem práce (52 %) i v oblasti úprav vzdělávacích obsahů (49 %) a vytvoření opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (49 %).

Dalšími opatřeními, v nichž téměř polovina škol v Ústeckém kraji spatřuje šanci na dosažení cíle v oblasti inkluzivního vzdělávání, jsou zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (47 %), zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (47 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (44 %) a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (44 %).

Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující ohledně forem hodnocení žáků by ocenilo 41 % škol, stejně tak jako zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Další více než třetina škol se přiklání k zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (39 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (39 %) nebo ve škole (36 %), zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (38 %), popřípadě k zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (32 %).

Čtvrtina škol v kraji spatřuje cestu ke zvolenému cíli v kvalifikované pomoci při úpravě přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se spec. vzdělávacími potřebami (26 %) a 22 % škol podpořilo myšlenku zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče.

Graf 65: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání



Zaměříme-li se na potřebná opatření podrobněji z pohledu jednotlivých typů škol (viz. Příloha 24), pak se v návrzích opatření na všech druzích škol objevuje požadavek na vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

SOU vedle vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (73 %) dále zdůrazňují potřebu opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (63 %) a další vzdělávání

pedagogických pracovníků pro vyučující v různých formách hodnocení žáků (63 %). **SOŠ** by pomohlo vytvoření odpovídajících finančních (74 %) a personálních (56 %) podmínek pro inkluzivní vzdělávání a rovněž vzdělávání vyučujících ve formách hodnocení (54 %).

V případě **VOŠ** jsou to rovněž finanční (100 %) a personální podmínky (78 %), dále zajištění prostorových dispozic škol pro realizaci inkluzivního vzdělávání (56 %) a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (56%).

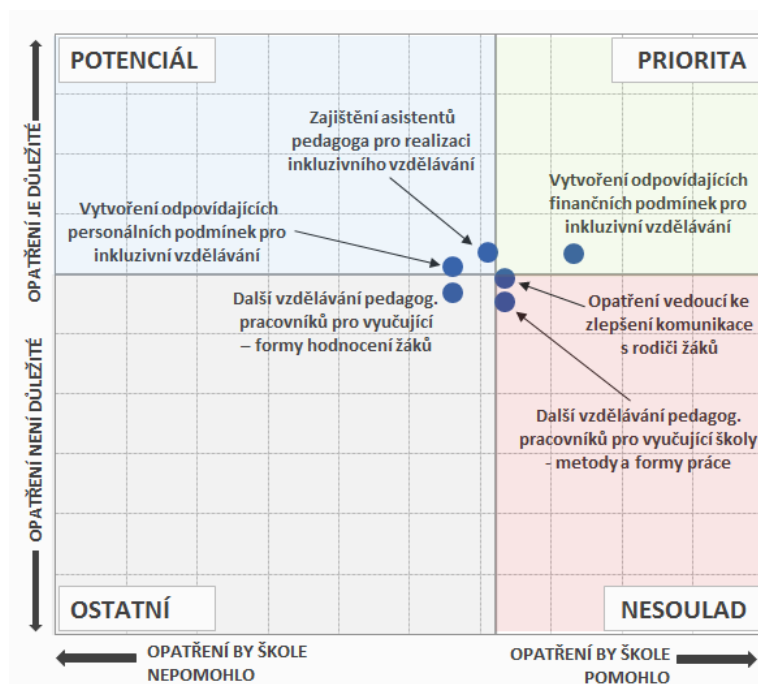
Gymnázia považují za potřebné především vzdělávání vyučujících v oblasti metod a forem práce a organizace vzdělávání (77 %). Dále by jim pomohlo vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek (73 %) pro inkluzivní vzdělávání. **Konzervatoř** vedle financí zdůrazňuje potřebu zajištění vzdělávání vyučujících v oblasti metod a forem práce i forem hodnocení žáků.

Praktické školy kromě finančního zajištění (50 %) nejčastěji zmiňují potřebu zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (44 %) a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (44 %).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Opatření, která by školám v Ústeckém kraji pomohla v oblasti inkluzivního vzdělávání, bylo možné hodnotit i z hlediska důležitosti, jakou jim jednotlivé školy přiřadily. V následujícím textu se podíváme na důležitost jednotlivých opatření pro vybrané typy škol zvláště (SOU, SOŠ a gymnázia).

Graf 66: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost



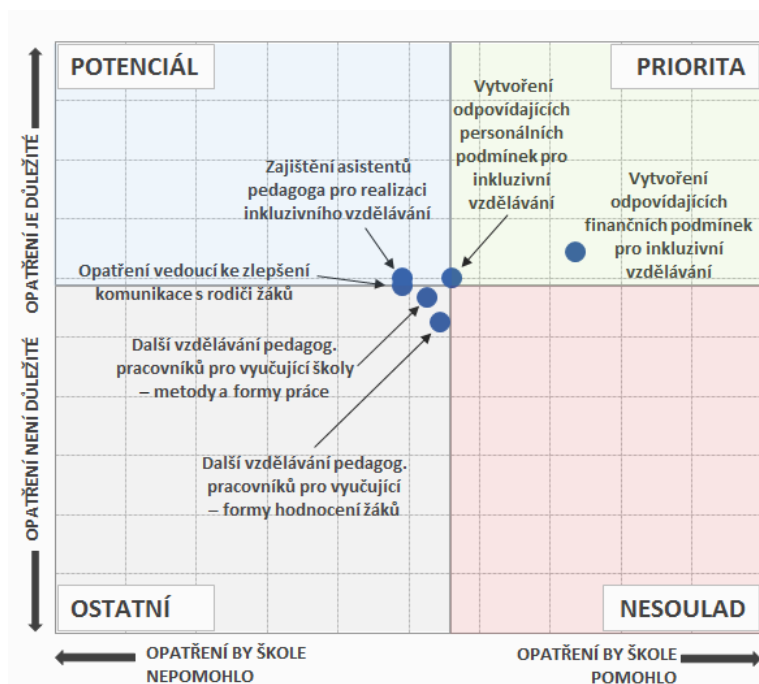
Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření v oblasti podpory rozvoje inkluzivního vzdělávání na školách představuje největší prioritu SOU vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a částečně také opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků – tato opatření jsou SOU zmiňována nejčastěji a jejich důležitost je vysoká.

Prostor pro další rozvoj inkluzivního vzdělávání by mohlo přinést zajištění asistentů pedagoga pro realizaci

inkluzivního vzdělávání a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Důležitost těchto opatření pro SOU byla nadprůměrná.

SOU často uvedly i potřebu dalšího vzdělávání vyučujících v oblasti forem a metod práce a v menší míře i vzdělávání ve formách hodnocení žáků, nicméně těmto opatřením nepřisuzují velkou důležitost.

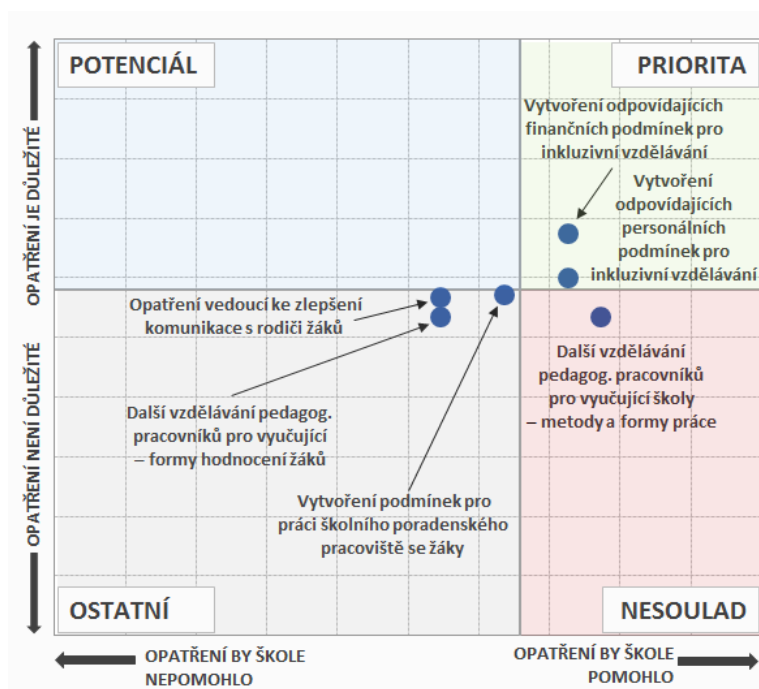
Graf 67: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost



pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání a v opatřeních vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Pro školy jsou tato opatření do značné míry důležitá.

SOŠ rovněž zdůrazňují potřebu vzdělávání vyučujících, a to jak v oblasti forem a metod práce, tak i v oblasti forem hodnocení žáků – tato opatření jsou nicméně ve srovnání s ostatními položkami o něco méně důležitá.

Graf 68: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost



Mezi hlavní priority SOŠ z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření realizace inkluzivního vzdělávání na školách patří jednoznačně vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření by pomohlo největšímu počtu škol a zároveň mu školy přikládají největší význam. Další prioritou středních odborných škol je vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

Určitý potenciál leží v opatření vedoucí k zajištění asistentů

Hlavní prioritou gymnázií je vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Tato opatření hodnotí gymnázia v kraji jako nejdůležitější. Další prioritní opatření představuje pro gymnázia vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

Gymnázia nejčastěji uvádějí potřebu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce – toto opatření však považují ve srovnání s ostatními položkami za méně důležité.

Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti forem hodnocení žáků i opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků uvádějí gymnázia již v menší míře a přisuzují jim i nižší míru důležitosti.

7.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (80 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (76 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (71 % škol)

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (71 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (71 % škol)

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVYP (individuální výchovný plán). (71 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci inkluzivního vzdělávání realizují

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (93 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (88 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (85 % škol)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (85 % škol)
- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (85 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (85 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (61 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (46 % škol)
- Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (46 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (44 % škol)
- Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (41 % škol)
- Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (41 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (73 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (63 % škol)
- Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (63 % škol)
- Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (61 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (56 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (56 % škol)

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (85 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (83 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (80 % škol)

Pracujeme s integrovanými žáky; tuto práci koordinujeme a usměrňujeme. (78 % škol)

Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (78 % škol)

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (76 % škol)

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (76 % škol)

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (76 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání SOŠ

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (72 % škol)

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (68 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (67 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (67 % škol)

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (65 % škol)

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (63 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci inkluzivního vzdělávání realizují

- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (89 % škol)
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (88 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (82 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (82 % škol)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (77 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (75 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (68 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (44 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (42 % škol)
- Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (40 % škol)
- Nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (39 % škol)
- Příliš velký počet žáků ve třídě (37 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (74 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (56 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (54 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (53 % škol)
- Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (49 % škol)
- Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (49 % škol)

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (81 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (75 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (74 % škol)

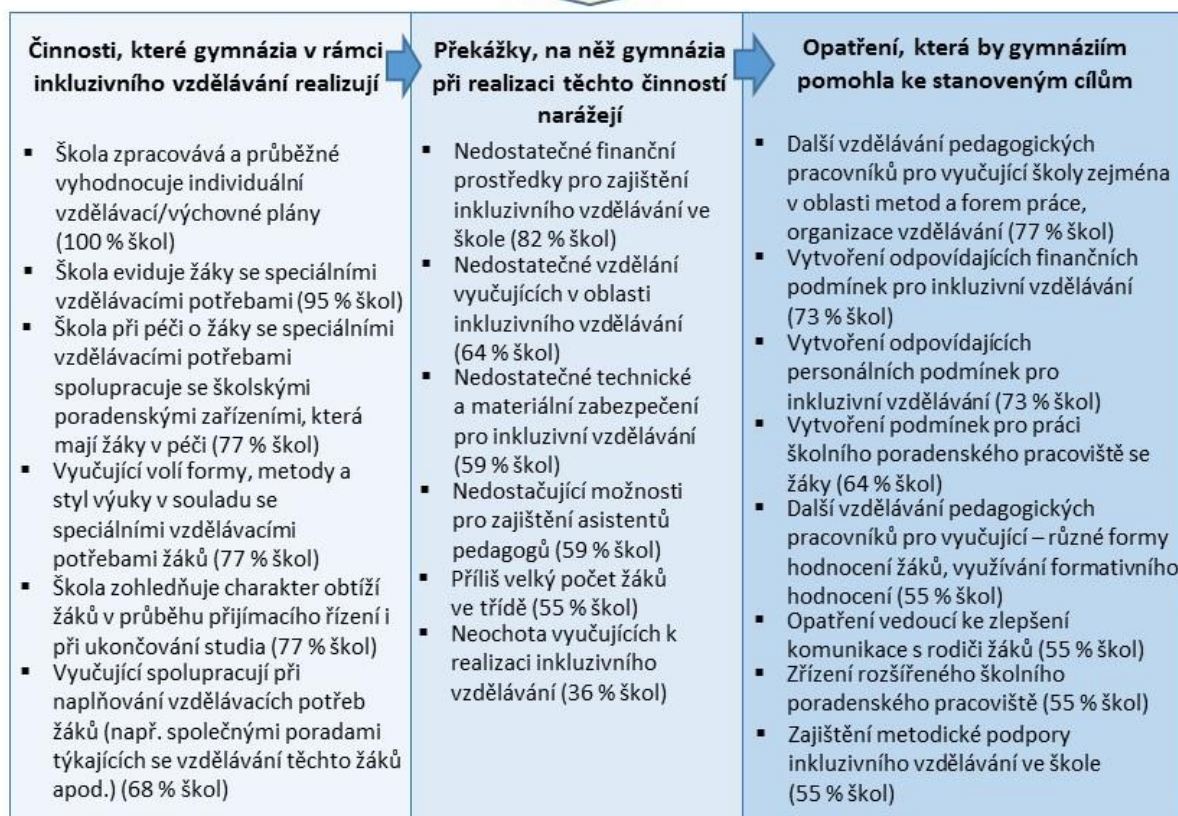
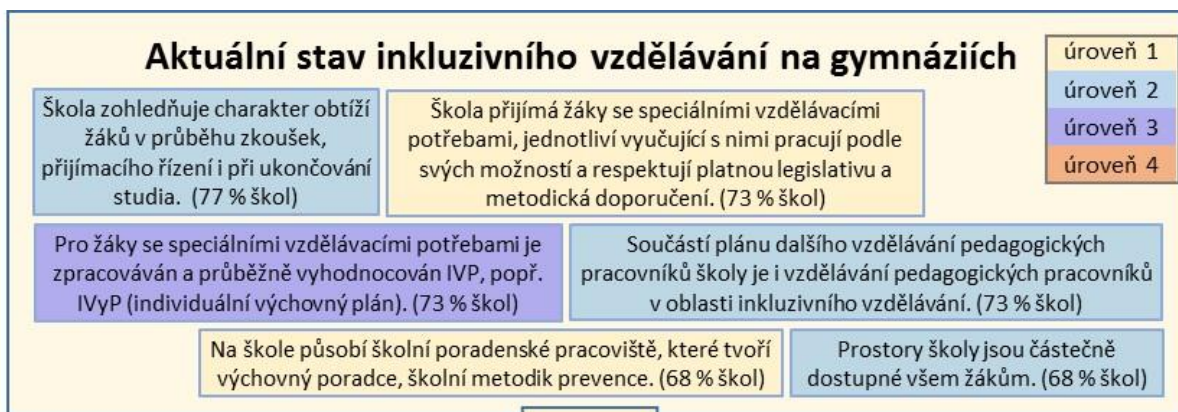
Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (70 % škol)

Prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům. (70 % škol)

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (70 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.



*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 21: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=41)	Průměrná úroveň	 40%	 + 17%
	Základní úroveň	 66%	 + 6%
	Mírně pokročilá úroveň	 54%	 + 10%
	Pokročilá úroveň	 41%	 + 15%
	Nejvyšší úroveň	 27%	 + 23%
SOŠ (N=57)	Průměrná úroveň	 36%	 + 15%
	Základní úroveň	 61%	 + 6%
	Mírně pokročilá úroveň	 50%	 + 9%
	Pokročilá úroveň	 36%	 + 14%
	Nejvyšší úroveň	 23%	 + 21%
Gymnázium (N=22)	Průměrná úroveň	 35%	 + 17%
	Základní úroveň	 52%	 + 6%
	Mírně pokročilá úroveň	 55%	 + 9%
	Pokročilá úroveň	 38%	 + 21%
	Nejvyšší úroveň	 19%	 + 20%
VOŠ (N=9)	Průměrná úroveň	 30%	 + 18%
	Základní úroveň	 56%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 42%	 + 3%
	Pokročilá úroveň	 27%	 + 15%
	Nejvyšší úroveň	 22%	 + 32%
Konzervatoř (N=1)	Průměrná úroveň	 35%	 + 24%
	Základní úroveň	 75%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 70%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 44%	 + 0%
	Nejvyšší úroveň	 0%	 + 63%
Praktická škola (N=16)	Průměrná úroveň	 30%	 + 15%
	Základní úroveň	 48%	 + 5%
	Mírně pokročilá úroveň	 29%	 + 14%
	Pokročilá úroveň	 28%	 + 12%
	Nejvyšší úroveň	 28%	 + 19%

*Příloha 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí –
podle typu školy*

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	38	 93%	85	 89%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	36	 88%	78	 81%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	35	 85%	78	 81%
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	35	 85%	75	 78%
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	35	 85%	76	 79%
SOŠ (N=57)	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	35	 85%	77	 80%
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	51	 89%	76	 79%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	50	 88%	85	 89%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	47	 82%	78	 81%
Gymnázium (N=22)	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	47	 82%	78	 81%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	22	 100%	77	 80%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	21	 95%	85	 89%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	17	 77%	78	 81%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	17	 77%	78	 81%
VOŠ (N=9)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	17	 77%	75	 78%
	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	9	 100%	76	 79%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	8	 89%	85	 89%
	Vyučující spolupracují při naplňov. vzděl. potřeb žáků (společ. poradami týkajícími se žáků)	8	 89%	66	 69%
Konzervatoř (N=1)	Vyučující spolupracují při naplňov. vzděl. potřeb žáků (společ. poradami týkajícími se žáků)	8	 89%	66	 69%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	1	 100%	85	 89%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	1	 100%	78	 81%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	1	 100%	78	 81%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	1	 100%	77	 80%
Praktická škola (N=16)	Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků	1	 100%	76	 79%
	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	13	 81%	85	 89%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se spec. vzdělávacími potřebami žáků	13	 81%	78	 81%
	Škola při péči o žáky se spec. vzděl. potřebami spolupracuje se školskými porad. zařízeními	13	 81%	78	 81%
Praktická škola (N=16)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	13	 81%	75	 78%

Příloha 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	25	61%	63	66%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	19	46%	39	41%
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	19	46%	31	32%
SOŠ (N=57)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	39	68%	63	66%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	25	44%	39	41%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	24	42%	38	40%
Gymnázium (N=22)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	18	82%	63	66%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	14	64%	38	40%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	13	59%	39	41%
	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	13	59%	38	40%
VOŠ (N=9)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	8	89%	63	66%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	7	78%	39	41%
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	6	67%	31	32%
Konzervatoř (N=1)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	1	100%	63	66%
	Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání	1	100%	27	28%
	Nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání	1	100%	25	26%
Praktická škola (N=16)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	7	44%	63	66%
	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	6	38%	38	40%
	Na škole nepůsobí šk. porad. pracoviště v rozšířené podobě	5	31%	31	32%

Příloha 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	30	73%	66	69%
	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	26	63%	47	49%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující – formy hodnocení žáků	26	63%	47	49%
SOŠ (N=57)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	42	74%	66	69%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	32	56%	51	53%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující – formy hodnocení žáků	31	54%	47	49%
Gymnázium (N=22)	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	17	77%	50	52%
	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	16	73%	66	69%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	16	73%	51	53%
VOŠ (N=9)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	9	100%	66	69%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	7	78%	51	53%
	Zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání	5	56%	39	41%
	Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky	5	56%	42	44%
Konzervatoř (N=1)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	1	100%	66	69%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující – formy hodnocení žáků	1	100%	47	49%
	Další vzdělávání pedagog. pracovníků pro vyučující školy - metody a formy práce	1	100%	39	41%
Praktická škola (N=16)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	8	50%	66	69%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	7	44%	45	47%
	Vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	7	44%	42	44%

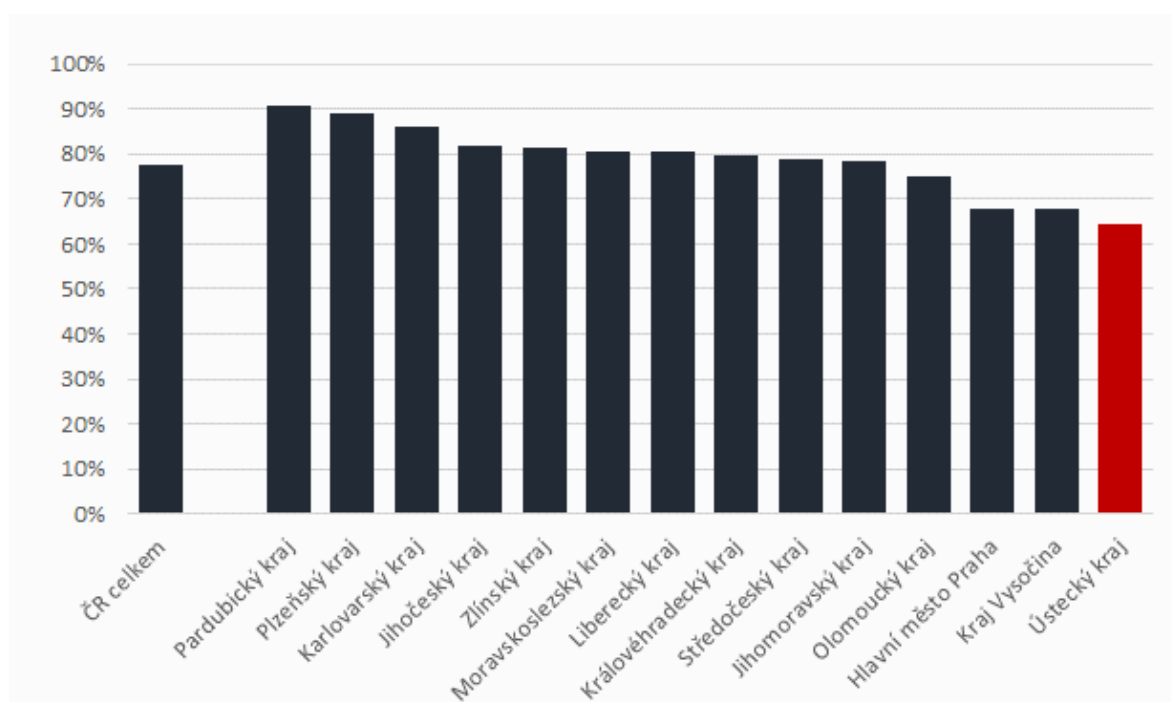
8 Podpora infrastruktury škol – investiční část

8.1 Zájem škol o čerpání investic v rámci ČR

Na celorepublikové úrovni deklarovalo zájem o čerpání z vyhrazených finančních prostředků 77 % škol. Největší zájem o čerpání finančních prostředků uvádí školy v Pardubickém (91 %), Plzeňském (89 %) a Karlovarském kraji (86 %). Nejmenší zájem deklarují školy z Hlavního města Prahy (68 %), Vysočiny (68 %) a Ústeckého kraje (65 %).

V Ústeckém kraji má zájem o čerpání z vyhrazených finančních prostředků pouze 65 % středních a vyšších odborných škol – ve srovnání s celorepublikovým výsledkem (v ČR deklaruje zájem o čerpání 77 % škol) je zde zájem o čerpání nejmenší, a to i přesto, že důležitost rozvoje infrastruktury je v kraji na prvním místě.

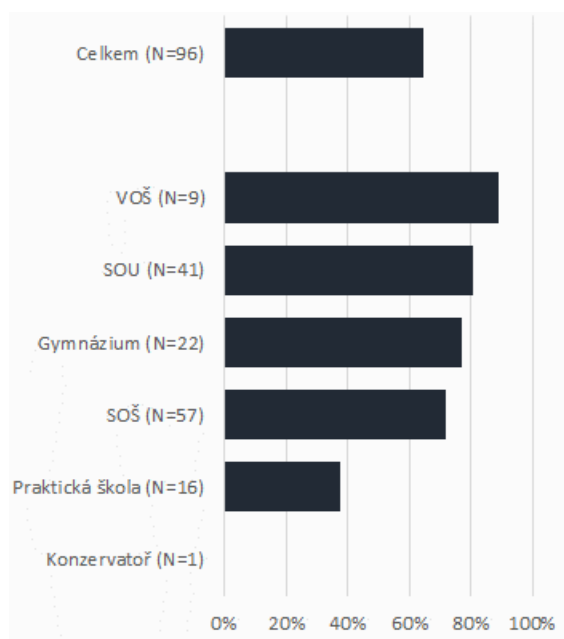
Graf 69: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích



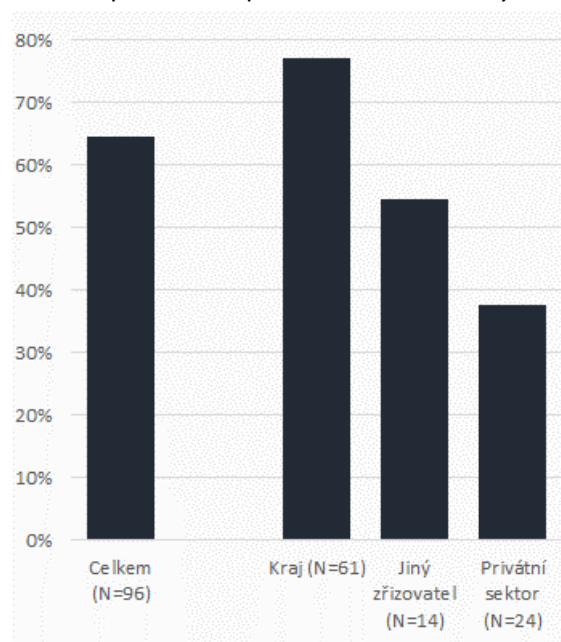
Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol ve vztahu k jejich zájmu o čerpání finančních prostředků, pak největší zájem o čerpání finančních prostředků projevily VOŠ (89 %). O čerpání prostředků mají výrazný zájem i SOU (80 %) a gymnázia (77 %). V rámci SOŠ projevilo zájem 72 % škol, což rovněž není zanedbatelný podíl. Z praktických škol projevilo zájem 38 %, konzervatoř nároky na finanční prostředky nevnesla.

Podíváme-li se podrobněji na zájem o čerpání finančních prostředků z hlediska škol podle jejich zřizovatelů, pak největší zájem o čerpání finančních prostředků projevily školy, jejichž zřizovatelem je kraj (77 %). Soukromých škol je v tomto kraji pouze 24 a zájem o čerpání finančních prostředků projevilo 38 % z nich. Škol, které mají jiného zřizovatele, je v kraji 14, přitom zájem o čerpání finančních prostředků mělo 55 % z nich.

Graf 70: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy



Graf 71: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatele školy

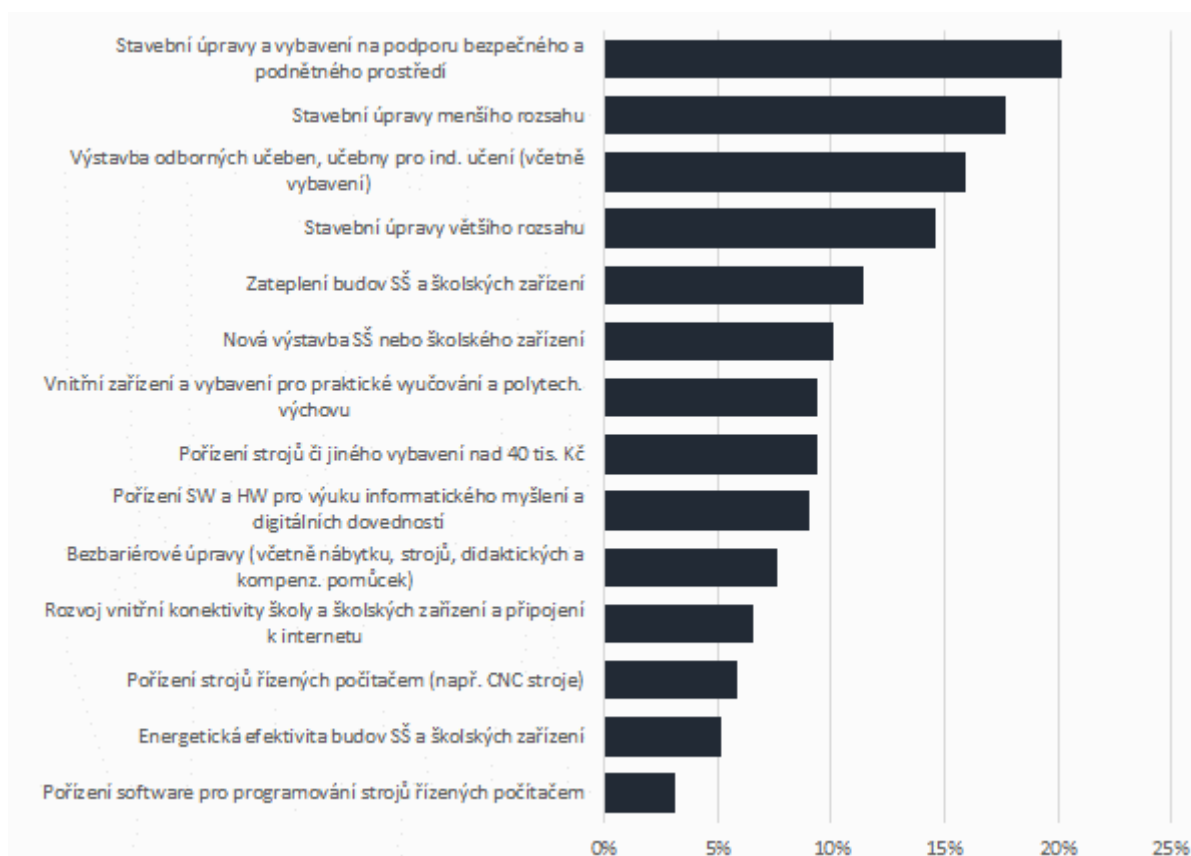


8.2 Preferované oblasti čerpání finančních prostředků

Mezi oblasti, v jejichž rámci školy nejčastěji plánují čerpání finančních prostředků, patří stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (20 %). Další záměry směřují na stavební úpravy menšího rozsahu (18 %), výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení (16 %) a stavební úpravy většího rozsahu (15 %). Školy dále plánují i zateplení školských zařízení (11 %) nebo novou výstavbu školy nebo školského zařízení (10 %).

Necelá desetina škol by ráda čerpala finanční prostředky na vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (9 %), pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (9 %), nebo pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (9 %). 8 % škol by vynaložilo část prostředků na bezbariérové úpravy (včetně nábytku, strojů, didaktických a kompenzačních pomůcek), 7 % by investovalo do rozvoje vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu. 6 % škol potřebuje pořídit stroje řízené počítačem (např. CNC stroje). 5 % škol by rádo vynaložilo prostředky na zajištění energetické efektivity budov SŠ a školských zařízení a 3 % má zájem o pořízení software pro programování strojů řízených počítačem.

Graf 72: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků



Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Zaměříme-li se podrobněji na preferované oblasti čerpání finančních prostředků podle typů škol (Tab. 3), pak pro školy všech typů představují jednu z nejčastěji uváděných oblastí stavební úpravy menšího rozsahu a stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí.

SOU mají v plánu čerpat finanční prostředky především na podporu podnětného a bezpečného prostředí (27 %), dále pro nespecifikované stavební úpravy menšího (24 %) či většího rozsahu (23 %). **SOŠ** mají v plánu čerpat finanční prostředky primárně pro stavební úpravy menšího rozsahu (22 %), dále na podporu podnětného a bezpečného prostředí (20 %) a stavební úpravy většího rozsahu (19 %).

VOŠ své plány zaměřují především na stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (41 %). Dále mají zájem o pořízení vnitřního zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (30 %) a o stavební úpravy malého rozsahu (33 %). Obecně je zájem VOŠ o stavební úpravy vyšší než zájem středních škol.

Gymnázia hodlají čerpat finanční prostředky na výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení (26 %), na stavební úpravy a podporu bezpečného a podnětného prostředí (26 %) a stavební úpravy menšího rozsahu (18 %).

Konzervatoř čerpání financí na investice neplánuje.

Praktické školy se chtějí zaměřit na stavební úpravy a podporu bezpečného a podnětného prostředí (13 %), na stavební úpravy menšího rozsahu (10 %) a na pořízení vnitřního zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (8 %).

Tab. 3: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	33	27%	58	20%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	30	24%	51	18%
	Stavební úpravy většího rozsahu	28	23%	42	15%
SOŠ (N=57)	Stavební úpravy menšího rozsahu	37	22%	51	18%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	34	20%	58	20%
	Stavební úpravy většího rozsahu	33	19%	42	15%
Gymnázium (N=22)	Výstavba odborných učeben, učebny pro ind. učení (včetně vybavení)	17	26%	46	16%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	17	26%	58	20%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	12	18%	51	18%
VOŠ (N=9)	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	11	41%	58	20%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	9	33%	51	18%
	Vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytech. výchovu	8	30%	27	9%
Praktická škola (N=16)	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	6	13%	58	20%
	Stavební úpravy menšího rozsahu	5	10%	51	18%
	Vnitřní zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytech. výchovu	4	8%	27	9%

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

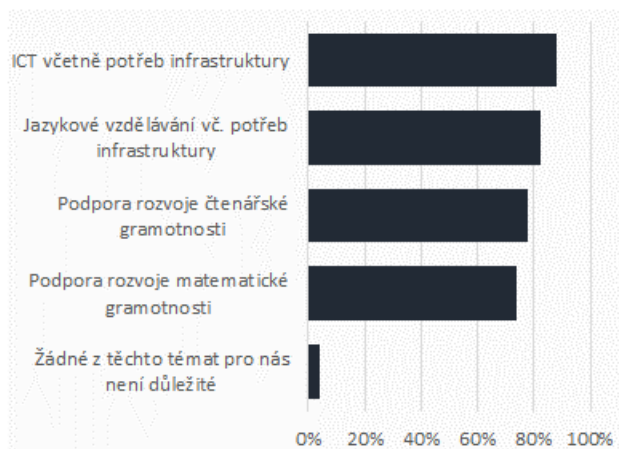
9 Nepovinné oblasti

Kromě výše uvedených tzv. povinných oblastí školy mohly uvést i důležitost dalších, tzv. nepovinných oblastí, ke kterým patří jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury, ICT včetně potřeb infrastruktury, podpory digitálních kompetencí a konektivity škol a dále podporu rozvoje matematické a čtenářské gramotnosti.

9.1 Důležitost nepovinných oblastí

V rámci nepovinných oblastí intervencí je pro střední a vyšší odborné školy v Ústeckém kraji nejdůležitější oblast ICT včetně potřeb infrastruktury (88 %), druhou nejdůležitější oblastí je jazykové vzdělávání (82 %). Na třetím místě se umístila podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (78 %), ve srovnání s ostatními oblastmi je nejméně důležitá podpora rozvoje matematické gramotnosti – její důležitost je však sama o sobě i tak vysoká (74 %).

Graf 73: Důležitost nepovinných oblastí



Zaměříme-li se opět na důležitost nepovinných oblastí podle jednotlivých typů škol, pak pro odborné školy jako **SOU, SOŠ i VOŠ** jsou oblasti považované školami za důležité prakticky stejné. Vždy je nejdůležitější oblastí ICT včetně potřeb infrastruktury a podpora jazykového vzdělávání včetně potřebné infrastruktury. Na dalších místech se střídá podpora čtenářské a podpora matematické gramotnosti.

V rámci **gymnází** je nejvíce zdůrazňována důležitost oblasti ICT a podpora matematické gramotnosti (obojí 95 %), dále pak podpora

jazykového vzdělávání a čtenářské gramotnosti.

Pro **konzervatoř** je rovněž nejdůležitější oblast ICT, dále jazykové vzdělávání a podpora čtenářské gramotnosti.

Praktické školy považují za nejdůležitější podporu čtenářské gramotnosti (81 %), a již v menší míře oblasti ICT, podporu matematické gramotnosti či jazykového vzdělávání.

Tab. 4: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=41)	ICT včetně potřeb infrastruktury	37	90%	84	88%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	35	85%	79	82%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	31	76%	71	74%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	30	73%	75	78%
SOŠ (N=57)	ICT včetně potřeb infrastruktury	53	93%	84	88%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	53	93%	79	82%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	43	75%	75	78%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	42	74%	71	74%
Gymnázium (N=22)	ICT včetně potřeb infrastruktury	21	95%	84	88%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	21	95%	71	74%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	20	91%	79	82%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	18	82%	75	78%
VOŠ (N=9)	ICT včetně potřeb infrastruktury	9	100%	84	88%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	9	100%	79	82%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	7	78%	75	78%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	7	78%	71	74%
Konzervatoř (N=1)	ICT včetně potřeb infrastruktury	1	100%	84	88%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	1	100%	79	82%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	1	100%	75	78%
Praktická škola (N=16)	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	13	81%	75	78%
	ICT včetně potřeb infrastruktury	9	56%	84	88%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	9	56%	71	74%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	6	38%	79	82%

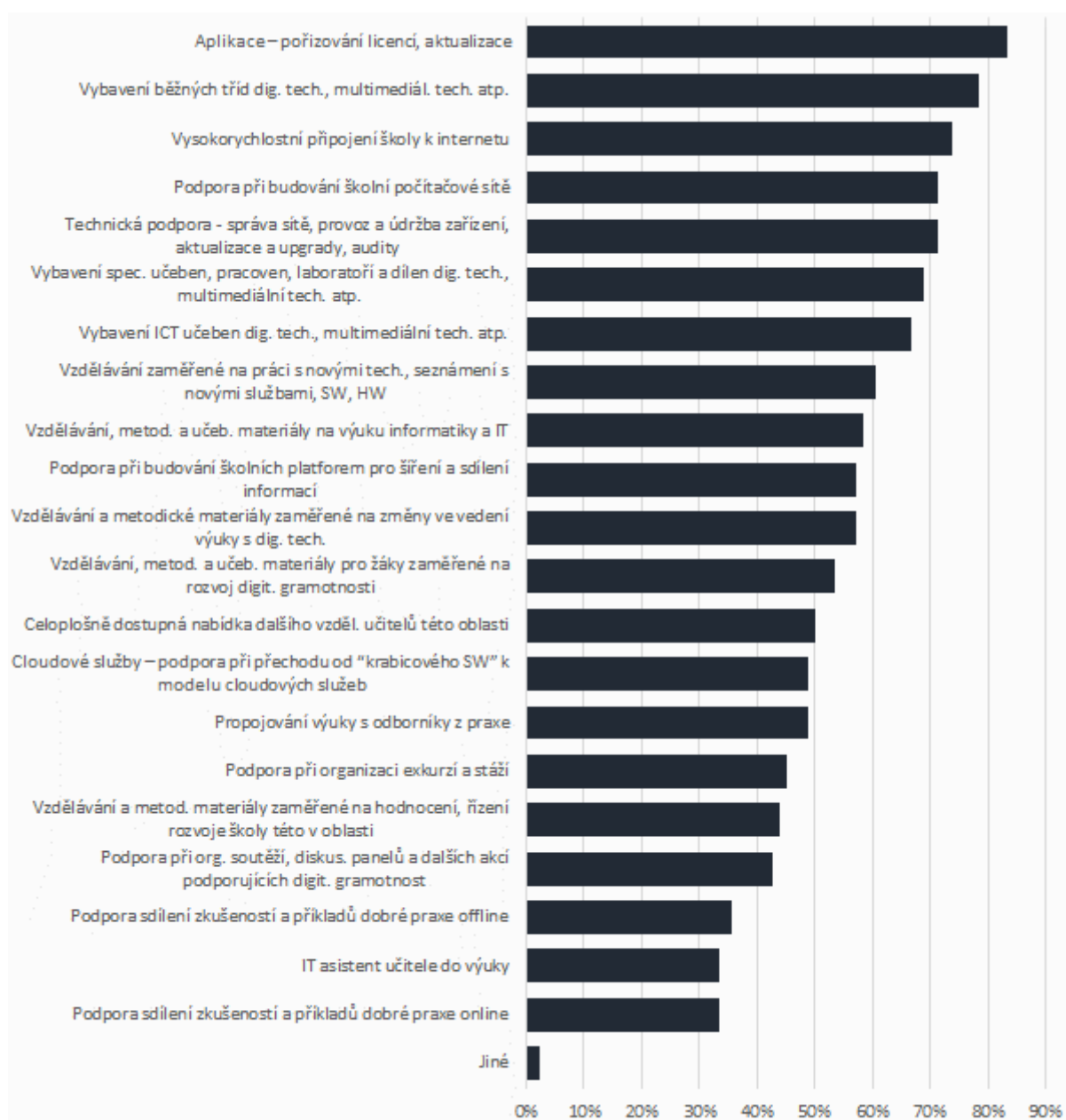
9.2 Opatření pro zlepšení v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury

Školám v Ústeckém kraji by v rámci oblasti ICT nejvíce pomohlo pořizování licencí a aktualizací k různým aplikacím (83 %). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a multimediální technikou (79 %), zajištění vysokorychlostní připojení školy k internetu (74 %), podpora při budování školní počítačové sítě (71 %), technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, auditů (71 %) a zajištění vybavení speciálních učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi (69 %). Vybavení ICT učeben digitální technikou, multimediální technikou a podobně by pomohlo 67 % škol.

Řada opatření se týká vzdělávání - 61 % škol by uvítalo vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW, 58 % škol vzdělávání, metodické a učební materiály na výuku informatiky a IT, 57 % vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi, o něco nižší procento, 54 % škol, by uvítalo vzdělávání, metodické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti. 57 % škol by ocenilo podporu při budování školních platforem pro šíření a sdílení informací.

Celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání učitelů této oblasti uvedla ve výčtu vhodných opatření polovina škol. Téměř polovina škol by chtěl a využívat cloudové služby – podporu při přechodu od “krabicového SW” k modelu cloudových služeb (49 %) a stejný podíl škol i propojování výuky s odborníky z praxe (49 %). Podpora při organizaci exkurzí a stáží by pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT 45 % škol a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, řízení rozvoje školy v této oblasti by využilo 44 % škol v Ústeckém kraji. 43 % zaujala podpora při organizování soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost. Třetina škol by měla zájem o podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (36 %) nebo online (33 %), nebo by ráda zajistila IT asistenta učitele do výuky (33 %).

Graf 74: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury



Zaměříme-li se na důležitost opatření v ICT ve vztahu k jednotlivým typům škol, jak je uvedeno v Tabulce 5, pak napříč všemi typy odborných škol i gymnázií patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření,

kteřá by školám v Ústeckém kraji pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury, je pořizování licencí a aktualizace aplikací.

SOU a SOŠ by nejvíce pomohlo pořizování licencí a aktualizací pro různé aplikace (89 %), vybavení běžných tříd digitálními technologiemi a multimediální technikou (92 % SOU, 81 % SOŠ) a technická podpora při budování školní počítačové sítě (76 % SOU, 79 % SOŠ). SOU dále uvádějí i nutnost vybavení specializovaných učeben, pracoven a laboratoří digitálními technologiemi (76 %).

VOŠ rovněž zdůrazňují potřebu pořizování licencí a aktualizací k aplikacím, potřebu vysokorychlostního internetu a potřebu podpory při budování počítačové sítě (vše 100 %).

Gymnázia v souvislosti s opatřeními nejčastěji zmiňují nákup licencí a aktualizací aplikací (86 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu (86 %), vybavení běžných tříd digitální a multimediální technikou (81 %), vybavení specializovaných učeben, pracoven a laboratoří digitální technikou (81 %) a technickou podporu (81 %).

Konzervatoř by rovněž přivítala nákup licencí a aktualizací aplikací, vysokorychlostní připojení k internetu a podporu při budování počítačové sítě.

Praktické školy cítí hlavně potřebu vzdělávání svých vyučujících – uvádějí požadavky na vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (78 %), dále na práci s digitálními technologiemi (67 %), vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky pro rozvoj digitální gramotnosti žáků a pro výuku informatiky (rozvoj informatického myšlení) a IT (obojí 67 %).

Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=37)	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp	34	92%	66	79%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	33	89%	70	83%
	Podpora při budování školní počítačové sítě (kabel. a bezdrát. rozvody po areálu školy)	28	76%	60	71%
	Vybavení specializovaných učeben, pracoven a laboratoří digitálními technologiemi	28	76%	58	69%
SOŠ (N=53)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	47	89%	70	83%
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp	43	81%	66	79%
	Podpora při budování školní počítačové sítě (kabel. a bezdrát. rozvody po areálu školy)	42	79%	60	71%
Gymnázium (N=21)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	18	86%	70	83%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy atp.)	18	86%	62	74%
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp	17	81%	66	79%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	17	81%	60	71%
	Vybavení specializovaných učeben, pracoven a laboratoří digitálními technologiemi	17	81%	58	69%
VOŠ (N=9)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	9	100%	70	83%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy atp.)	9	100%	62	74%
	Podpora při budování školní počítačové sítě (kabel. a bezdrát. rozvody po areálu školy)	9	100%	60	71%
Konzervatoř (N=1)	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	1	100%	70	83%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy atp.)	1	100%	62	74%
	Podpora při budování školní počítačové sítě (kabel. a bezdrát. rozvody po areálu školy)	1	100%	60	71%
Praktická škola (N=9)	Vzdělávání zaměřené na práci s novými tech., seznámení s novými službami, SW, HW	7	78%	51	61%
	Vzdělávání, metod. a učeb. materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digit. gramotnosti	6	67%	49	58%
	Vzdělávání a metod. materiály zaměř. na změny, metody a formy výuky s digit. techn.	6	67%	48	57%
	Vzdělávání, metod. a učební materiály pro žáky zaměřené na výuku informatiky	6	67%	45	54%

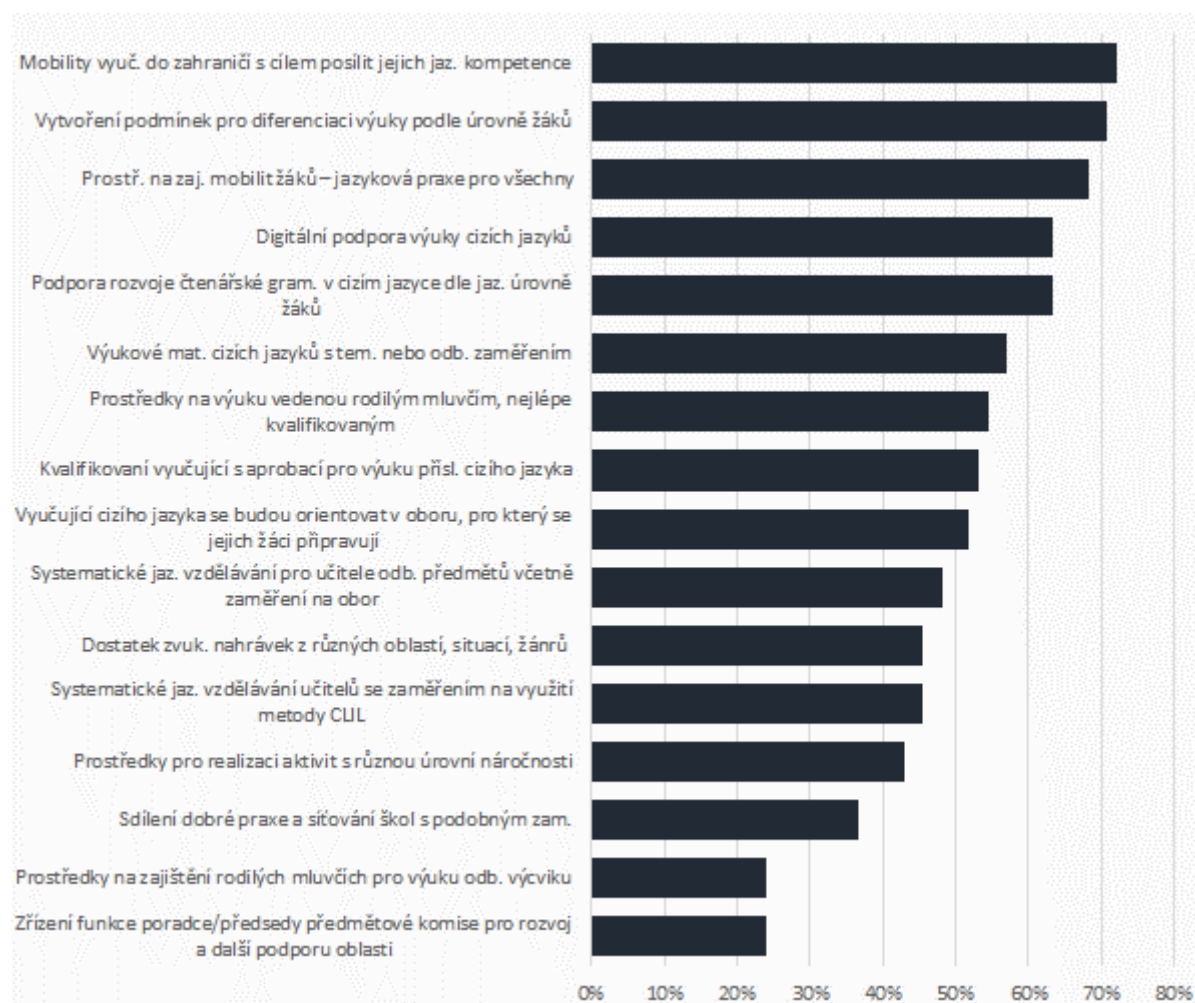
9.3 Opatření pro zlepšení v oblasti jazykového vzdělávání

V rámci jazykového vzdělávání by školám v Ústeckém kraji nejvíce pomohlo zajištění mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (72 %), vytvoření podmínek pro

diferenciaci výuky podle úrovně žáků (71 %), prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (68 %), digitální podpora výuky cizích jazyků (63 %), podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (63 %) a výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (57 %).

Mezi další opatření, která by více než polovině škol mohla pomoci k dosažení cílů v oblasti jazykového vzdělávání, patří prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (54 %), zajištění kvalifikovaných vyučujících s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka (53 %) a v neposlední řadě i schopnost vyučující cizího jazyka orientovat se v oboru, pro který se jejich žáci připravují (52 %). Necelá polovina škol spatřuje cestu také v systematickém jazykovém vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor (48 %), zajištění dostateku zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů (46 %) a systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (46 %). Prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti by potřebovalo 43 % škol, sdílet příklady dobré praxe a síťovat se se školami s podobným zaměřením by si přálo 37 % škol. Čtvrtina škol by si přála získat prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (24 %), nebo spatřují cestu ve zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (24 %).

Graf 75: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání



Podíváme-li se podrobněji na opatření, která by školám pomohla k dosažení jejich cílů v oblasti jazykového vzdělávání v rozdělení podle jednotlivých typů škol, pak napříč všemi typy středních škol je nejčastěji zmiňovaným opatřením vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků.

SOU, SOŠ i VOŠ by nejvíce pomohlo zajištění mobility vyučujících s cílem posílit jejich jazykové kompetence (77 % SOU, 79 % SOŠ, 89 % VOŠ), prostředky na zajištění mobilit žáků (74 % SOU, 75 % SOŠ, 89 % VOŠ) a u SOŠ (70 %) a SOU (74 %) vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků; u VOŠ diferenciaci výuky nahrazuje požadavek na vyučující cizího jazyka, kteří se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují a budou ovládat odbornou terminologii (89 %).

Gymnázia zdůrazňují potřebu podpory rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce (90 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky (75 %), digitální podporu výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících (70 %) a prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (70 %).

Konzervatoři by pomohly mobility vyučujících, diferenciaci výuky, mobility žáků, podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce a výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením.

Praktické školy by potřebovaly kvalifikované vyučující s aprobační pro cizí jazyk (83 %), diferenciaci výuky podle úrovně žáků (67 %), mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (50 %), digitální podporu výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících (50 %) a dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů, včetně zpravodajství, ukázek filmů apod. (50 %).

Tab. 6: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=35)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	27	77%	57	72%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	26	74%	56	71%
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	26	74%	54	68%
SOŠ (N=53)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	42	79%	57	72%
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	40	75%	54	68%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	37	70%	56	71%
Gymnázium (N=20)	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků	18	90%	50	63%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	15	75%	56	71%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	14	70%	50	63%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným	14	70%	43	54%
VOŠ (N=9)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	8	89%	57	72%
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	8	89%	54	68%
	Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se žáci připravují	8	89%	41	52%
Konzervatoř (N=1)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	1	100%	57	72%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	1	100%	56	71%
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	1	100%	54	68%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků	1	100%	50	63%
	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	1	100%	45	57%
Praktická škola (N=6)	Kvalifikování vyučujících s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka	5	83%	42	53%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	4	67%	56	71%
	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	3	50%	57	72%
	Digitální podpora výuky cizích jazyků	3	50%	50	63%
	Dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů, vč. zpravodajství	3	50%	36	46%

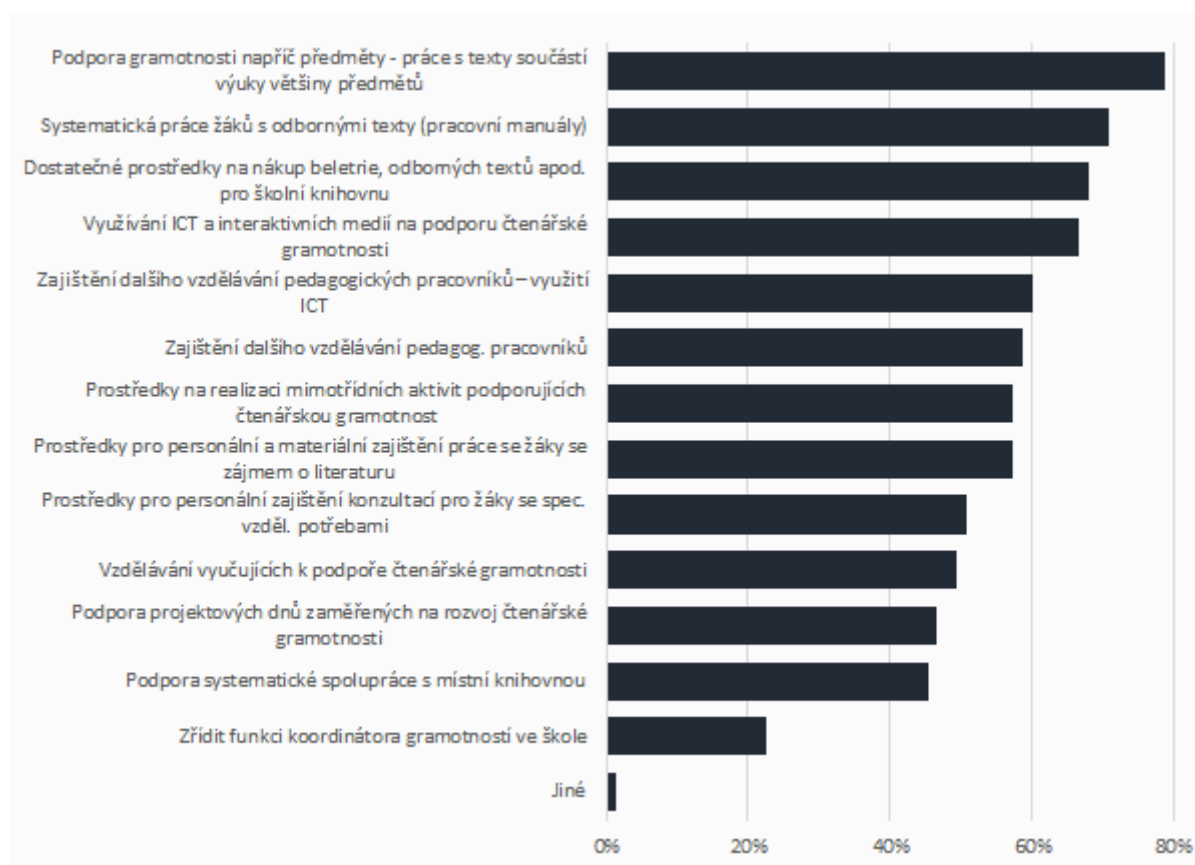
9.4 Opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti

V rámci podpory čtenářské gramotnosti by školám v Ústeckém kraji nejvíce pomohla podpora gramotnosti napříč jednotlivými předměty (79 %), systematická práce žáků s odbornými texty (71 %), dostatečné prostředky na nákup knih pro školní knihovnu (68 %) a využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (67 %).

Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření lze zařadit zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití ICT (60 %), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (59 %), prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (57 %), prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (57 %) a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se spec. vzděl. potřebami (51 %).

Necelá polovina škol by uvítala vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (49 %), podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (47 %) a podporu systematické spolupráce s místní knihovnou (45 %). Téměř čtvrtina škol by chtěla zřídit funkci koordinátora gramotností ve škole (23 %).

Graf 76: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti



Zaměříme-li se na specifika jednotlivých typů škol z hlediska opatření, která by jim pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti, pak **SOU a SOŠ** nejčastěji zmiňovanými opatřeními jsou podpora systematické práce žáků s odbornými texty (80 % SOU a 79 % SOŠ), podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (73 % SOU a 81 % SOŠ) a využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (67 % SOU i SOŠ). SOU zdůrazňují ještě zajištění vzdělávání pedagogů ve využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti (67 %) a SOŠ prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (67 %).

Také **VOŠ** potřebují podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty, systematickou práci žáků s odbornými texty (obojí 86 %) i dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, např. tvůrčí psaní, tvorba školního časopisu (obojí uvedlo 71 % VOŠ).

Gymnázia by nejvíce uvítala podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty, prostředky na nákup beletrie a na personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, např. tvůrčí psaní, tvorba školního časopisu (vše 89 %).

Konzervatoř uvedla celou řadu opatření (viz Tab. 8).

Praktické školy nejčastěji zmiňují využívání ICT a interaktivních medií, zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti a vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (vše 69 %).

Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

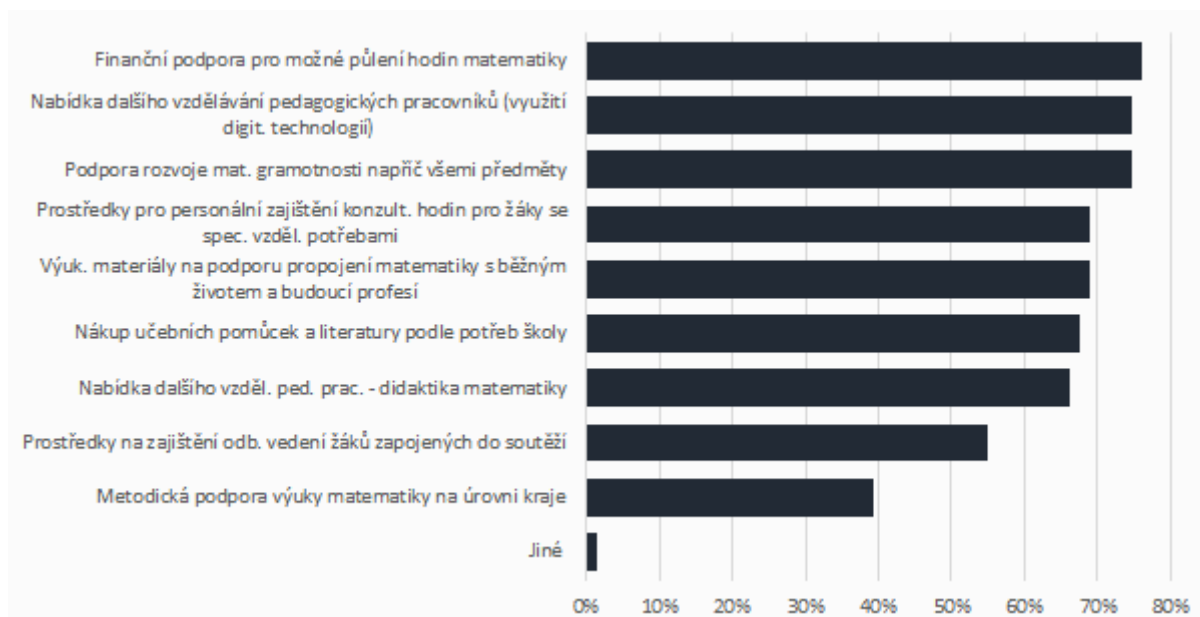
		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=30)	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	24	80%	53	71%
	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	22	73%	59	79%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	20	67%	50	67%
	Zajištění dalšího vzdělávání pedag.ch pracovníků – využití ICT při rozvoji čten. gram.	20	67%	45	60%
SOŠ (N=43)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	35	81%	59	79%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	34	79%	53	71%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	29	67%	50	67%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	29	67%	51	68%
Gymnázium (N=18)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	16	89%	59	79%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	16	89%	51	68%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	16	89%	43	57%
VOŠ (N=7)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	6	86%	59	79%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	6	86%	51	68%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	5	71%	53	71%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	5	71%	43	57%
Konzervatoř (N=1)	Podpora gramotnosti napříč předměty - práce s texty součástí výuky většiny předmětů	1	100%	59	79%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	1	100%	53	71%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	1	100%	51	68%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	1	100%	43	57%
	Podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (např. výpůjčky)	1	100%	34	45%
Praktická škola (N=13)	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	9	69%	50	67%
	Zajištění dalšího vzdělávání pedag.ch pracovníků – využití ICT při rozvoji čten. gram.	9	69%	45	60%
	Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti	9	69%	37	49%

9.5 Opatření pro zlepšení v oblasti matematické gramotnosti

V rámci podpory matematické gramotnosti by školám nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půjčení hodin matematiky (76 %), dále nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digitálních technologií – 75 %), podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (75 %), prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (69 %) a výukové materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí (69 %).

Dalšími opatřeními, která by školám mohla být nápomocná při dosahování cíle v oblasti matematické gramotnosti je nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (68 %), nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky (66 %), prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (55 %) a metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (39 %).

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti



Zaměříme-li se na jednotlivé typy škol v Ústeckém kraji z pohledu možnosti zlepšení matematické gramotnosti, pak napříč téměř všemi typy škol jsou nejčastěji zmiňovanými opatřeními jednak finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky, a také podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty.

SOU i SOŠ by nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (SOU 77 %, SOŠ 83 %) a rozvoj matematické gramotnosti napříč všemi předměty (SOU 77 %, SOŠ 81 %). SOU by k tomu přivítala nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digitálních technologií), a to se stejnou mírou podpory (77 %). SOŠ by rády získaly prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se spec. vzdělávacími potřebami (79 %).

VOŠ nejvíce uvítají podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (100 %), dále pak finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky, prostředky na odborné vedení žáků zapojených do soutěží i pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (vše 86 %).

Gymnázia zdůrazňují potřebu finanční podpory pro půlení hodin matematiky (86 %) a na odborné vedení žáků zapojených do soutěží (81 %), pomohla by i nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (81 %) a výukové materiály propojené se životem (81 %).

Praktickým školám by nejvíce pomohla nabídka dalšího vzdělávání pedagogů pro digitální technologie (78 %) i pro didaktiku matematiky, výukové materiály k propojení matematiky s běžným životem a rozvoj matematické gramotnosti napříč všemi předměty (vše 67 %).

Tab. 8: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=31)	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digit. technologií)	24	77%	53	75%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	24	77%	53	75%
	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	24	77%	54	76%
SOŠ (N=42)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	35	83%	54	76%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	34	81%	53	75%
	Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP	33	79%	49	69%
Gymnázium (N=21)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	18	86%	54	76%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digit. technologií)	17	81%	53	75%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	17	81%	49	69%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	17	81%	39	55%
VOŠ (N=7)	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	7	100%	53	75%
	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	6	86%	54	76%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	6	86%	39	55%
	Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP	6	86%	49	69%
Praktická škola (N=9)	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití digit. technologií)	7	78%	53	75%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	6	67%	53	75%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí	6	67%	49	69%
	Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky	6	67%	47	66%